

Verslag openbare ochtendvergadering commissie Volksgezondheid, Onderwijs, Werk en Economie

Datum 20 april 2023
Locatie Stadhuisbrug 1, Utrecht
Verslag door mevrouw M. de Mul (Notuleerservice Nederland)

Aanwezigen

De voorzitter Ingeborg Hornsveld, wethouder Eelco Eerenberg, de leden Mariam Al-Saqaff (VVD), Derk van Bergen (ChristenUnie), Esma Kendir (Student & Starter), Romi Leever (PvdA), Christiaan Nyqvist (Stadsbelang Utrecht), Juriaan Otto (EenUtrecht), Noura Oul Fakir (BIJ1), Margreet Ramaker (VVD), Iskender Şimşek (DENK), Anton Stam (Volt), Bert van Steeg (CDA), Maartje Vermeulen (GroenLinks), Berdien van der Wilt (D66), de commissiegriffier Willemien Kok

Verslag commissie Volksgezondheid, Onderwijs, Werk en Economie

Aanwezigen.....	1
1. Opening.....	1
2. Vaststellen van de agenda van 20 april 2023	2
3. Vaststellen van ingekomen agenderingen	3
3.1. Agenderingen ter plaatse op basis van de lijst ingekomen raadsbrieven.....	4
4. Verslagen	6
5. Toezeggingen/Moties	6
6. Lijst ingekomen stukken	6
7. Debat gebeds- en stilteruimtes op scholen in Utrecht.....	7

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen en iedereen die meekijkt welkom.

De heer Van Bergen (CU) meldt dat de heer Compagnie ziek is. De heer Van der Graaf zal hem vervangen bij het standplaatsendebat.

Wethouder Eerenberg meldt dat de GGDrU afgelopen vrijdag haar nieuwe ontwerpbegroting 2024 heeft rondgestuurd. Er wordt gewerkt aan een concept-zienswijze. Die zal, vanwege het meireces, pas rond 16/17 mei worden aangeleverd. Bij een GR moet een zienswijze echter binnen zes weken kenbaar worden gemaakt. Dat zal niet lukken. De wethouder vraagt of er alvast een agendering kan worden overwogen.

Verder meldt hij dat al eerder is gemeld dat de bouwkosten van de international school flink zijn gestegen, waardoor het project een groot financieel tekort zal vertonen. Het college heeft een voorstel om dat tekort op te lossen. Dat voorstel valt in tweeën uiteen: een gedeelte daarvan zit in de Voorjaarsnota en een gedeelte ziet op het financiële arrangement. Dat gaat via een voorhangsprocedure. Het lukt niet om dat ineen te vatten, maar het college raadt wel aan om dit in samenhang met elkaar te zien. Dan kan in één keer worden besproken of er wel of niet een oplossing moet worden gevonden voor het financiële tekort bij de international school.

Mevrouw Vermeulen (Groen Links) vraagt of dit binnen Ruimtelijke Ordening of binnen Onderwijs wordt besproken.

Wethouder Eerenberg antwoordt dat dit financiële onderdeel in deze commissie wordt besproken. Het bestemmingsplan wordt in de commissie Ruimte besproken.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt aan de commissie of de behandeling via deze commissie kan verlopen, en niet via het Voorjaarsnota-debat.

De voorzitter informeert hoe de commissie hierover denkt. Ze bemerkt instemming.

Wethouder Eerenberg geeft aan dat de helft van de oplossing straks in de Voorjaarsnota staat. Dat kan er niet worden uitgehaald. Hij adviseert om alle tussenliggende stappen gelijktijdig te plannen, zodat het besluit bij de behandeling van de Voorjaarsnota genomen kan worden.

Mevrouw Ramaker (VVD) beaamt deze werkwijze.

De voorzitter concludeert dat hierover consensus bestaat.

De heer Van Steeg (CDA) vraagt naar de planning van de behandeling van de ontwerpbegroting van de GGD.

De griffier antwoordt dat op 16/17 mei het raadsvoorstel komt. Om het in de raad van 22 juni te agenderen moet het in de commissie van 1 juni aan bod komen. Bij de agenderingen is dit als conceptpunt opgenomen en wordt dit verder besproken.

De voorzitter vraagt of de wethouder nog een technische sessie wil organiseren over de international school.

De wethouder antwoordt dat hij daartoe bereidt is, maar wijst op de geringe beschikbare data hiervoor.

Mevrouw Van der Wilt (D66) merkt op dat er veel technische sessies worden ingepland. Ze stelt voor om de raadsbrief af te wachten.

Mevrouw Ramaker (VVD) sluit zich aan bij D66. Ze stelt voor om tijdens de behandeling technische vragen te stellen en de antwoorden met elkaar te delen.

De voorzitter concludeert dat het organiseren van een technische sessie over dit onderwerp zal afhangen van de raadsbrief van het college.

2. Vaststellen van de agenda van 20 april 2023

De voorzitter stelt voor om de agenda vast te stellen.

Mevrouw Al-Saqaft (VVD) zegt dat de andere commissievoorzitter heeft gevraagd of het laatste debat op de agenda moest blijven.

De voorzitter antwoordt dat dat zal worden besproken.

5 Ze meldt dat het standplaatsendebat vanmiddag plaatsvindt. De tijd is aangepast van 120 naar 180 minuten. Ze vraagt aan de commissie of dat gaat lukken. Zo niet, dan moet dit debat in de avond worden voortgezet. Dan zijn echter al twee andere onderwerpen gepland: de bibliotheek en Ondernemers Centraal.

10 **De heer Van Steeg** (CDA) geeft aan dat over het Standplaatsenbeleid al uitgebreid is gedebatteerd. Het debat over de bibliotheek moet wat het CDA betreft zeker plaatsvinden. Hij stelt dan ook voor om het laatste debat op te schuiven.

GroenLinks, Student & Starter en D66 sluiten zich daarbij aan.

De voorzitter concludeert dat daarover consensus is, en dat vanmiddag het standplaatsendebat plaatsvindt en vanavond het debat over de bibliotheek. Ze geeft aan dat het doorschuiven gebeurt met de resttijden van vandaag.

15 **De heer Van Steeg** (CDA) meent dat voor onderwerpen die worden doorgeschoven aparte tijd wordt vastgesteld.

Mevrouw Kendir (Student & Starter) geeft aan dat het DB heeft besloten dat wanneer een agendapunt wordt verschoven, de resterende tijd daarmee wordt verschoven.

20 **De voorzitter** bevestigt dat het dus met de resttijden die over zijn vanavond zal plaatsvinden. Ze vraagt of de commissie instemt met de agenda, en stelt deze vervolgens vast.

3. Vaststellen van ingekomen agenderingen

De voorzitter meldt dat het om twee raadsvoorstellen en een RIB-agendering gaat:

25 Ten eerste het raadsvoorstel Beleidsnota snelle boodschappenbezorging: behandeltijd 90 minuten voor de commissie van 1 juni. Dit is akkoord.

Ten tweede de nog te ontvangen zienswijze op de Ontwerpbegroting GGDrU 2024. Vanwege de fatale termijn voor het indienen van de zienswijze moet dit voorste een plek krijgen op de commissieagenda van 1 juni en de raad van 22 juni.

30 **Mevrouw Ramaker** (VVD) vraagt of de raadsvoorstellen zo vroeg mogelijk op de agenda geplaatst kunnen worden.

De griffier antwoordt dat dat inderdaad de afspraak is. Er worden echter regelmatig agendapunten doorgeschoven. Daarover is afgesproken dat de vergaderingen daarmee zullen beginnen.

35 **Mevrouw Ramaker** (VVD) geeft aan dat haar raadsvoorstel onlangs het allerlaatste agendapunt was. Er waren dus heel veel onderwerpen doorgeschoven. Vandaar haar verzoek.

De voorzitter laat weten dat er voor wat betreft de behandeling van de Ontwerpbegroting GGDrU een behandeltijd van 60 minuten wordt voorgesteld voor de commissie van 1 juni. Dit is akkoord. Tenslotte een RIB voor de MBO-actieagenda.

40 **Mevrouw Vermeulen** (GroenLinks) licht toe dat zij deze RIB inderdaad heeft aangevraagd voor 23 mei, zodat op 1 juni het debat hierover kan worden gevoerd.

De voorzitter stelt voor om voor de RIB 60 minuten te reserveren.

Mevrouw Al-Saqaft (VVD) meldt dat de VVD dit onderwerp mee-agendeert.

De voorzitter stelt vast dat de RIB op 23 mei zal plaatsvinden, waarvoor 60 minuten wordt gereserveerd.

De heer Van Steeg (CDA) meldt dat ook het CDA dit onderwerp mee-agendeert.

5 **De voorzitter** inventariseert wie dit onderwerp mee-agenderen. Dat zijn VVD, D66, CDA, CU, Student & Starter, Volt, DENK, BIJ1, EenUtrecht.

3.1. Agenderingen ter plaatse op basis van de lijst ingekomen raadsbrieven

De voorzitter vraagt of er agenderingen ter plaatse zijn.

10 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) wil twee agenderingen doen: het toekennen van de energievergoeding aan studenten met rechtsmiddel. Daar doen Student & Starter, D66, PvdA, DENK, VVD, GroenLinks, CDA, Volt en CU aan mee. Het doel van de agendering is om in
15 gesprek te gaan over de brief die deze week is ontvangen, meer inzicht in de financiële afweging achter de gemaakte keuzes, te verkennen of het college nog andere mogelijkheden ziet om studenten die niet worden gecompenseerd wel op een andere manier te ondersteunen en het verkrijgen van meer zicht op de gesprekken van het college met het rijk hierover. Deze brief valt onder wethouder Voortman en daarmee onder Werk & Inkomen. Er wordt een behandeltijd van 90 minuten voorgesteld.

De voorzitter stelt vast dat deze agendering op de commissievergadering van 1 juni komt voor 90 minuten.

20 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) licht haar tweede agendering toe. Dit betreft het lerarentekort en de aanpak Utrecht Leert. De fracties van D66, PvdA, Volt, GroenLinks, CDA, VVD, DENK, Student & Starter en EenUtrecht steunen deze agendering. Het doel is om in gesprek te gaan over de effecten van de aanpak tot nu toe, verschillen die te zien zijn tussen wijken en onderwijssoort en hoe daarmee om te gaan, de mogelijkheid om de aanpak te versterken, de praktische
25 randvoorwaarden die nodig zijn om onderwijspersoneel aan te trekken, waarbij specifiek wordt ingegaan op de pilot rondom parkeervergunningen voor docenten. In de brief wordt genoemd dat dit wordt opgepakt samen met wethouder Van Hooijdonk. D66 doet dan ook de suggestie om haar hierbij uit te nodigen. Er wordt een behandeltijd van 75 minuten voorgesteld.

30 **De voorzitter** stelt vast dat dit onderwerp qua tijd niet meer op de agenda van de commissievergadering van 1 juni past. Er moet dus worden geprioriteerd of er moet van elk agendapunt wat tijd afgeknabbeld worden.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) memoreert dat ook de behandeling van het project international school voor de Voorjaarsnota moet plaatsvinden, en dat kan alleen tijdens de vergadering van 1 juni. Er moet dus geprioriteerd worden.

35 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) stelt voor om het onderwerp lerarentekort een vergadering later te plannen.

De griffier geeft aan dat de veegcommissie al vol zit.

De voorzitter concludeert dat dit onderwerp dan na het zomerreces aan bod zal komen.

40 **Mevrouw Vermeulen** (GroenLinks) vraagt wat er met het onderwerp over de international school gebeurt.

Mevrouw Ramaker (VVD) heeft begrepen dat de commissie de tijd krijgt om te reageren op de brief die van het college komt. Ze vraagt of het realistisch is om te verwachten dat dat op 1 juni kan.

45 **De wethouder** zegt dat het college op zijn vroegst op 6 juni een reactie kan geven op de voorhangprocedure van de commissie.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt hoe de onderdelen dan samen behandeld kunnen worden, terwijl dat volgens de procedure eigenlijk niet kan. Het debat kan dus pas plaatsvinden na 6 juni.

De griffier geeft aan dat de brief op de behandelvoorraad van de commissie van 1 juni komt. Dan kan worden besproken wanneer het onderwerp behandeld wordt.

- 5 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) vraagt om verheldering: idealiter wordt het onderwerp apart in een commissie behandeld, en anders in de Voorjaarsnota tijdens een commissie.

De griffier antwoordt dat de commissie bepaalt wanneer dit onderwerp behandeld wordt. Er kan altijd een extra commissievergadering worden georganiseerd.

- 10 **De heer Stam** (Volt) vraagt of het mogelijk is om het onderwerp samen met de behandeling van de Voorjaarsnota te bespreken, dus de commissie van eind juni.

Mevrouw Ramaker (VVD) geeft aan dat het college met twee financieringsvoorstellen komt. Eén gaat via de Voorjaarsnota, de ander via deze procedure. In haar ervaring vindt er bij de Voorjaarsnota geen inhoudelijke discussie plaats. Die zou zij echter wel willen voeren.

- 15 **De heer Van Steeg** (CDA) stelt voor de reactie af te wachten en op basis daarvan te bepalen of er een extra commissievergadering ingepland moet worden.

De griffier licht de procedure toe. Als de brief van het college komt dan gaat de wensen- en bedenkingenprocedure in en komt het op de behandelvoorraad van de eerstvolgende commissie. Daar hoeft niet apart over worden besloten. Het is aan de commissie om dan te bepalen of er een extra moment voor moet worden ingepland.

- 20 **De voorzitter** geeft aan dat er voor de volgende vergadering veel onderwerpen gepland zijn. Ze stelt voor om te prioriteren.

- 25 **De heer Van Steeg** (CDA) benoemt de technische sessie die voor 23 mei gepland is voor de bespreking van de raadstoets van volksgezondheid. Die sessie start om 19:30 uur. Hij verzoekt om dit een half uur te vervroegen omdat het anders tegelijk valt met de technische sessie over de Voorjaarsnota.

De voorzitter vraagt of dat akkoord is, en concludeert dat dat zo is.

De griffier stelt vast dat deze sessie dus van 19:00 uur tot 20:00 uur zal zijn. Kan de technische sessie over MBO dan aansluitend, om 20:00 uur, plaatsvinden?

- 30 **De voorzitter** concludeert dat de commissie dit aansluitend wil laten plaatsvinden. Zij gaat over tot prioritering van de commissie van 1 juni. Op deze agenda zijn de volgende onderwerpen genoteerd:

- MBO-raadsbrief Aanpak inclusieve stagemarkt actieplan MBO;
- raadsvoorstel Zienswijze conceptbegroting GGDrU;
- beleidsnota Snelle boodschappenbezorging;
- 35 - Ondernemer Centraal
- energietoeslag studenten
- lerarentekort – deze zou naar september kunnen.

Ze vraagt welke onderwerpen in ieder geval behandeld zouden moeten worden.

- 40 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) pleit voor het behandelen van de energietoeslag voor studenten voor de zomer.

De heer Van Steeg (CDA) benoemt het debat over Ondernemer Centraal, omdat dat vandaag wordt doorgeschoven.

De voorzitter geeft aan dat de behandeling van de GGD-zienswijze ook moet plaatsvinden omdat daar een fatale termijn aanzit.

Mevrouw Al-Sagaff (VVD) stelt voor om de MBO-raadsbrief Aanpak inclusieve stagemarkt er als laatste op te zetten, omdat dit onderwerp als het persé moet wel opgeschoven kan worden.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) geeft aan dat het wel prettig zou zijn om dit onderwerp voor de zomer te behandelen.

- 5 **De griffier** zegt dat het volgens deze planning zou kunnen. Dan is er nog een half uur speling. Het is nog niet duidelijk hoeveel tijd er meegaat met het onderwerp Ondernemer Centraal, dus er kan nog niet worden bepaald wat 's ochtends, 's middags of 's avonds aan bod zal komen.

- 10 **De heer Stam** (Volt) roept de commissie op om zich eraan te committeren om de onderwerpen binnen de tijd te behandelen. Hij geeft aan dat wat Volt betreft de MBO-actieagenda van de agenda af zou kunnen, maar dit onderwerp stond eigenlijk al voor vandaag op de agenda.

De voorzitter meldt dat tijdens de veegcommissie van 15 juni sekswerk wordt behandeld.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) meldt dat de RIB over onderwijshuisvesting plaatsvindt op 26 september.

- 15 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) vraagt om verduidelijking over de agenda voor de commissievergadering van 1 juni.

De voorzitter geeft aan dat het onderwerp lerarentekort wordt doorgeschoven. Voor het onderwerp MBO-stages wordt geprobeerd om tijd te vinden tijdens de commissie van 1 juni.

4. Verslagen

- 20 **De voorzitter** vraagt of er opmerkingen over de verslagen zijn.

De heer Stam (Volt) zegt dat zijn opmerkingen over het verslag van februari nog niet zijn verwerkt.

- 25 **De voorzitter** geeft aan dat ze volgens haar notities wel verwerkt zijn. Ze zegt toe dit te gaan uitzoeken.
Het verslag van 23 maart wordt vastgesteld.

5. Toezeggingen/Moties

De voorzitter vraagt of er opmerkingen over deze lijst zijn.

- 30 **De heer Stam** (Volt) zegt dat hij de vorige keer heeft gevraagd om de toezeggingen die in het verleden zijn afgedaan van de lijst te verwijderen. De lijst die voorligt bevat echter toezeggingen die vorig jaar al zijn afgedaan. Hij verzoekt om een schoner document.

De voorzitter antwoordt dat dat een duidelijke boodschap is.

6. Lijst ingekomen stukken

- 35 **De voorzitter** meldt dat er geen ingekomen stukken zijn.
Ze schorst de vergadering voor 5 minuten om te kunnen wisselen.

- Schorsing -

7. Debat gebeds- en stilteruimtes op scholen in Utrecht

De voorzitter laat weten dat de fracties van DENK, Student & Starter, GroenLinks, BIJ1, CU en CDA in debat willen over de behoefte aan gebeds- en stilteruimtes op scholen in Utrecht. Begin dit jaar zijn hier mondelinge vragen over gesteld. Het onderwerp wordt in één termijn besproken. De resttijden van de vorige vergadering zijn hiervoor beschikbaar.

De voorzitter geeft het woord aan de fractie van DENK.

De heer Şimşek (DENK) zegt dat zijn fractie lang heeft uitgekeken naar dit debat. Dit debat is namelijk fundamenteel voor wat voor gemeente zij willen zijn. Vandaar dat DENK dit onderwerp zowel lokaal als landelijk op de agenda heeft gezet. Utrecht ziet zichzelf als mensenrechtstad. Zowel het college als vele partijen in deze raad spreken vaak met grote woorden over termen als inclusiviteit en een stad waarin iedereen zichzelf moet kunnen zijn. De eerste stappen van een kind worden gezet op school. Op school leren kinderen en jongeren om te gaan met verschillende soorten inwoners van de maatschappij. Met mensen van verschillende achtergronden en verschillende geloofsovertuigingen die elkaar tegenkomen. Scholen spelen dan ook een belangrijke rol in het creëren van onderling begrip en onderling respect voor verschillende groeperingen in onze maatschappij. Scholen dragen ook bij aan het bijbrengen van het fundament van de Nederlandse rechtsstaat aan nieuwe generaties. Maar wat nou als deze scholen het fundament zelf met voeten treden? Helaas is dat op veel scholen in Nederland, en ook in Utrecht, het geval. Begin dit jaar kwam het Leidsche Rijn College met een schandalig statement naar buiten, waarin ze openlijk uitspraken lak te hebben aan het grondrecht van een deel van hun leerlingen en personeel. In dit statement gaf het Leidsche Rijn College aan dat het verrichten van het gebed onder schooltijd en het schoolgebouw niet toegestaan werd door de school. De school was immers geen gebedsruimte. Na de mondelinge vragen van DENK is de school hier gedeeltelijk op teruggekomen. Echter, na meerdere gesprekken is er nog steeds geen beterschap beloofd. De komst van een gebeds- of stilteruimte is nog niet zeker en de school heeft ook nog niet duidelijk gemaakt hoe geborgd gaat worden dat leerlingen op school op een waardige manier kunnen bidden. Er heerst dus nog steeds de facto een gebedsverbod. Het grondrecht van de moslimleerlingen van de school worden dus keihard geschonden.

Mevrouw Van der Wilt (D66) vraagt om een duiding van de verschillen tussen het mogelijk maken van gebed en het bieden van gebedsruimtes. Ze vraagt waar de gemeente volgens DENK op zou moeten ingrijpen, en waarop niet.

De heer Şimşek (DENK) antwoordt dat het kunnen verrichten van een gebed een grondrecht is. Op veel scholen is sprake van grote drukte. Om het gebed te kunnen verrichten is een aparte ruimte een praktische uitwerking van dat grondrecht. Dat kan een klaslokaal zijn of een speciale gebeds- of stilteruimte.

De heer Van Steeg (CDA) hoopt dat dit voor DENK niet alleen voor moslims geldt, maar ook voor andere religies. Hij vraagt of DENK de mening deelt dat de meeste openbare scholen er op een goede manier uitkomen, met ouders en medezeggenschapsmogelijkheden. Gebedsruimtes moeten niet per definitie de oplossing zijn.

De heer Şimşek (DENK) antwoordt dat hij er niet gerust op is dat het op andere openbare scholen niet zo'n groot probleem is.

De heer Van Steeg (CDA) geeft aan dat hij niet zegt dat het op andere scholen geen issue is, maar op veel scholen wordt wel een oplossing gevonden en dat is niet persé een gebedsruimte. Hij vraagt of DENK vindt dat elke openbare school een gebedsruimte moet hebben.

De heer Şimşek (DENK) antwoordt dat op veel scholen een gebedsruimte nu eenmaal de meeste praktische en beste oplossing is. Leerlingen die worden gedwongen om op de wc, stiekem onder een trap of midden in een drukke gang te bidden – dat is in de ogen van DENK geen oplossing. Dan maak je het leerlingen nog steeds nagenoeg onmogelijk om het gebed te kunnen verrichten op een waardige manier.

De heer Van Steeg (CDA) deelt dat met DENK want dat is een grondrecht. Maar dat betekent niet dat een gebedsruimte verplicht moet worden. Het moet worden gefaciliteerd, maar een gebedsruimte is geen voorwaarde om dat goed te doen. Hij vraagt of DENK het daarmee eens is.

5 **De heer Şimşek** (DENK) zegt dat het het mooiste zou zijn als elke school een gebeds- of stilteruimte zou hebben om te kunnen bidden. Het minimale dat er moet zijn is ruimte om te bidden. Dat is waar DENK voor pleit. Of dat in een stil lokaal is of een apart ingerichte gebedsruimte, dat hangt af van de ruimtelijke mogelijkheden. DENK gaat het liefst voor het maximaal haalbare. Er is een toenemende groep jongeren die graag wil bidden op school, dus het zou het best zijn als er een gebedsruimte komt. Daar wil DENK op aansturen.

10 Hij vervolgt zijn bijdrage door aan te geven dat grondrechten niet aan- en uitgezet kunnen worden, of selectief worden toegepast op specifieke groepen. Hij vraagt of de wethouder de mening deelt dat het recht om te kunnen bidden op scholen een fundamenteel grondrecht is, en scholen dit niet mogen tegenhouden of verbieden of op wat voor manier dan ook praktisch onmogelijk maken.

15 DENK vraagt of de wethouder bereid is om met het Leidsche Rijn College in gesprek te gaan en hen te wijzen op het nakomen van hun grondwettelijke plichten door leerlingen en hun personeel de mogelijkheid te bieden om te bidden op school. Hij vraagt de wethouder om het resultaat van dit gesprek terug te koppelen naar de raad. Daarnaast roept hij de wethouder op om te onderzoeken op welke middelbare scholen in Utrecht leerlingen wordt verboden om het gebed te verrichten. Ook daarvan ziet DENK graag een terugkoppeling naar de raad.

20 De heer Şimşek merkt op dat de papieren werkelijkheid niet altijd overeenkomt met de praktijk. Om op een waardige manier te kunnen bidden is een rustige ruimte nodig zonder dat men de weg blokkeert voor eventuele voorbijgangers. Op veel scholen, met smalle gangen en veel drukte, betekent dit in de praktijk dat er een aparte ruimte dient te zijn om te kunnen bidden. Dit kan in de vorm van een daarvoor ingerichte gebedsruimte, een stilteruimte of desnoods het openen van een klaslokaal tijdens een pauze. Als leerlingen zich toch gedwongen voelen om te bidden op een wc of een andere ongeschikte plek kan onmogelijk gezegd worden dat de school het grondwettelijk recht van leerlingen om hun geloof in vrijheid te praktiseren respecteert. DENK vraagt of de wethouder dit erkent en bereidt is om in een gesprek met alle Utrechtse middelbare scholen duidelijk te maken dat het wenselijk is om voor leerlingen een aparte ruimte in te richten om te kunnen bidden en dit toe te voegen aan de Utrechtse onderwijsagenda. Hij vraagt om een terugkoppeling van deze gesprekken.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD) vraagt of DENK aan college verzoekt om de middelbare scholen op te dragen om het te regelen. Dat kan namelijk niet zomaar. Er wordt uitgegaan van de verantwoordelijkheid van de scholen zelf, en dat ze in gesprek gaan met hun leerlingen.

35 **De heer Şimşek** (DENK) antwoordt dat in Utrecht de gemeente de regierol neemt, ook in het onderwijs. Op het moment dat de gemeente uitdraagt dat ze daarvoor staan, dan kan ze er wel degelijk op aansturen dat scholen dat regelen voor hun leerlingen en personeel dat daar behoefte aan heeft.

40 **Mevrouw Al-Saqaff** (VVD) regie voeren en iets uitdragen is wat anders dan openbare scholen opdragen dat ze gebedsruimtes gaan invullen. Zij ziet de wethouder niet bij elke school langsgaan om te checken of zo'n ruimte er is. Er moet van worden uitgegaan dat scholen het zelf belangrijk vinden dat iedereen zich gehoord voelt op zijn eigen school en dat er uitkomsten komen uit de gesprekken die hierover al worden gevoerd.

45 **De heer Şimşek** (DENK) antwoordt dat de VVD ervan uitgaat dat het niet nodig is dat de gemeente scholen aanspreekt, omdat het op scholen nu al goed gaat. Dat is niet het geval. Er heerst op meerdere scholen een de facto gebedsverbod. Dat is een schending van grondrechten. Als overheidsorgaan dat het dichtst bij de bevolking staat moet de gemeente daar een actieve rol in nemen en scholen aanspreken op hun wettelijke verplichting om leerlingen grondrechten te laten belijden.

50 **Mevrouw Al-Saqaff** (VVD) vraagt wat DENK ervan vindt dat de commissie gelijke behandeling, dat nu het College voor de Rechten van de Mens is, heeft uitgesproken dat een school niet tegen de wet ingaat als ze geen gebedsruimte faciliteren.

De heer Şimşek (DENK) antwoordt dat een school niet een specifieke gebedsruimte hoeft te faciliteren, maar wel een ruimte om te bidden. Leerlingen moeten op school kunnen bidden en een school mag dat niet verbieden. Of dat in de vorm is van een speciale gebedsruimte of van een lokaal, als er maar op een waardige manier gebeden kan worden. Als gemeente sturen wij aan op wat wij wenselijk vinden, en wat er nu gebeurt is niet wenselijk. Op veel scholen worden nu grondrechten geschonden.

Hij rondt zijn bijdrage af door aan te geven dat er een kruispunt is bereikt: is Utrecht echt een stad voor iedereen, waar iedereen zichzelf moet kunnen zijn, of laat dit college en deze raad jonge moslims keihard vallen? Staan deze raad en dit college daadwerkelijk voor inclusiviteit en een Utrecht voor iedereen, of zijn dit niet meer dan loze woorden die in de praktijk niet voor elke groep gelden? Dit debat zal dat uitwijzen.

Mevrouw Van der Wilt (D66) steunt de oproep dat iedereen moet kunnen zijn wie die is. Zij heeft echter het idee dat het probleem groter wordt gemaakt dan het is. De reactie van het Leidsche Rijn College na het aanspreken van de wethouder was dat ze dat niet hadden mogen zeggen en zeker niet mogen uitdragen dat bidden niet kan. Dat is ook in strijd met de eigen reglementen. Gisteren is er nog de Iftar gevierd, waarbij geen sfeer was dat religie er niet mag zijn. Sterker nog, het hoort er zeker bij. Waar het gesprek over gaat is of er een speciale ruimte moet zijn, is dat wel mogelijk op de school en hoe kan dat zodanig worden ingevuld dat het voor alle ouders en kinderen passend is. Zij vraagt aan de heer Şimşek of de tegenstelling die hij schetst echt zo groot is.

De heer Şimşek (DENK) antwoordt dat het Leidsche Rijn College met een statement kwam waarbij zij hun keutel gedeeltelijk introkken. DENK heeft meerdere gesprekken gevoerd met deze school, en wat daaruit kwam was niet geruststellend. Er bleek niet uit dat er keihard gezocht werd naar een oplossing voor de leerlingen die dat wel willen. Het is er de facto nog steeds voor veel leerlingen onmogelijk om het gebed te verrichten. DENK ziet die tegenstelling en urgentie wel, en vindt het een fundamenteel punt.

Mevrouw Van der Wilt (D66) vraagt waar de heer Şimşek het vandaan haalt dat de leerlingen er de facto niet mogen bidden.

De heer Şimşek (DENK) antwoordt dat DENK geluiden hoort dat leerlingen die willen bidden worden tegengehouden. De school gaf in de gesprekken ook niet duidelijk aan dat ze het gaan toestaan.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) vraagt of DENK op de hoogte is van de open gesprekken die hierover plaatsvinden binnen scholen over dit onderwerp.

De heer Şimşek (DENK) antwoordt dat er geen open gesprekken gevoerd hoeven te worden over grondrechten. Die moeten gewoon toegepast worden.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) geeft aan dat geen enkel grondrecht absoluut is. Zij vraagt waarom DENK die absolutie van een grondrecht zo weergeeft.

De heer Şimşek (DENK) antwoordt dat het een grondrecht is dat er gebeden moet kunnen worden. Als dat in de praktijk niet kan dan kunnen er gesprekken plaatsvinden, maar dat betekent niets. Dat betekent dat grondrechten nog steeds niet gerespecteerd worden.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD) vraagt naar welk grondrecht DENK precies verwijst, dat men overal moet kunnen bidden. In artikel 6 van de Grondwet staat dat ieder het recht heeft om zijn godsdienst of levensovertuiging vrij te belijden. Dat betekent niet dat men overal moet kunnen bidden.

De heer Şimşek (DENK) antwoordt dat de commissie gelijke behandeling heeft geoordeeld dat er ook op scholen gebeden moet kunnen worden, en dat dit niet verboden mag worden. Daarmee is bepaald dat het bidden op scholen een grondrecht is.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD) citeert: "De commissie gelijke behandeling, die in 2010 is opgegaan in het College voor de Rechten van de Mens, oordeelde al eerder bij het Calandlyceum dat de

weigering van een gebedsruimte niet inging tegen de Algemene Wet Gelijke Behandeling. Op grond van die wet mogen leerlingen op school wel uiting geven aan hun religie, bijvoorbeeld door een kruisje of een hoofddoek te dragen of door te bidden tijdens de pauze, maar een school hoeft leerlingen en personeel geen faciliteiten te bieden om hun godsdienst te kunnen uitoefenen.”

- 5 **De heer Şimşek** (DENK) antwoordt dat een school niet verplicht is om een specifieke gebedsruimte in te richten, maar scholen mogen leerlingen ook niet tegenhouden om hun geloof te uiten door op een bepaalde manier te kunnen bidden. Als een school, of zijn leerlingen of leerkrachten constateren dat de school geen geschikte plek heeft om te kunnen bidden, dan moet dat ergens kunnen op de school. DENK pleit niet voor een gebedsruimte alleen voor moslims. Een school mag leerlingen niet weerhouden om te bidden.

De voorzitter geeft het woord aan Student & Starter.

Mevrouw Kendir (Student & Starter) geeft aan dat de raad zich er vaak over heeft uitgesproken dat Utrecht een inclusieve stad wil zijn waar iedereen zich, ongeacht diens afkomst, identiteit, sociaal-economische status of levensbeschouwing thuis zou moeten voelen. In het kader van een inclusieve leeromgeving vindt Student & Starter het belangrijk dat leerlingen worden gefaciliteerd in de behoeften die bijdragen aan hun thuisgevoel. Uit onderzoek weten we ook dat de sense-of-belonging, oftewel het thuisgevoel van de leerling, een positieve invloed heeft op het leerlingsucces. Inclusieve faciliteit op een onderwijsinstelling dragen bij aan deze sense-of-belonging en daarmee aan het leerlingsucces. Op sommige scholen in Utrecht zijn er leerlingen die hebben aangegeven behoefte te hebben aan een ruimte waarin ze zich in een pauze of op andere momenten enkele minuten kunnen terugtrekken. Student & Starter vindt het belangrijk om gehoor te geven aan leerlingen die deze behoefte hebben uitgesproken. Los daarvan wil mevrouw Kendir even haar ongenoegen uitspreken over het volgende: De afgelopen periode zijn er op meerdere scholen in verschillende steden signalen binnengekomen dat er op sommige scholen wordt verboden om te bidden. Zo wordt tijdens het gebed door docenten wel eens gepoogd om gebedskleedjes onder leerlingen weg te trekken of is er tegen leerlingen gezegd dat ze repercussies krijgen op het bidden. Helaas is dat ook voorgekomen in onze stad. Tijdens het vragenuur van 19 januari is dit besproken. De rector van het Leidsche Rijn College communiceerde in een nieuwsflits met leerlingen dat het nergens in het schoolgebouw was toegestaan om te bidden. Dit is in strijd met de wet. Vanuit de Grondwet heb je ook op een openbare school gewoon het recht om in je eigen tijd een plek te nemen en te bidden. De praktijk laat zien dat dit niet altijd goed gaat. Student & Starter vraagt de wethouder hoe ervoor kan worden gezorgd dat deze rechten van leerlingen worden geborgd in Utrecht. Hoe kan worden voorkomen dat dit in de toekomst weer voorkomt? Verder vraagt zij hoe ervoor kan worden gezorgd dat alle rectors zijn geïnformeerd over de wettelijke rechten die leerlingen hebben. Dat het een leerling is toegestaan om te bidden op school is niet het twistpunt van de discussie. De vraag is wel of er voor het bidden dan ook een aparte ruimte moet worden ingericht. Een behoorlijke bestuurder, die wil voorkomen dat studenten op de gang, op de trap of in de kantine moeten bidden, richt daarvoor een adequate ruimte in.

De heer Şimşek (DENK) vraagt of Student & Starter in gesprek is gegaan met het Leidsche Rijn College.

Mevrouw Kendir (Student & Starter) gaat in op de situatie op die school, die zij schrijnend vindt. Leerlingen hadden aangegeven dat ze behoefte hadden aan een aparte gebedsruimte. Daar is geen gehoor aan gegeven. De leerlingen gingen vervolgens stiekem bidden onder de trap waarna zij werden ‘betrap’t’. Vervolgens gaven docenten aan dat dat niet mocht. Van een docent mochten zij in een lokaal bidden, totdat een andere docent (nota bene maatschappijleer) onterecht aangaf dat dit niet mocht. In de nieuwsflits is dit verbod daarna bevestigd. Er werd meegedeeld dat het ook op schoolreisje niet toegestaan zou worden. Deze situatie baart Student & Starter erg veel zorgen.

De heer Şimşek (DENK) vraagt of Student & Starter het met DENK eens is dat er, ondanks de mooie woorden van die school, geen oplossing is gekomen.

Mevrouw Kendir (Student & Starter) laat weten dat zij blij is met de rectificatie van de school, en dat er gesprekken plaatsvinden. Maar gezien het feit dat dit de situatie was maakt Student &

Starter zich zorgen over of er sprake is van een gelijk speelveld in de gesprekken, en of de leerlingen zich veilig genoeg voelen om hetgeen waar zij behoefte aan hebben, namelijk inclusie, daadwerkelijk te realiseren.

5 **De heer Şimşek** (DENK) vraagt of Student & Starter beweert dat de situatie op het Leidsche Rijn College echt verbeterd is.

Mevrouw Kendir (Student & Starter) antwoordt dat zij blij is dat er stappen zijn gezet, maar dat zij zich ook zorgen maakt over hoe het proces eruit ziet. De reden van de zorgen is de geschiedenis die laat zien dat er geen veilige sfeer voor een groep scholieren op die school is.

10 Zij rondt haar betoog af met de opmerking dat een openbare school een plek moet zijn waar leerlingen met verschillende achtergronden elkaar ontmoeten. Om dit te bereiken dienen de Utrechtse scholen inclusief te zijn. Student & Starter wil in de Utrechtse onderwijsagenda terug zien dat scholen een inclusieve leeromgeving zijn, waar inclusieve faciliteiten zoals een stilte- of gebedsruimte worden gerealiseerd. Ze vraagt de wethouder om een toezegging hierop.

De voorzitter geeft het woord aan GroenLinks.

15 **Mevrouw Vermeulen** (GroenLinks) betoogt dat mensen zichzelf moeten kunnen zijn en zichzelf kunnen ontwikkelen. Daar hebben de politiek en het bestuur een rol in, en dat rekening met elkaar wordt gehouden. Utrecht is een stad met allemaal verschillende mensen die zich hier allemaal thuis moeten kunnen voelen, of het nu op straat is of in het onderwijs. Zoals al eerder aangehaald mag een school kinderen niet verbieden om te bidden in de pauzes, maar hoeft het geen
20 gebedsruimte te faciliteren. Dit onderwerp hoort in eerste instantie binnen de vier muren van een school. De gemeente heeft geen wettelijke taak hierin. Maar dat betekent niet dat we hier helemaal niets over kunnen zeggen. Allereerst is GroenLinks voorstander van een open gesprek tussen leerkrachten, schoolleiders, leerlingen en ouders, bijvoorbeeld via de medezeggenschapsraad, over stilleruimtes op school. Dat gesprek is nodig. Daarom wil
25 GroenLinks dat scholen samen met leerlingen en ouders gaan bekijken hoe er rekening kan worden gehouden met de verschillende behoeften en uitgangspunten die er bestaan binnen een school, om zo te komen tot een inclusieve, identiteitsrijke leeromgeving. GroenLinks vindt dat er voor alle mensen ruimte moet zijn in Utrecht. Zij zien scholen als een gemeenschap, een ontmoetingsplek voor kinderen en ouders.

30 **De heer Şimşek** (DENK) vraagt of GroenLinks vindt dat grondrechten onderhandelbaar zijn.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) antwoordt dat grondrechten heel belangrijke waarden zijn in de samenleving, die als basis dienen voor andere wetgeving. Die grondrechten kunnen soms met elkaar in botsing komen. Dan gaat het er in een specifieke situatie om welke grondrechten belangrijker zijn en hoe het wordt toegepast. In dit geval gaat het erom dat het belangrijk is dat er
35 voor verschillende mensen ruimte is om te bidden op scholen. Maar het is niet zo dat scholen dat verplicht zijn om dat te faciliteren. Dat kan de gemeente niet verplichten.

De heer Şimşek (DENK) vraagt welke oplossing GroenLinks ziet voor leerlingen en personeel die willen bidden, maar voor wie dat praktisch onmogelijk wordt gemaakt op een school.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) antwoordt dat zij daar in haar bijdrage verder op in zal gaan.

40 **Mevrouw Kendir** (Student & Starter) vraagt of GroenLinks wel een rol voor de gemeente ziet in het opnemen van dit punt in de Utrechtse Onderwijsagenda.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) antwoordt dat er eerst gesprekken moeten plaatsvinden met schoolbesturen. Ook het rijk heeft hierin een rol, want zij hebben direct contact met scholen op basis van artikel 23.

45 **Mevrouw Kendir** (Student & Starter) vraagt of GroenLinks vindt dat er in de Utrechtse Onderwijsagenda opgenomen zou moeten worden dat er inclusieve faciliteiten als een stilte- of gebedsruimte zouden moeten komen op onze scholen.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) antwoordt dat er aandacht moet zijn voor mogelijke stilleruimtes. Of dat gebedsruimtes moeten zijn of iets anders, dat is de vraag. GroenLinks vindt het belangrijk dat schoolbesturen hierover met alle partijen in gesprek gaan. Dat zou een plek kunnen krijgen in de Utrechtse Onderwijsagenda, maar die is nog niet vastgesteld.

- 5 **Mevrouw Oul Fakir** (BIJ1) geeft aan dat er veel over wetten en een juridische onderbouwing wordt gesproken. Maar er wordt ook over diversiteit en inclusiviteit gesproken. Zij vraagt wat volgens GroenLinks inclusief onderwijs is.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) antwoordt dat iedereen zich thuis kan voelen in het onderwijs en dat er een identiteitsrijke leeromgeving wordt gecreëerd.

- 10 **Mevrouw Oul Fakir** (BIJ1) vraagt of GroenLinks het belang ziet dat mensen zich vrij moeten voelen op school, dat er plek is voor hun achtergrond en dat dat ook op die manier wordt gefaciliteerd. Daarvoor is een stilleruimte om te kunnen bidden cruciaal.

- 15 **Mevrouw Vermeulen** (GroenLinks) antwoordt dat zij zich grotendeels kan aansluiten bij BIJ1. GroenLinks denkt ook dat er zo'n stilleruimte zou moeten zijn waar men zich even terug kan trekken, ook als men teveel prikkels krijgt of als er iets anders is.

Mevrouw Oul Fakir (BIJ1) vraagt of GroenLinks het ermee eens is dat daarvoor bepaalde waarborgen belangrijk zijn. Voor het 'even terugtrekken' is een andere ruimte nodig dan voor moslims die volgens bepaalde vereisten willen bidden. Vindt GroenLinks ook dat binnen die stilleruimte moet worden nagedacht over wat verschillende groepen nodig hebben.

- 20 **Mevrouw Vermeulen** (GroenLinks) antwoordt dat er een gesprek moet plaatsvinden om te zien waar de behoeften liggen, om op die manier tot een inclusieve leeromgeving te komen. Er moet dan aandacht zijn voor de verschillende behoeften. Zij wil hier in haar verdere bijdrage nader op ingaan.

- 25 **De heer Şimşek** (DENK) stoort zich aan het feit dat GroenLinks het houdt bij gesprekken voeren en kijken of er draagvlak is. Hij geeft aan dat het vaak gebeurt dat, wanneer moslims ergens behoefte aan hebben, grondrechten opeens onderhandelbaar zijn. Hij vraagt of GroenLinks het ermee eens is dat het kunnen bidden op scholen een grondrecht is, en hoe zij vinden dat scholen daar invulling aan moeten geven, zonder dat het leerlingen onmogelijk wordt gemaakt.

- 30 **Mevrouw Vermeulen** (GroenLinks) antwoordt dat er verschillende grondrechten zijn, waaronder artikel 1: respect voor verschillende religies en ideeën. Er is ook artikel 23: de vrijheid van onderwijs. We hebben dus te maken met verschillende grondrechten waarbij bekeken moet worden hoe die zich met elkaar verhouden. GroenLinks vindt dat ze allemaal zwaar wegen, en pleit daarom voor het aangaan van het gesprek hierover.

- 35 **De heer Şimşek** (DENK) vindt dit onzin. Het kunnen verrichten van het gebed op scholen is gewoon een grondrecht. Daar was de commissie gelijke behandeling heel duidelijk over. Het botst niet met andere grondrechten, dat is weer een excuus om het uiteindelijk niet te doen.

- 40 **Mevrouw Vermeulen** (GroenLinks) reageert door te zeggen dat de uitspraak van de commissie heel duidelijk was. De reden dat er een uitspraak is gedaan is dat die grondrechten op gespannen voet met elkaar staan. De uitspraak geeft aan dat bidden mag, maar de school hoeft de faciliteiten niet te bieden. Dat is een heel duidelijke uitspraak.

- 45 **De heer Şimşek** (DENK) geeft aan dat het feit dat de faciliteiten in fysieke zin niet verplicht gerealiseerd hoeven te worden neemt niet weg dat het gebed niet verboden mag worden. Dat is nu heel vaak wel het geval, ook op openbare scholen. Hij vraagt hoe GroenLinks ervoor gaat zorgen dat het grondrecht om te bidden op die scholen geborgd gaat worden, en of zij vindt dat grondrechten onderhandelbaar zijn.

De heer Van Steeg (CDA) vraagt of DENK ook niet wil dat gebedsruimtes verplicht worden op scholen. Hij constateert dat er niet zoveel verschil zit in de visie van DENK en GroenLinks, alleen GroenLinks vindt dat het aan de school en de ouders is. Hij vraagt of zijn redenering klopt.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) beaamt dit. Er moet ook samen naar de huisvesting gekeken worden. Zowel de school als de leerkrachten, leerlingen en ouders spelen daarbij een rol.

5 **De heer Şimşek** (DENK) reageert op de vraag van het CDA. Scholen zijn inderdaad niet verplicht om gebedsruimtes te realiseren, maar dit is wel wenselijk omdat dit in de praktijk de meest praktische oplossing is voor het borgen van het grondrecht om te kunnen bidden.

10 **Mevrouw Vermeulen** (GroenLinks) vervolgt haar bijdrage. GroenLinks vindt dat er voor alle mensen ruimte moet zijn in Utrecht. Zij zien scholen als een gemeenschap, een ontmoetingsplek voor kinderen en ouders, waar aandacht is voor verschillende religies, culturen en identiteiten. Scholen en leerlingen kunnen gezamenlijk afspreken of zij een Iftar, Holi of Kerstfeest vieren. Dat is niet aan de gemeenteraad. GroenLinks vindt het belangrijk dat leerlingen zich welkom en prettig voelen op school. Wanneer zij de behoefte hebben om te bidden of even in stilte te willen zijn vanwege prikkels, emotie of andere redenen moeten zij de mogelijkheid hebben om zich terug te trekken. Daarom vraagt GroenLinks de toezegging van de wethouder dat hij in gesprek gaat met middelbare scholen en schoolbesturen over de mogelijkheid voor leerlingen om zich even terug te trekken, zodat zij kunnen bidden of tot zichzelf komen. Kortom, samen opgroeien en ontwikkelen en onderwijs volgen in een inclusieve leeromgeving waar ruimte en respect is voor elkaar, en waar we van elkaar en met elkaar leren door bevlogen leerkrachten en mooi groene schoolpleinen, dat is het ideaal van GroenLinks.

20 **Mevrouw Kendir** (Student & Starter) merkt op dat GroenLinks zich niet bewust is van het feitelijk gebedsverbod dat in de praktijk, bijvoorbeeld op het Leidsche Rijn College, is gehandhaafd. Zij vraagt wat GroenLinks daarvan vindt.

25 **Mevrouw Vermeulen** (GroenLinks) is van mening dat bidden niet verboden kan worden. Er moet met de scholen worden bekeken waar en hoe dat kan. Voor wat betreft het Leidsche Rijn College geeft GroenLinks aan dat zij zelf al hebben aangegeven dat hun informatievoorziening niet correct was.

Mevrouw Kendir (Student & Starter) merkt op dat de informatievoorziening juist helemaal in lijn was met wat er in de praktijk gebeurde. Zij vraagt naar een toelichting op de bewering dat er een onjuiste informatievoorziening was.

30 **Mevrouw Vermeulen** (GroenLinks) antwoordt dat zij doelt op de Nieuwsflits waarin was aangegeven dat er niet gebeden mocht worden. Dat was niet in lijn met de regels. De regels van het Leidsche Rijn College geven aan dat er geen verbod is op bidden binnen de school. Uit het contact van mevrouw Vermeulen met de school en met ouders is duidelijk dat er op dit moment goede en open gesprekken plaatsvinden om dit thema samen vorm te geven.

35 **Mevrouw Kendir** (Student & Starter) vindt dat GroenLinks erg mild reageert, terwijl de rechten echt werden geschonden.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) zegt dat zij juist bevestigt dat GroenLinks het heel belangrijk vindt dat het kinderen niet verboden wordt om te bidden. GroenLinks hecht juist veel waarde aan een inclusieve samenleving en streven juist naar een stiller ruimte, een plek waar iedereen zich thuis voelt.

40 **De heer Şimşek** (DENK) concludeert dat GroenLinks enerzijds aangeeft dat iedereen zichzelf moet kunnen zijn en moet kunnen bidden, anderzijds vinden zij het blijkbaar niet heel urgent dat er op het Leidsche Rijn College nog steeds de facto een gebedsverbod heerst. Hoe kijkt GroenLinks dan naar het Leidsche Rijn College waar nog steeds niet gebeden kan worden?

45 **Mevrouw Vermeulen** (GroenLinks) antwoordt dat GroenLinks dit zeer serieus neemt, en daarom contact heeft met het Leidsche Rijn College en verschillende andere scholen. Zij vinden het belangrijk dat hierover een gesprek gaat plaatsvinden en hebben de wethouder dan ook hierom gevraagd. GroenLinks heeft hier veel tijd en energie in gestopt. Het onderwerp gaat hun aan het hart.

De heer Şimşek (DENK) geeft aan dat DENK ook meerdere gesprekken heeft gevoerd met het Leidsch Rijn College en komen tot een tegenovergestelde conclusie. Er wordt nog steeds heel moeilijk gedaan over leerlingen die willen bidden op school. Hij vraagt hoe GroenLinks tot de conclusie komt dat er verbetering is.

- 5 **De heer Otto** (EenUtrecht) vraagt hoe vaak er maximaal mag worden gereageerd op een bijdrage. Volgens hem is dat maximaal drie keer. De heer Şimşek heeft al wel acht keer gereageerd.

De voorzitter antwoordt dat maximaal drie keer per thema gereageerd mag worden. Dus als het gaat om drie verschillende alinea's met drie verschillende thema's, dan mogen er telkens drie vragen achter elkaar worden gesteld.

Zij geeft het woord aan BIJ1.

Mevrouw Oul Fakir (BIJ1) geeft aan dat godsdienstvrijheid een grondrecht is. Iedereen moet de vrijheid hebben om zelf te kiezen om tot een godsdienst toe te treden en deze te belijden en te beoefenen. Wettelijk is echter niet vastgesteld hoe de omgeving moet worden ingericht om dat mogelijk te maken. Voor sommige religies is bidden een cruciaal onderdeel van het belijden van het geloof. Het verschilt op welke manier dit dient te gebeuren, en de frequentie. Waar de een zich op elk moment en plek zich kan richten tot God zij er voor de ander, zoals voor moslims, meer voorwaarden voordat er vijf keer per dag kan worden gebeden, zoals een rustige en schone plek. Moslims worden door dit beleid dus extra benadeeld want de ruimte, of dat een gebeds- of stilteruimte is, is cruciaal om op school het geloof te kunnen beoefenen. In Utrecht is het niet op alle scholen mogelijk om te bidden. Onderwijsinstellingen zijn niet verplicht om gebedsruimtes te faciliteren. Er zijn ook geluiden dat het faciliteren van gebeds- of stilteruimtes zou kunnen conflicteren met het openbaar onderwijs. Verwachten dat mensen een deel van hun identiteit maar thuis laten omdat geloofsbeleving niet thuis hoort op school is geen neutrale keuze, en zeker geen inclusieve. Er wordt vaak gezegd dat Utrecht een stad is die verder gaat dan vaak verwacht wordt. BIJ1 vraagt of het college bereidt is om dat ook op dit thema te doen. Het college geeft aan inclusiviteit zo belangrijk te vinden. Daar is BIJ1 blij om, maar dit is een uitgelezen kans om het onderwijs daadwerkelijk inclusiever te maken.

Mevrouw Van der Wilt (D66) vraagt wat volgens BIJ1 inclusief onderwijs is.

Mevrouw Oul Fakir (BIJ1) antwoordt dat zij hierop in haar bijdrage terugkomt.

Zij vervolgt haar bijdrage door aan te geven dat op scholen kinderen en scholieren met verschillende achtergronden bij elkaar komen. Wanneer wordt gezegd dat Utrecht een inclusieve stad is met inclusief onderwijs betekent dat dat wordt bekeken hoe ervoor kan worden gezorgd dat zij worden ondersteund met wat zij nodig hebben om zich op hun plek te voelen. Daarom is een ruimte op school waar iemand een momentje kan nemen om tot zichzelf te komen, of dat mediteren, bidden of tot rust komen, erg belangrijk. Zij vraagt wat volgens de wethouder inclusief onderwijs is en welke mogelijkheden de wethouder ziet om scholen te stimuleren om een stilte- of gebedsruimte te faciliteren.

Mevrouw Van der Wilt (D66) vraagt hoe BIJ1 de afweging ziet tussen de verschillende wensen voor de inrichting van de ruimte, bijvoorbeeld dat er geen anderen doorheen mogen lopen en dat er stilte is.

Mevrouw Oul Fakir (BIJ1) antwoordt dat dat juist inclusiviteit is. Dat is niet makkelijk, dat kost werk. De oplossing hoeft niet moeilijk te zijn. Als moslims bidden mag er niet iemand voor langs lopen, maar dat betekent niet dat er niemand anders in de ruimte mag zijn. In de praktijk hoeft dit niet voor heel veel problemen te zorgen. We moeten af van het idee dat we inclusiviteit willen, maar er niet voor willen werken.

Mevrouw Van der Wilt (D66) geeft aan dat dit betekent dat een ruimte meerdere functies kan hebben. Bij inclusie moet gezocht worden naar waar zit mijn vrijheid, maar waar zit ook de grens aan mijn vrijheid door andermans vrijheid en hoe vinden we elkaar daarin. Hoe kijkt BIJ1 daar naar?

Mevrouw Oul Fakir (BIJ1) denkt dat dit in de praktijk niet voor grote problemen gaat zorgen. Dit zou zelfs idealiter zijn dan helemaal af te zien van stilte- en gebedsruimtes op scholen omdat het te moeilijk is. Het is een taak van de school om hierover in gesprek te gaan met studenten. Het mag niet zo zijn dat hiervan wordt afgezien omdat het onderwerp te moeilijk is.

5 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) is het daarover eens met BIJ1.

Mevrouw Oul Fakir (BIJ1) vindt gesprekken belangrijk, maar geeft aan dat ook de urgentie niet vergeten moet worden. De schrijnende praktijksituatie is aan bod geweest in de bijdragen van DENK en Student & Starter. De urgentie is te hoog om er rustig met zijn allen over te gaan praten. Het gaat hier over een gebedsverbod, en dat is wel discriminatie. Dat moet niet worden gebagatelliseerd.

10 **Mevrouw Vermeulen** (GroenLinks) vraagt of BIJ1 de mening deelt dat het gesprek met de schoolleiding, de leerlingen en de ouders zelf moet worden aangegaan om te bezien wat er mogelijk is.

15 **Mevrouw Oul Fakir** (BIJ1) vindt het jammer dat pas anno 2023 wordt gestart met deze gesprekken. Deze zijn belangrijk, maar ze moeten het doel hebben om dit gauw op te lossen. Daar is bepaalde urgentie bij geboden.

De heer Şimşek (DENK) vraagt of BIJ1 de mening deelt dat grondrechten niet onderhandelbaar zijn.

Mevrouw Oul Fakir (BIJ1) beaamt dit.

20 **Mevrouw Al-Saqaff** (VVD) vraagt wat BIJ1 nu concreet van de wethouder wil.

Mevrouw Oul Fakir (BIJ1) wil dat de wethouder zich actief opstelt, en dat de gemeente een duidelijke visie heeft. Stilte- en gebedsruimtes, waar verschillende mensen kunnen komen om het geloof te belijden of te mediteren, moeten onderdeel worden van de school. BIJ1 vraagt om urgentie hiervoor.

25 **Mevrouw Al-Saqaff** (VVD) vraagt of BIJ1 het ermee eens is dat de school er uiteindelijk over gaat, en dat het urgente gesprek daar moet worden gevoerd.

Mevrouw Oul Fakir (BIJ1) is zich daarvan bewust. Maar als er geen andere mogelijkheden vanuit het college worden gezocht om dit aan te passen dan kan er wat BIJ1 betreft worden gestopt met het stellen dat Utrecht voor inclusief onderwijs is.

30 **Mevrouw Al-Saqaff** (VVD) geeft aan dat inclusiviteit niet betekent dat de een zich moet schikken in de wens van de ander, maar samen kijken naar hoe je eruit komt. Zij kan zich vinden in een stilte- en gebedsruimte maar vindt een gebedsruimte te ver gaan.

35 **Mevrouw Oul Fakir** (BIJ1) reageert hierop door aan te geven dat de manier hoe het nu gaat niet inclusief is. Zij begrijpt niet dat de VVD vindt dat het wat moeilijk is en het daarom maar zo wil laten. Zij verwacht dat de VVD zich ook zorgen maakt omdat iedereen op die school zich er thuis moet voelen. De school heeft die verantwoordelijkheid, maar ook de gemeente moet zich daarvoor inspannen.

40 Zij vervolgt haar bijdrage met de vraag of de wethouder bereid is zich hiervoor blijvend in te spannen. Tenslotte geeft zij aan dat ze verbaasd is over de blijdschap van verschillende raadsleden over de gesprekken die worden gevoerd. Tegelijkertijd hoort zij ook de schrijnende verhalen van DENK en Student & Starter over de discriminerende situatie op bijvoorbeeld het Leidsche Rijn College. Zij begrijpt niet dat de gemeente Utrecht, die zo vaak aangeeft inclusief en tegen discriminatie te zijn, hier niet van schrikt of urgentie lijkt te voelen.

De voorzitter geeft het woord aan de ChristenUnie.

De heer Van Bergen (CU) laat weten dat dit onderwerp de afgelopen weken veel emotie heeft losgemaakt in de maatschappij. Het gaat de CU in dit debat niet om een vermeend verbod op gebed, zij willen het breder trekken naar het faciliteren van een stilteruimte. De CU kiest nadrukkelijk voor een stilteruimte, en niet voor een gebedsruimte. Een ruimte die ingericht wordt niet alleen voor gebed, hoewel daar zeker ruimte voor moet zijn, maar ook voor rust en bezinning in de overprikkelde samenleving. De CU heeft vernomen dat scholen hier niet altijd aan mee willen werken. Het faciliteren van een stilteruimte is geen wettelijke verplichting van een school. Een school staat juridisch gezien in zijn recht om dit niet te doen. De CU vindt het belangrijk dat scholen dit wel faciliteren, en zij vinden het belangrijk dat de wethouder zich hiervoor inspant.

De heer Şimşek (DENK) is blij te constateren dat de CU het ook belangrijk vindt dat er een ruimte is waar gebeden kan worden, ongeacht of dit een gebeds- of stilteruimte wordt genoemd. Hij vraagt hoe de CU het vindt dat er scholen zijn waar de facto niet gebeden kan worden.

De heer Van Bergen (CU) vindt het onderscheid tussen een gebeds- en een stilteruimte essentieel, en kiest daarom nadrukkelijk zijn woorden. Het uitoefenen van gebed is een grondrecht dat door scholen gehonoreerd moet worden. Als scholen dat verbieden is dat zeer kwalijk en moeten er stappen genomen worden. Maar het faciliteren van het gebed is de zin dat er een specifieke ruimte voor moet zijn, dat is geen plicht voor een school.

Hij vervolgt zijn bijdrage door aan te geven dat in een klimaat waar de nadruk ligt op prestaties het nodig is om een moment van rust en bezinning te creëren. De invulling van die bezinning is persoonlijk. Een stilteruimte biedt een plek om te ontspannen en de nodige privacy voor hen die op gezette tijden willen bidden. Want ook voor gebed moet wat CU betreft ruimte zijn op een openbare school. Het kan daarmee juist een ontmoetingsplek zijn voor mensen met verschillende behoeftes, die naar eenzelfde openbare school gaan. Daarin sluit CU aan bij DENK. Op dit moment zijn leerlingen en school met elkaar in gesprek. CU ziet het liefst dat zij er samen uitkomen. Mocht dat niet het geval zijn dan vraagt CU aan de wethouder of hij zich wil inzetten om scholen te overtuigen van de noodzaak van stilteruimtes.

De voorzitter geeft het woord aan het CDA.

De heer Van Steeg (CDA) laat weten dat ook zij geschrokken zijn van de brief die het Leidsche Rijn College stuurde. Religie is een deel van je identiteit, en die moet je kunnen beleven op school. Dat zegt de wet ook, dus daar moet ruimte aan worden gegeven. Aan de andere kant vindt het CDA ook dat scholen grote vrijheid hebben om het onderwijs zelf in te richten. Maar ook openbare scholen zijn niet vrij van religie, in tegenstelling tot de suggestie die hierover in de media werd gewekt. Juist levensbeschouwing is ook onderdeel van een openbare school, dus ook het beleven van je religie. Het CDA is blij met de antwoorden die de wethouder al gaf tijdens het vragenuur, maar hoopt dat hij zich sterk wil maken dat die ruimte er ook is. Een stilteruimte zou een hele goede oplossing kunnen bieden. Maar het is uiteindelijk wel aan de school zelf.

De heer Şimşek (DENK) is blij te horen dat het CDA ook onherroepelijk vindt dat er gebeden moet kunnen worden op scholen. Hij vraagt hoe het CDA de verhouding ziet tussen enerzijds het gesprek voeren met ouders en anderzijds een de facto gebedsverbod dat er nog steeds heerst op scholen. Stel dat ouders bezwaar maken omdat zij vinden dat religie niet thuishoort op scholen, zou dat aanleiding zijn om toch akkoord te zijn met een gebedsverbod of het opwerken van beperkingen?

De heer Van Steeg (CDA) antwoordt dat religie onderdeel is van iemands identiteit. Er moet dus ruimte zijn om te bidden, ook op openbare scholen. Dat staat ook in de wet. Het is uiteindelijk aan scholen hoe dit wordt ingevuld.

De heer Şimşek (DENK) geeft aan dat veel scholen dit moeilijk vinden en in de praktijk leerlingen verbieden om te bidden. Hij vraagt hoe de gemeente volgens het CDA zou moeten optreden tegen dat soort scholen.

De heer Van Steeg (CDA) antwoordt dat het niet zo kan zijn dat een openbare school aangeeft dat er voor religie totaal geen plek is. Daar moet de wethouder, waar hij kan, werk van maken

door met de school in gesprek te gaan. Uiteindelijk heeft de school de vrijheid om er zelf invulling aan te geven.

De heer Şimşek (DENK) vraagt of het CDA vindt dat de gemeente moet aansturen op het faciliteren van een gebeds- of stilteruimte op scholen.

- 5 **De heer Van Steeg** (CDA) antwoordt dat hij het een goed idee vindt als er een stilteruimte komt, maar vreest dat de wethouder scholen daartoe niet kan dwingen. De wet is duidelijk: scholen moeten de ruimte geven om te kunnen bidden. Als dat niet gebeurt moet de wethouder met de scholen in gesprek.

De voorzitter geeft het woord aan Volt.

- 10 **De heer Stam** (Volt) wil zijn standpunt samenvatten in de woorden van een leerkracht die hij sprak. De vraag om een gebedsruimte is een signaal dat de school tekort schiet in het mogelijk maken van gebed. Volts visie daarop is dat de school aan de bal is om dat mogelijk te maken en dat de gemeente de school erop kan aanspreken als er signalen zijn dat dat niet lukt. Volt heeft gezocht naar mensen in dit debat die het daar niet mee eens zijn, maar die niet gevonden. De
15 **heer Stam** roept iedereen op even diep adem te halen. Er wordt een heel verhit debat gevoerd met vooraf geschreven spreekteksten, en de verontwaardiging die velen voelen is terecht.

Mevrouw Kendir (Student & Starter) vraagt of Volt snapt dat het voor sommige mensen een heel wezenlijk onderdeel is dat er gebeden kan worden, en dat een verbod daarop veel emotie oproept waardoor commissieleden zich hierover willen uitspreken.

- 20 **De voorzitter** laat weten dat er nooit een verbod op emoties in een debat is. Emoties mogen altijd, zolang er respectvol met elkaar wordt omgegaan.

- De heer Stam** (Volt) begrijpt het belang van gebed voor mensen die diep geloven heel goed en put daarbij uit eigen ervaring. De verontwaardiging die veel mensen hier voelen, die voelt hij ook. Hij doet de oproep om in dit debat niet naar tegenstanders te zoeken die er niet zijn, maar elkaar
25 te zien als bondgenoten. Alle partijen willen immers grotendeels hetzelfde. Hij roept op om samen uit te spreken dat er een gezamenlijk ideaal is voor deze stad.

Mevrouw Kendir (Student & Starter) vindt ook dat het zoeken naar verbinding erg belangrijk is. Tegelijkertijd merkt zij dat er verschil zit in opvatting over urgentie. Zij vraagt hoe Volt dit ziet.

- De heer Stam** (Volt) constateert een spanning tussen hoe erg dit wordt gevonden, en de
30 mogelijkheden om er iets aan te doen. Die liggen erg uit elkaar. Iedereen vindt dit heel erg en zou willen dat dit zo snel mogelijk stopt. Maar aan de wethouder kan niet worden gevraagd om drastische maatregelen te nemen want daarvoor heeft hij niet de middelen. Wat de wethouder kan doen begint altijd met praten. Het is niet fair om praten af te schilderen als het onderhandelen over grondrechten. Er moet worden begonnen met praten over de mogelijkheden die er zijn.

- 35 **Mevrouw Kendir** (Student & Starter) geeft aan dat het College voor de Rechten van de Mens inderdaad heeft gezegd dat een school niet verplicht is om een gebedsruimte te faciliteren, maar een school mag geen gebedsverbod hanteren. Dat is wel in de praktijk gebeurd op het Leidsche Rijn College. Op het moment dat de rechten van scholieren worden geschonden, dan is ook de
40 gemeente aan zet om ervoor te zorgen dat die rechten worden geborgd. De bewering dat de gemeente niets kan doen klopt maar voor een deel van het verhaal. Zij vraagt hoe Volt dat ziet.

De heer Stam (Volt) antwoordt dat de wethouder geen rechter is.

De voorzitter stelt voor dat de wethouder straks zelf vertelt wat hij wel en niet kan doen.

- De heer Stam** (Volt) reageert op de vraag van Student & Starter door aan te geven dat een gebedsverbod volgens de wet niet mag. De wethouder kan dat wel aankaarten en doorgeven aan
45 de relevante instanties. Hij verwacht dat de wethouder deze mogelijkheden zal gebruiken.

5 **Mevrouw Oul Fakir** (BIJ1) is verbaasd over de oproep van Volt, omdat de voorzitter heeft besloten dat de toon van dit debat helemaal binnen de perken is. Mensen voelen hier emoties bij, sommigen gaat het persoonlijk aan en er is sprake van een discriminerende omgeving. Zij vraagt waarom de heer Stam denkt dat het aan hem is om te bepalen hoe en op welke toon dit debat moet worden gevoerd.

De heer Stam (Volt) antwoordt dat hij heeft gevraagd om diep adem te halen en om geen tegenstanders te zoeken die er niet zijn. Het zou goed zijn om in deze raad tegenstellingen niet uit te vergroten, maar samen te werken aan een ideaal als dat een ideaal is dat wordt gedeeld.

10 **Mevrouw Oul Fakir** (BIJ1) zegt dat de commissie het oneens is over de manier hoe de uitwerking moet plaatsvinden en hoe oproepen aan de wethouder zijn geformuleerd. Ze begrijpt de verbindende oproep van Volt maar vraagt hen ook na te denken over wat wel of niet hun rol is. Ze vindt de oproep om adem te halen een beetje opleggend en vraagt de heer Stam daar in het vervolg over na te denken.

15 **De heer Stam** (Volt) antwoordt dat hij een verhit debat ziet. Daar heeft de doelstelling van het debat geen baat bij. Niemand van de partijen is tegenstander van inclusie. Hij roept iedereen op om verbinding te benadrukken.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD) merkt op het duidelijk is dat de heer Stam over zijn eigen woorden gaat en dat anderen die woorden niet konden waarderen. Zij vraagt om voortzetting van het debat.

20 **De voorzitter** is het daarmee eens en wijst erop dat iedereen zelf bepaalt wat wel en niet mag binnen het debat, binnen de grenzen van respect.

25 **De heer Şimşek** (DENK) reageert inhoudelijk op wat Volt zegt. Volgens DENK heerst er op een aantal scholen in Utrecht de facto een gebedsverbod. Als er politieke partijen zijn die zeggen dat het van gesprekken met ouders afhangt welke grondrechten wel en niet worden toegepast, of als er politieke partijen zijn die zelfs ontkennen dat het een grondrecht is, dan kan DENK zich niet voorstellen dat alle partijen er in deze raad hetzelfde in staan. Snapt Volt dat er een groot verschil is in urgentie tussen partijen die vinden dat er vandaag nog gebeden moet kunnen worden op scholen, en partijen die het gesprek hierover aan willen gaan met ouders om te bekijken of er misschien een oplossing geboden kan worden aan leerlingen?

30 **De heer Stam** (Volt) antwoordt dat Volt de verontwaardiging deelt over hoe er op het Leidsche Rijn College is gesproken over het gebed. Volt is dankbaar dat DENK dit debat heeft geagendeerd, omdat het goed is om met elkaar uit te spreken dat dat onacceptabel is in deze stad. Tegelijkertijd geeft DENK aan dat er partijen zijn die dit niet erg vinden. Volt heeft deze partijen niet gehoord. Iedere spreker tot nu toe heeft die verontwaardiging uitgesproken.

35 **De voorzitter** wijst de commissie op de beperkte tijd die nog beschikbaar is, rekening houdend met het feit dat de wethouder nog moet reageren op de vragen.

De heer Şimşek (DENK) geeft aan dat hij bij de agendering van dit debat heeft aangegeven dat 90 minuten tekort zou zijn en heeft gepleit voor een behandeltijd van 120 minuten.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD) stelt voor om het debat over onderwijshuisvesting te verschuiven naar na het debat over standplaatsen.

40 **De heer Stam** (Volt) vindt het vervelend dat de procedure wordt besproken tijdens zijn bijdrage, en vraagt om dat later te doen.

De voorzitter verzoekt om ieders bijdrage zo kort mogelijk te houden.

45 **De heer Şimşek** (DENK) vraagt nogmaals aan Volt of zij vinden dat er een verschil zit tussen partijen die vinden dat er per direct gebeden moet kunnen worden, en partijen die vinden dat er eerst een gesprek moet plaatsvinden over het toepassen van grondrechten.

De heer Stam (Volt) snapt dat DENK iets aankaart dat heel erg is. Tegelijkertijd heeft hij de partijen die die urgentie benadrukken geen concrete maatregelen horen voorstellen waar een van de overige partijen op tegen is. Als DENK een concreet voorstel voor de wethouder heeft, voor wat de wethouder zou moeten doen wat nog niet gebeurt, dan hoort Volt dat graag. Tot nu toe heeft de heer Stam dat nog niet gehoord.

De voorzitter geeft het woord aan EenUtrecht.

De heer Otto (EenUtrecht) zegt dat of je ongelovig bent, agnost, humanist, joods, christelijk, islamitisch – EenUtrecht vindt dat je je op school, of je leerling bent of docent, altijd moet kunnen terugtrekken in stilte. Of je dat mediteren noemt, nadenken noemt, bidden noemt, mindfulness noemt – EenUtrecht vindt dat dit actief moet worden gestimuleerd. Zij roepen scholen dan ook op om waar dat nog niet gebeurt snel met medezeggenschapsraden, leerlingen, ouders te doen. EenUtrecht pleit ervoor om dit geen gebedsruimte maar een stilteruimte te noemen.

De heer Şimşek (DENK) vraagt of EenUtrecht de wethouder op pad wil sturen om scholen hierop aan te spreken.

De heer Otto (EenUtrecht) antwoordt dat zij dat zeker willen, en de wethouder daarbij wil vragen om ook te kijken naar mensen die niet vanuit een religieus oogpunt stilte en reflectie nodig hebben, maar als gevolg van social media-druk. Voor alle kinderen en personeel moet zo'n ruimte worden gerealiseerd als dat nog niet is gebeurd.

De voorzitter geeft het woord aan D66.

Mevrouw Van der Wilt (D66) sluit zich grotendeels aan bij de woorden van het CDA. Openbaar onderwijs betekent geen anti-religieus onderwijs. Religie en levensovertuiging horen bij het leven dus ook bij het gesprek op school. Het ontmoedigen van het gebed vindt D66 een zorgelijk signaal. Als dat nog steeds op scholen gebeurt dan moet dat worden gedeeld met de wethouder. Over de benaming van gebeds- of stilteruimtes zijn wel politieke verschillen naar voren gekomen vandaag. D66 vindt dat een openbare school moet nadenken over een stilteruimte, zeker omdat er meerdere overtuigingen zijn.

De heer Şimşek (DENK) vraagt hoe D66 aanvankelijk tot de conclusie kwam dat het nu wel goed zit op de meeste scholen. Hij herinnert zich een tweet waarin mevrouw Van der Wilt schreef dat het Leidsche Rijn College tot een oplossing was gekomen. Hij vraagt waar zij die conclusie op baseerde.

Mevrouw Van der Wilt (D66) heeft daarover gesprekken gevoerd, ook met andere middelbare scholen. Vanuit die gesprekken heeft zij niet de indruk gekregen dat het verbod op het uitdragen van het gebed nog speelde. Zij heeft overigens ook signalen gehad van ouders die het best spannend vinden als er een gebedsruimte op de school zou komen. Zij benadrukt dat zij het onderwerp niet wil bagatelliseren, maar dat dat de reden is dat zij het onderwerp niet mee-agendeerde.

De heer Şimşek (DENK) vraagt of hij het goed begrijpt dat D66 de indruk heeft dat bidden op elke school kan.

Mevrouw Van der Wilt (D66) antwoordt dat dat inderdaad het signaal is dat zij heeft gekregen.

De heer Şimşek (DENK) geeft aan dat de signalen die DENK heeft gekregen heel anders zijn. Hij vraagt of D66 deelt dat er op veel scholen een grote tegenstelling is tussen wat ze op papier uitdragen en wat leerlingen en religieus personeel in de praktijk ervaren, en dat de wethouder daar zeker achteraan moet.

Mevrouw Van der Wilt (D66) antwoordt dat als er signalen zijn dat bidden verboden is, dan moet de wethouder inderdaad worden aangemoedigd om daarover in gesprek te gaan. Dat vindt zij iets anders dan het verplichten van een gebedsruimte.

5 **Mevrouw Kendir** (Student & Starter) refereert aan de uitspraak van D66 dat zij liever stilte- dan gebedsruimtes zouden zien. Zij vraagt of D66 op de hoogte is van het advies van VOS/ABB om met neutrale gebedsruimtes te komen. Dat is ook hetgeen leerlingen vragen. Het is dus niet aan de orde dat er een gebedsruimte voor één specifieke groep moet komen. Een neutrale gebedsruimte kan worden gezien als equivalent van een stilteruimte. Daar is dus geen discussie over. Zij vraagt hoe D66 daarnaar kijkt.

Mevrouw Van der Wilt (D66) antwoordt dat zij het mooi zou vinden als dat geen discussiepunt is.

10 **Mevrouw Oul Fakir** (BIJ1) vraagt hoe D66 kijkt naar de geluiden dat sommige ouders het spannend vinden als er een gebeds- of stilteruimte komt, in het licht van het gesprek waarbij verschillende belangen moeten worden vertegenwoordigd.

15 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) antwoordt dat het hier bijvoorbeeld gaat om ouders die bewust voor een openbare school hebben gekozen omdat zij niet persé één geloof belangrijk vinden, maar meerdere. Als naar inclusie wordt gekeken op de manier dat iedereen honderd procent mag uitdragen wat hij of zij voelt, dan zou je in de situatie kunnen komen dat voor iedere overtuiging een aparte faciliteit zou moeten worden aangeboden. Dat is niet de kant van inclusie waarnaar D66 wil kijken. Zij wil eerder kijken naar hoe dat samengebracht kan worden. De signalen die mevrouw Van der Wilt heeft ontvangen tonen aan dat men geen voorstander is van aparte ruimtes omdat dat botst met de reden waarom men voor openbaar onderwijs heeft gekozen.

20 **Mevrouw Oul Fakir** (BIJ1) ziet niet in hoe een gebeds- of stilteruimte van negatieve invloed kan zijn op ouders of kinderen die daar helemaal niets mee te maken willen hebben. Zij vraagt of D66 het ermee eens is dat sommige geluiden en stemmen in deze situatie iets zwaarder wegen dan andere.

25 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) benadrukt dit punt waarover er wel overeenstemming bestaat, namelijk dat dit een gesprek op scholen is. Het is lastig dat wordt geïmpliceerd dat de vrijheid van de een niet raakt aan de vrijheid van de ander. Dat gesprek moet juist op de scholen worden gevoerd: wat vinden wij inclusief en waar zitten grenzen aan.

Mevrouw Oul Fakir (BIJ1) geeft aan dat zij niet inziet hoe de vrijheid van ouders die dit niet willen wordt ingeperkt. Zij ziet wel dat de vrijheid van geloofsbeleving wordt ingeperkt. Zij vraagt hoe deze vrijheden hetzelfde zijn.

30 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) zegt dat een ruimte voor iedereen van D66 betreft een goed idee is. Het gesprek op de school zou moeten gaan over een eventueel botsen in die ruimte. Het kan zijn dat het makkelijk samengaat, het kan ook zijn dat het wel moeilijk is.

35 **De heer Şimşek** (DENK) is van mening dat niemand er problemen mee heeft als er een gebeds- of stilteruimte komt waar meerdere groepen gebruik van kunnen maken. Hij vraagt of D66 het niet prima uitlegbaar aan de ouders vindt.

Mevrouw Van der Wilt (D66) herhaalt dat een aparte gebedsruimte iets anders doet dan een algemene stilteruimte.

40 **Mevrouw Kendir** (Student & Starter) ziet een valkuil in de gesprekken. Daarbij is het van belang dat er een gelijk speelveld is. Als er ouders of leerlingen zijn die het niet prettig vinden als er een stilte- of gebedsruimte komt, betekent dit dan dat de school het niet moet realiseren terwijl een andere groep die behoefte wel heeft? Verder is er sprake van een recht. Als een ander vindt dat je dat recht niet zou moeten hebben, dan neemt dat niet weg dat je nog steeds dat recht hebt. Hoe ziet D66 deze gesprekken, wetende dat er ook ongelijke speelvelden kunnen zijn?

45 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) onderkent dat het lastige gesprekken kunnen zijn. Het moet niet zo zijn dat als er tien mensen roepen dat het sowieso niet kan, dat het dan inderdaad niet kan. Het onderkennen van het feit dat alle perspectieven er zijn is ook belangrijk. Bovendien spelen er ook hele praktische vragen, die tijdens zo'n gesprek aan bod moeten komen.

Mevrouw Kendir (Student & Starter) geeft aan dat het Leidsche Rijn College hier geen neutraal standpunt in heeft, want de praktijk liet zien dat ze tegen de vrijheid van leerlingen om hun gebed te verrichten waren. Op het moment dat scholen die zo'n standpunt hebben deze gesprekken gaan faciliteren kan dat een heel giftige sfeer met zich meebrengen. Zij is blij te horen dat D66 erkent dat dit complexe gesprekken kunnen zijn die ook wrijving kunnen opleveren, maar vindt het ook belangrijk om het signaal mee te geven dat de school niet altijd neutraal is in deze kwestie.

De heer Şimşek (DENK) maakt zich zorgen over partijen die hun oren laten hangen naar ouders die het spannend vinden. Hij vraagt of dit ook in het burgerschapsonderwijs terug zou moeten komen, als ouders de COC-lessen spannend vinden. Moeten er dan ook allerlei gesprekken gevoerd worden met ouders om te vragen wat zij ervan vinden?

Mevrouw Van der Wilt (D66) geeft aan dat zij niet heeft gezegd dat ouders het spannend vinden als de ruimte door één groep wordt gebruikt. Zij heeft gezegd dat het gaat om waar de ruimte voor is bedoeld.

De voorzitter geeft het woord aan de VVD.

Mevrouw Al-Saqa (VVD) merkt op dat een soortgelijke situatie als wat zich bij het Leidsche Rijn College afspeelt zich eerder heeft voorgedaan bij het Calandlyceum in Amsterdam. Het College voor de Rechten van de Mens oordeelde in 2000 dat het Calandlyceum met de weigering van een gebedsruimte niet inging tegen de Wet Gelijke Behandeling. Op grond van die wet mogen leerlingen op school wel uiting geven aan hun religie, door een kruisje of een hoofddoek te dragen of door te bidden tijdens de pauzes, maar een school hoeft leerlingen en personeel geen faciliteiten te bieden om hun godsdienst te kunnen uitoefenen.

Mevrouw Oul Fakir (BIJ1) vraagt hoe de VVD deze juridische kant ziet in relatie tot inclusief onderwijs.

Mevrouw Al-Saqa (VVD) antwoordt dat de VVD het een goed idee vindt dat scholen een stilleruimte aanbieden. De gemeente kan daarop aandringen, maar de school gaat er zelf over.

Mevrouw Oul Fakir (BIJ1) vraagt hoe de VVD de taak van de gemeente hierin ziet. Moet het college dit stimuleren of laat de VVD dit volledig aan de school over, met het gevaar dat er zulke praktijken als bij het Leidsche Rijn College kunnen voorkomen?

Mevrouw Al-Saqa (VVD) antwoordt dat bij het Leidsche Rijn College dingen zijn gezegd die juridisch gezien niet mogen. In dat geval ziet de VVD zeker een rol voor het college, om aan te geven dat wij zo niet met elkaar omgaan in deze stad. Maar als het beperkt blijft tot de dingen die mogen en als er gesprekken worden gevoerd, dan ziet de VVD een kleine of nagenoeg geen rol voor het college. Er kunnen in de Utrechtse Onderwijsagenda speerpunten worden vastgesteld, zoals inclusief onderwijs, maar dan moet nog wel worden bepaald wat daaronder wordt verstaan.

Zij vervolgt haar bijdrage door aan te geven dat openbare scholen wat de VVD betreft zelf mogen bepalen hoe ze hun ruimtes inrichten. Daarbij moet worden geluisterd naar de medezeggenschapsraden en naar de leerlingen. Wat de VVD betreft hoeft de gemeenteraad daar niet over te beslissen.

De heer Şimşek (DENK) reageert met de opmerking dat bij het Leidsche Rijn College vanuit de medezeggenschapsraad herhaaldelijk is opgeroepen om een gebeds- of stilleruimte te realiseren. Hij vraagt of de VVD vindt dat de gemeente die oproep moet ondersteunen en scholen hierop moet aanspreken.

Mevrouw Al-Saqa (VVD) antwoordt dat zij dat signaal zelf niet hebben gekregen. Een medezeggenschapsraad heeft een juridische basis en heeft zelf de ruimte om dingen door te zetten. Zij ziet dan ook geen rol voor het college weggelegd, tenzij er grote misstanden plaatsvinden.

De heer Şimşek (DENK) vindt het grappig dat de VVD de juridische basis aanhaalt, want er is geconstateerd dat grondrechten op meerdere scholen in Utrecht worden geschonden door het

gebed de facto te verbieden. Hij vraagt of de VVD de mening deelt dat er een bepaalde machtsverhouding is tussen een schoolbestuur en een medezeggenschapsraad, waardoor zij ondanks de juridische basis niet altijd in hun recht worden gebracht. De gemeente zou dan kunnen ingrijpen.

- 5 **Mevrouw Al-Saqaff** (VVD) antwoordt dat de grondrechten niet over de stilte- of gebedsruimte gaan. Het gaat erom dat je je geloof moet kunnen belijden. Uiteindelijk gaat de school over de inrichting van de eigen ruimte. Zij geeft aan dat ze niet weet wat er met de medezeggenschapsraad is gebeurd, en daar niet over wil speculeren.

De voorzitter geeft het woord aan de PvdA.

- 10 **Mevrouw Leevers** (PvdA) laat weten dat haar partij erg met dit onderwerp heeft geworsteld. Waar zij vinden dat de behoefte van leerlingen leidend is zien zij ook dat dit iets is dat niet volledig door de gemeente wordt bepaald. Als iemand wil bidden op school moet dat kunnen. De PvdA is voor stilleruimtes als daar behoefte aan is. De wens is nu vanuit leerlingen gekomen, maar ook docenten kunnen hier behoefte aan hebben. Vanuit contact met NUOVO heeft zij begrepen dat dit
15 onderwerp door de media-aandacht is geëscaleerd tot in de privésfeer van docenten. Zij vraagt hiervoor aandacht, want dit is niet wenselijk. Zij concludeert dat het belangrijkste is om ervoor te zorgen dat het een school blijft waar iedereen zich welkom voelt. Zij vraagt aan de wethouder of hij hierin een rol ziet voor zichzelf en zo ja, wat voor rol.

- 20 **De voorzitter** overlegt met de commissie en de wethouder over de tijdsplanning van de agenda. Er wordt besloten om dit debat af te ronden en door te gaan tot uiterlijk 13:15 uur. Het onderwerp Onderwijshuisvesting wordt doorgeschoven tot na het standplaatsendebat. Er wordt een korte pauze ingelast.

- Schorsing -

De voorzitter vervolgt de vergadering en geeft het woord aan de wethouder.

- 25 **Wethouder Eerenberg** vindt dit een belangrijk debat. Het gaat over welke stad wil je zijn en welk onderwijs hoort daarbij. Hij kan zich voorstellen dat met name Utrechters met een moslimachtergrond zich om allerlei redenen steeds minder welkom kunnen voelen in onze maatschappij. Hij begrijpt dat dit meespeelt in dit debat. Hij constateert verder dat alle partijen vinden dat inclusie de bovenliggende waarde zou moeten zijn. Als een groep zich om
30 verschillende redenen minder welkom voelt, dan hebben we daar met elkaar iets aan te doen. Dat moet wel gebeuren in de context van scholengemeenschappen en openbaar onderwijs. De wethouder wil in zijn beantwoording op de eerste plaats terugkijken op wat er bij het Leidsche Rijn College is gebeurd, en vervolgens aangeven wat het college daarvan vindt en wat dit betekent voor hoe hier in zijn algemeenheid tegenaan gekeken wordt.
35 Voor wat betreft de situatie op het Leidsche Rijn College geeft de wethouder aan dat hij het onacceptabel vindt als er geen mogelijkheid tot gebed is op scholen. Hij vindt ook dat leerlingen geen afdwingbaar recht hebben op een gebedsruimte. Bij het Leidsche Rijn College is dat mis gegaan. Dat heeft de rector zelf onderkend. Inmiddels is dat recht gezet en worden er goede gesprekken gevoerd. De wethouder vindt het jammer dat deze gesprekken worden afgedaan als
40 niet waardevol.

De heer Şimşek (DENK) vraagt of de wethouder erkent dat de realiteit nog steeds is dat leerlingen niet kunnen bidden en dat dat de facto nog steeds wordt verboden door het Leidsche Rijn College. Verder vraagt DENK wat de gesprekken hebben bijgedragen.

- 45 **Wethouder Eerenberg** licht toe dat het Leidsche Rijn College met ouders, leerlingen en docenten het gesprek voert, ook met de leerlingen die aan de bel hebben getrokken. Die leerlingen hebben kunnen uitleggen waarom zij zich beperkt voelen en waarom het belangrijk is om te mogen bidden op school, ook aan andere leerlingen. Men kijkt nu op welke manier de behoefte van die leerlingen vorm kan krijgen. Daar zijn verschillende praktische manieren voor. Wat betreft de wethouder is een stillerimte een hele goede oplossing om dat te doen. De wethouder herkent de verhalen over
50 het wegtrekken van kledjes niet. Hij verwijst naar de Udecide-week die momenteel bezig is,

waarbij leerlingen van alle openbare scholen kijken naar maatschappelijk relevante onderwerpen. Op de locatie waar dit plaatsvindt is een stilteruimte aanwezig. NUOVO is hier echt mee bezig.

5 **De heer Şimşek** (DENK) zoekt naar een antwoord op zijn vraag: erkent de wethouder dat de facto nog steeds geen mogelijkheid is om te bidden door leerlingen op het Leidsche Rijn College, ondanks dat het op papier wellicht wel zo is? En ziet de wethouder dat er een hele mooie korte termijn-oplossing mogelijk is door simpelweg de sleutel te geven van een klaslokaal om daar even te kunnen bidden? Natuurlijk is een stilteruimte mooi en wil DENK dat graag, maar praktisch gezien kan er nu niet worden gebeden

10 **Wethouder Eerenberg** vindt dat als leerlingen die behoefte hebben, dan moet dan kunnen. Een praktische oplossing als het openen van een klaslokaal is heel goed, en dat gebeurt al op veel scholen. Hij laat weten dat het Leidsche Rijn College nog steeds met elkaar in gesprek is hierover, en ook een imam hebben geconsulteerd. Een gesprek over de rol van religie in inclusie is erg waardevol waar een scholengemeenschap erg veel van kan leren. Ook mensen die op een openbare school zitten zonder religieuze achtergrond.

15 **De heer Şimşek** (DENK) vraagt of de wethouder erkent dat leerlingen op dit moment niet kunnen bidden, hoewel dit een grondrecht is dat per direct toegekend moet worden.

20 **Wethouder Eerenberg** antwoordt dat als leerlingen op school willen bidden, ze daartoe niet gehinderd mogen worden. De laatste informatie die hij van het Leidsche Rijn College heeft gekregen is dat dit is opgelost. Aan de andere kant hoort de wethouder van verschillende commissieleden dat dit anders is, dus hij zegt toe daarover contact op te nemen. De gemeente wil dat Utrecht een stuk inclusiever wordt. De wethouder is ervan overtuigd dat dat niet wordt gerealiseerd door aan te geven welke oplossing de scholen moeten bieden, want dat moeten de scholen zelf doen.

25 **Mevrouw Kendir** (Student & Starter) verwijst naar de paragraaf in het coalitieakkoord waarin is vermeld dat een inclusieve omgeving ook een veilige omgeving is waarin inclusieve faciliteiten, zoals stilteruimtes, horen. Ze vraagt of de wethouder dit als middelen die kunnen leiden tot het doel ziet.

30 **Wethouder Eerenberg** antwoordt dat hij stilteruimtes in het openbaar onderwijs een heel goede manier vindt om mogelijk te maken dat leerlingen met een moslimachtergrond daar kunnen bidden, maar ook om te kunnen mediteren of aan mindfulness te doen. Hij is er ook van overtuigd dat als hij zegt dat vanaf morgen alle scholen in Utrecht een stilteruimte moeten hebben, dan minder bijdraagt aan inclusie dan dat hij scholen stimuleert om met de scholengemeenschap dit thema zelf beet te pakken.

35 **Mevrouw Oul Fakir** (BIJ1) zegt dat het mooi is dat dit gesprek tot stand komt, maar de aanleiding is wat minder. Er wordt een gesprek gestart op basis van het lijden of uitsluiten van anderen. De oorzaak in aanloop naar dit gesprek moet niet worden vergeten.

40 **Wethouder Eerenberg** geeft nogmaals aan dat leerlingen met een moslimachtergrond niet gehinderd mogen worden om te bidden op school. Of elke school in Utrecht een door de gemeente georganiseerde stilteruimte moet krijgen vanuit inclusie, dan ontstaat er minder inclusie dan wat er nu gebeurt op het Leidsche Rijn College. De aanleiding is niet goed, dat heeft het Leidsche Rijn College publiekelijk erkend. Zij hebben hun berichtgeving zelfs gerectificeerd. Zij zijn nu bezig om te onderzoeken hoe zij de behoefte van deze leerlingen op een goede manier vorm kunnen geven. Dat vindt de wethouder echt winst.

45 **De heer Nyqvist** (Stadsbelang Utrecht) vraagt, als de redelijkheid en billijkheid niet meer in zicht is en het moet komen van het nemen van maatregelen, welke machtsmiddelen de wethouder heeft om de gevoelens die hier leven te vertalen naar de praktijk.

Wethouder Eerenberg antwoordt dat het college niet zoveel kan. De suggesties die zijn gedaan kan de gemeente niet afdwingen. De wethouder kan niet zeggen dat er een stilteruimte moet komen, en als dat niet gebeurt volgen er consequenties als schoolsluiting of een boete. Die

instrumenten heeft de wethouder niet. Hij gelooft ook niet dat dat de manier is hoe aan inclusie moet worden gewerkt.

Mevrouw Van der Wilt (D66) is het daarmee eens. De commissie vraagt ook niet om het af te dwingen maar wel om het te stimuleren. Ze vraagt de wethouder of dat wel mogelijk is.

5 **Wethouder Eerenberg** antwoordt dat het college deze gesprekken al met scholen voert. Inclusief onderwijs vindt de wethouder heel belangrijk en hij vindt dit een mooi thema in de Utrechtse Onderwijsagenda. Daar komt dan iets in te staan over inclusiviteit. Dat is veel breder dan alleen stilteruimtes. De wethouder zou veel liever met scholen in gesprek gaan over hoe zij inclusiviteit stimuleren. De afdrank van zo'n gesprek kan zijn dat scholen een stilteruimte beschikbaar stellen.
10 De wethouder vat samen dat zij scholen stimuleren om inclusief te zijn, maar niet volgens de lijn van "beste school, bouw dit" of "beste school, als u dit niet doet dan volgen er sancties".

Hij vervolgt zijn beantwoording. Openbaar onderwijs betekent niet dat er geen plek is voor religie. Het openbaar onderwijs moet wel ruimte geven aan alles en iedereen in gelijke mate. Dat betekent ook dat er ouders en leerlingen zijn die een andere religie aanhangen of het belangrijk vinden dat er in gelijke mate aandacht is voor alle religies. Als dat niet zo is, is het openbaar onderwijs niet voldoende openbaar. Die gelijkwaardigheid moet in het openbaar onderwijs bovenaan worden gezet. Dat vraagt om een scholengemeenschap die dat in haar DNA voelt en wil verkennen. Iedereen die de wethouder naar aanleiding van de mondelinge vragen heeft gesproken onderschrijft dat. Hij roept de commissieleden op om de signalen dat dit niet in orde is direct naar hem te mailen. Kortom, bij het Leidsche Rijn College is dat niet goed gegaan, dat beseft men en er is iets heel moois uit voortgekomen. Het college vindt dat inclusief onderwijs bij het openbaar onderwijs hoort, en gelijkwaardig is voor allerlei vormen van inclusiviteit. De beste manier om inclusiviteit te bereiken is als er begrip ontstaat voor waarom wij inclusiviteit belangrijk vinden. Daar moet aandacht voor zijn binnen de school, bijvoorbeeld via de lessen maatschappijleer. De gemeente stimuleert scholen daartoe en helpt scholen daarmee. Dat moet in die woorden een plek krijgen in de Utrechtse Onderwijsagenda.
20 Op het verzoek van GroenLinks om in gesprek te gaan met de scholen over dit dilemma antwoordt de wethouder dat ze dat al doen met diverse scholen.

30 **Mevrouw Vermeulen** (GroenLinks) vraagt of de wethouder dan zelf in gesprek gaat met alle middelbare scholen in Utrecht.

Wethouder Eerenberg antwoordt dat dit wordt geagendeerd in de gesprekken met alle schoolbesturen, dus niet alleen de openbare scholen. Dit dilemma kan zich namelijk overal voordoen.

35 Hij vervolgt de beantwoording van de vragen door aan te geven dat hij zijn definitie van inclusief onderwijs heeft gegeven. Hij vindt dat de definitie van VOS/ABB best goed is. BIJ1 vroeg verder of de wethouder meer kan doen dan stimuleren, faciliteren en gesprekken voeren. Het formeel juridische antwoord is 'nee', maar de wethouder heeft aangegeven waarom hij denkt dat dit onverstandig is.

40 De vraag van de CU dat zo'n ruimte ook nodig is voor de brede gezondheid van leerlingen vindt de wethouder interessant. Hij is het met de CU eens, zonder te beloven dat daarmee de prestatiedruk voor leerlingen meteen opgelost zal zijn.

Richting EenUtrecht geeft de wethouder aan dat een stilteruimte een hele mooie uitkomst kan zijn, die hij op veel plekken ziet functioneren.

45 Op de vraag van Student & Starter hoe alle rectoren worden geïnformeerd laat de wethouder weten dat dat via de schoolbesturen verloopt.

Met DENK is de wethouder het eens dat Utrecht de mensenrechtenstad is die we zijn. Daar hoort het opzoeken van de nuance van dit onderwerp bij. En met nuance wordt de wereld een stukje beter gemaakt.

50 **Mevrouw Kendir** (Student & Starter) hoort wethouder zeggen dat hij zal reageren op de signalen die hij ontvangt. Zij vraagt wat de wethouder proactief gaat doen, middels preventie, om te zorgen dat dit niet weer voorkomt. Verder zegt de wethouder dat hij er werk van gaat maken. Zij hoort daar echter geen concrete dingen in terug. Zij vraagt wat er precies gaat veranderen, los van de gesprekken.

Wethouder Eerenburg antwoordt dat hij al vrij veel dingen heeft gezegd over wat er op dit thema al wordt gedaan. Hij heeft voorbeelden genoemd van scholen waar naar aanleiding van deze gesprekken andere keuzes zijn gemaakt dan op het Leidsche Rijn College. Dit thema wordt geagendeerd in de Utrechtse Onderwijsagenda. Daarmee wordt het een thema dat regelmatig met de scholen wordt besproken. De wethouder geeft aan dat hij echt niet alleen reactief aan de slag wil. Maar hij wil de signalen wel graag ontvangen zodat erop gehandeld kan worden.

De heer Şimşek (DENK) vraagt welke instrumenten de wethouder nog meer wil inzetten op het moment dat blijkt dat scholen niet voldoen aan het grondrecht van leerlingen, zoals bij het Leidsche Rijn College het geval is.

Wethouder Eerenburg antwoordt dat als de gemeente contact opneemt, aangeeft dat de school het niet goed doet, uitlegt waarom en hoe er ruimte geboden kan worden aan het gebed, dan gaan scholen daarmee aan de slag. De wethouder heeft geen signalen van scholen die dat dan niet doen. Zolang die signalen er niet zijn heeft de wethouder geen behoefte om na te denken over instrumenten om dit af te dwingen. Bovendien is de wethouder geen rechter en kan hij dit dus ook niet juridisch afdwingen. Hij gelooft dat hij effectiever kan zijn dan een rechter door te helpen om dit te verbeteren.

De heer Şimşek (DENK) geeft aan dat hij de oplossing voorhanden heeft. De wethouder kan de school in het ergste geval adviseren om aan leerlingen de sleutel van een lokaal te overhandigen zodat ze daar kunnen bidden.

Wethouder Eerenburg antwoordt dat hij die suggestie kan doen, maar hij kan en wil het niet afdwingen.

De voorzitter vraagt of er nog onbeantwoorde vragen zijn. Die zijn er niet. Ze vraagt wie dit naar de raad wil brengen.

De heer Şimşek (DENK) antwoordt dat DENK met een behoorlijk aantal moties zal komen en stelt voor om hiervoor twee uur te reserveren.

De voorzitter laat weten dat voor behandeling in de raad maximaal een uur gereserveerd kan worden. Verder hangt het af van het aantal moties. Ze vraagt of er andere partijen zijn die moties of amendementen willen indienen.

De heer Van Bergen (CU) geeft aan dat een uur hem al vrij veel lijkt aangezien er best veel consensus is en de wethouder behoorlijk in de richting van de commissie beweegt.

De voorzitter vraagt aan hoeveel moties DENK denkt.

De heer Şimşek (DENK) verwacht tussen de vier en de acht moties in te dienen. Als een uur het maximum is volgens de regels, dan zou hij een uur willen reserveren.

Mevrouw Van der Wilt (D66) gunt iedereen zijn democratisch recht, maar als er één partij is die iets in de raad wil agenderen zou de te reserveren tijd moeten worden afgestemd op die ene partij.

De voorzitter beaamt dit en geeft aan dat het DB over de tijd gaat.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD) zegt dat er is geconstateerd dat er één partij is, die ruim de tijd moet krijgen om zijn moties in te dienen maar wel maar één partij is.

Mevrouw Oul Fakir (BIJ1) geeft aan dat BIJ1 nog gaat bekijken wat zij gaan doen als het op de raadsagenda komt.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD) vraagt aan de commissie om aan te geven wie iets wil doen in de raad.

De voorzitter vraagt aan BIJ1 of zij mee gaan agenderen.

Mevrouw Oul Fakir (BIJ1) bevestigt dat BIJ1 meeagendeert maar dat zij nog niet weet met hoeveel moties zij zullen komen.

Mevrouw Kendir (Student & Starter) kan nog niet aangeven of haar partij met iets gaat komen.

5 **De voorzitter** vraagt om het zo snel mogelijk te agenderen. Uiteindelijk zal het DB hierover besluiten.

Er zijn geen concrete toezeggingen gedaan.

De voorzitter vraagt of de verordening huisvesting nu, in vijf minuten, behandeld kan worden.

De heer Stam (Volt) geeft aan dat er al over de schorsingstijd heen is gegaan. Hij stelt voor om dat na het standplaatshoudersdebat te agenderen en nu te schorsen.

10 **De voorzitter** constateert hierover overeenstemming in de commissie. Ze excuseert voor de uitloop en dankt iedereen voor de aandacht.

15

20

25

30

Verslag openbare middagvergadering commissie Volksgezondheid, Onderwijs, Werk en Economie

Datum 20 april 2023
Locatie Raadzaal, stadhuis
Verslag door F. van Vlodrop (Notuleerservice Nederland)
Vaststelling verslag

Een gele markering staat op pagina 27.

Aanwezigen

De voorzitters Ingeborg Hornsveld en Rick van der Zweth, wethouder Eelco Eerenberg, wethouder Susanne Schilderman, de leden Mariam Al-Saqaff (VVD), Hester Assen (PvdA), David Bosch (PVV), Job van den Broek (CDA), Rik van der Graaf (ChristenUnie), Yvonne Hessel (Utrecht Solidair), Esma Kendir (Student & Starter), Julia Kleinrensink (GroenLinks), Christiaan Nyqvist (Stadsbelang Utrecht), Juriaan Otto (EenUtrecht), Ralph Peters (D66), Margreet Ramaker (VVD), Anne Sasbrink (Partij voor de Dieren), Iskender Şimşek (DENK), Anton Stam (Volt), Hessel Stellinga (CDA), Vincent Stevens (Student & Starter), Mohamed Talhaoui (PvdA), Louise de Vries (Partij voor de Dieren), Berdien van der Wilt (D66), de commissiegriffier Willemien Kok.

Afwezigen

Er zijn geen afwezigen gemeld.

Verslag commissie Volksgezondheid, Onderwijs, Werk en Economie

Verslag openbare middagvergadering commissie Volksgezondheid, Onderwijs, Werk en Economie	27
Aanwezigen.....	27
Afwezigen.....	27
9. Raadsvoorstel Wijzigingsbesluit APV Utrecht 2010, standplaatsen	27
LIJST VAN TOEZEGGINGEN.....	44

9. Raadsvoorstel Wijzigingsbesluit APV Utrecht 2010, standplaatsen

De voorzitter heropent om 14.00 uur de vergadering en heet alle aanwezigen van harte welkom.

Eerder is een behandeltime van drie uur vastgesteld.

Het college stelt voor om de wijziging van de plaatselijke Verordening standplaatsen vast te stellen. Dat is een bevoegdheid van de raad. De wijziging gaat over de aanwijzingsbevoegdheid van het college voor locaties voor standplaatsen. Dat vormt vervolgens de juridische basis voor de standplaatsvergunningen.

Op 23 maart 2023 is de brief van het college hierover in de commissie besproken. Daarna zijn in een raadsdebat twee moties aangenomen. De eerder toegezegde brief is aan de agenda toegevoegd. Op een raadsinformatiebijeenkomst is door betrokkenen ingesproken. De woordvoerders van de fracties zijn in een technische sessie op de hoogte gesteld.

In deze commissievergadering wordt in twee termijnen gesproken over het voorstel.

Mevrouw Al-Saqa (VVD) merkt op dat standplaatshouders nu in onzekerheid zitten. Daarom is het van groot belang dat de politiek snel duidelijkheid geeft. De VVD stelt dan ook voor om snel uitvoering te geven aan zijn breed gesteunde motie. Daarin wordt voorgesteld om loting niet meer als selectiemechanisme te hanteren. De VVD vraagt om een nieuw raadsvoorstel. De fractie wil het voorliggende voorstel niet in de raad behandelen en zou er duidelijk tegen stemmen. Het onderwerp verdient de juiste aandacht en kan daarom niet voor de zomer worden afgerond. Daardoor ligt de besluitvorming te dicht op de deadline van 1 februari 2024. Daarom vraagt de VVD om een overgangstermijn. Gezinnen mogen niet in de schulden geraken en de gemeente mag ondernemers niet in de kou laten staan. Dan zijn hun investeringen in het bedrijf en in de stad Utrecht voor niets geweest.

De heer Peters (D66) wil weten of de VVD vraagt om een overgangstermijn of om een gedoogtermijn.

Mevrouw Al-Saqa (VVD) legt uit dat veel ondernemers ontdekken dat hun investeringen in gevaar komen. Een gedoogtermijn bedraagt slechts een half jaar tot een jaar. Dat is veel te kort. De VVD pleit dan ook voor een overgangsregeling met een billijke termijn om dit onrecht recht te zetten en de ondernemers de kans te geven om hun investering terug te verdienen.

De VVD vraagt de wethouder om een overgangstermijn toe te zeggen, anders zal de fractie een motie indienen met het verzoek om een overgangstermijn, die afgeleid is van de SEO-norm. Verder vraagt de fractie om met ondernemers in gesprek te gaan over de uiteindelijke selectiemethodiek en duidelijk de ingangsdatum van de nieuwe regels te communiceren. Die overgangstermijn is een harde voorwaarde.

De aanwijzingsbevoegdheid mag niet meer bij het college liggen. Ook mag het college geen nadere regels stellen over de verdeling. De raad moet de teugels in eigen hand houden.

De heer Peters (D66) merkt op dat het gaat om een precair proces, waarin alle belangen moeten worden afgewogen. De raad kan met een kleine meerderheid besluiten te nemen. Daaruit volgt niet altijd de beste besluitvorming. Hij stelt dan voor om de besluitvorming bij het neutralere college te laten.

Mevrouw Al-Saqa (VVD) deelt mee dat het college eerder besloten heeft om de standplaatsen via loting beschikbaar te stellen. Dat is niet neutraal en geen goed idee. Het is goed dat de meerderheid bepaalt.

De heer Peters (D66) deelt mee dat de raad ook besluiten kan nemen die juridisch betwistbaar zijn met als gevolg (financiële) consequenties voor de gemeente.

Mevrouw Al-Saqa (VVD) weet dat advocaten sowieso gaan procederen als er geen overgangstermijn komt. Zij roept op om nu te kiezen voor de ondernemers.

De heer Peters (D66) vindt dat de VVD dan ook bereid moet zijn om de financiële consequenties van processen en schadevergoedingen te aanvaarden. Daarbij kunnen standplaatshouders door een uitspraak van de rechter hun vergunning kwijtraken.

Mevrouw Al-Saqa (VVD) kiest in deze moeilijke kwestie voor de ondernemers. Er is altijd de dreiging van een rechtsgang. Het voorliggende voorstel is niet eerlijk.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) wil ook snel duidelijkheid voor de ondernemers. Dan is het juist belangrijk dat er snel een besluit wordt genomen. Met het voorstel van de VVD moet het zowel in de raad als in het college worden besproken.

5 **Mevrouw Al-Saqaff** (VVD) legt uit dat het college met dit voorstel tussentijds kan kiezen voor een nieuwe methode van toewijzing, bijvoorbeeld door het toevoegen van duurzaamheidseisen. Daar moet de raad over beslissen.

10 **De heer Van der Graaf** (ChristenUnie) herhaalt zijn opmerking dat met het voorstel van de VVD de besluitvorming langer duurt, terwijl er snel duidelijkheid moet worden geboden.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD) vindt dat dit losstaat van dit proces over de nieuwe methode van toewijzing met wel of geen overgangsregeling. De nadere regels gelden voor de overgangstermijn. Dat heeft niets te maken met de snelle duidelijkheid die is geboden.

15 De VVD heeft zich eerder uitgesproken voor de branchering. Daarmee kan het aanbod voor de stad worden behouden en kunnen ondernemers worden beschermd tegen willekeur. De behoefte van de consument moet centraal staan. De oorspronkelijkheid van de standplaatsen moet worden gewaardeerd.

20 De VVD maakt zich zorgen over de uitwerking van de selectiecriteria. Het zorgt voor een grotere administratieve last bij de ondernemers. Een deel van de standplaatshouders kan niet goed lezen of schrijven. In het voorstel moet daar rekening mee worden gehouden. De VVD pleit verder voor informatiebijeenkomsten over dit onderwerp in de komende periode. De gemeente moet de standplaatshouders ook ieder jaar een brief sturen met informatie over de termijn van de vergunning. De selectiecriteria moeten verder worden uitgewerkt met een plan voor de versterking van de wijk.

De heer Stam (Volt) vindt dat het onderwerp branchering losstaat van het verdelingsmechanisme.

30 **Mevrouw Al-Saqaff** (VVD) is het daar niet mee eens. De VVD is daarbij voor een branchering per standplaats. Als een kaasboer verdwijnt, moet er een andere kaasboer voor in de plaats komen.

De heer Stam (Volt) vindt dat een aanvulling op de methode van verdeling. Branchering is geen onderwerp bij het beoordelen van inschrijving.

35 **Mevrouw Al-Saqaff** (VVD) is het daarmee eens, maar blijft voorstander van een plan voor de versterking van de wijk.

Het college moet zich verder een heldere communicatieverplichting opleggen met het versturen van de jaarlijkse brief en het organiseren van de informatiebijeenkomsten.

40 Het college is bang voor rechtsgangen. Zonder overgangsregeling komen die er zeker. Met een overgangsregeling is dat niet zeker. De dreiging van een rechtsgang is altijd aanwezig.

De VVD roept op om achter de ondernemers te gaan staan en stelt voor te kiezen voor een eerlijk pad met een overgangsregeling.

45 **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) merkt op dat de consequenties van het hanteren van een overgangsregeling anders zijn dan zonder een overgangsregeling.

50 **Mevrouw Al-Saqaff** (VVD) beaamt dat in beide gevallen sprake is van risico's voor een rechtsgang, maar ziet een gegronde basis voor een overgangsregeling. In 2018 is detailhandel onder de dienstenrichtlijn komen te vallen, terwijl eerder al vergunningen waren uitgegeven. Toen kon dit probleem niet worden voorzien.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) is het fundamenteel oneens met de VVD over de door haar genoemde gegronde basis. Tien jaar geleden, bij het verstrekken van de vergunningen, is ook gesproken over een overgangstermijn.

55 **Mevrouw Al-Saqaff** (VVD) vindt dat de gemeente extreem nalatig is geweest. Het onderwerp is destijds in 2013 in een brief opgenomen en vervolgens heeft de gemeente flinke steken laten vallen in de communicatie. Daarom vindt de VVD nu een overgangsregeling legitiem.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) beaamt dat de gemeente slecht heeft gecommuniceerd, maar het gaat nu om nieuw beleid. Destijds was al sprake van een overgangstermijn. Een nieuwe overgangstermijn zou niet geldig zijn. Dat biedt de standplaatshouders ook geen duidelijkheid.

5 **Mevrouw Al-Saqa** (VVD) beaamt dat er twee stromingen zijn. Sommige advocaten vinden dat er wel een gegronde basis voor is; andere advocaten (van de gemeente) vinden van niet. Dan moet de politiek kiezen. De VVD vindt het dan niet meer dan eerlijk om de kant van de ondernemers te kiezen.

10 **De heer Stellinga** (CDA) verwacht juridische problemen als branchering per standplaats wordt ingevoerd.

15 **Mevrouw Al-Saqa** (VVD) noemt de bloemenkraam bij de begraafplaats als voorbeeld. Daar moet altijd een bloemenkraam komen. Zo zijn er meer standplaatsen met een vast product. Verder moeten zaken per wijk worden uitgewerkt. Daarvoor moet er een overgangsregeling komen.

De heer Talhaoui (PvdA) stelt vast dat de VVD het niet eens is met de voorgestelde selectiecriteria, maar wel branchering (ook als selectie criterium) wil.

20 **Mevrouw Al-Saqa** (VVD) herhaalt dat de VVD voorstander is van het voorstel, mits aan de gestelde voorwaarden als een duidelijke communicatie met jaarlijkse brieven en informatiebijeenkomsten wordt voldaan. De voorgestelde versterking van de wijk gaat over de verdere uitwerking van het voorstel.

25 **De heer Talhaoui** (PvdA) wil met dit debat richting geven aan de verdere uitwerking en wil daarom weten met welke selectiecriteria de VVD het eens is.

Mevrouw Al-Saqa (VVD) wil verder werken aan de versterking van de wijk.

30 **De heer Talhaoui** (PvdA) is het daarmee eens. Vindt de VVD de andere selectiecriteria niet relevant?

Voor **mevrouw Al-Saqa** (VVD) zijn de duurzaamheidseisen minder belangrijk. Die hoeven niet verder te worden uitgewerkt. Het is belangrijker te werken aan de versterking aan de wijk.

35 **De heer Bos** (PVV) benadrukt dat dit voorstel gaat over de toekomst van hardwerkende ondernemers en hun gezinsleden. Hij mist bij de gemeente de urgentie om daaraan te werken. De PVV pleit dan ook voor een nieuw voorstel, waarin de wethouder de grenzen van de wet opzoekt, zoals eerder met een voorstel over de bijstand of met de Kraakwet.

40 De PVV is blij met de aangenomen moties, maar het is slechts een kleine pleister op een grote wond. Daarom vraagt de fractie samen met Volt om een second (third) opinion van een jurist. Het voorstel is juridisch gezien nog niet voldoende uitgewerkt.

Mevrouw Al-Saqa (VVD) steunt dat voorstel.

45 **De heer Peters** (D66) is benieuwd naar de vraagstelling in de second opinion.

De heer Bosch (PVV) antwoordt dat juristen verschillende beelden hebben. De een gaat uit van de theorie, de andere van de praktijk. Daar horen ook gerechtelijke uitspraken bij die verschillende beelden opwerpen. De PVV vraagt daarom om een onderzoek van een onafhankelijke partij naar de verschillende inzichten van de verschillende partijen. Is er wel sprake van juiste juridische onderbouwingen?

50 De dienstenregeling waar nu naar wordt verwezen, kwam pas in 2016 bovendrijven. In 2018 was er een tweede ijkpunt. Wat heeft de gemeente sinds die tijd gecommuniceerd richting standplaatshouders? Zijn zij geïnformeerd over mogelijke verlengingen van de vergunning? Dat is niet gebeurd. De gemeente beweert er mondeling over te hebben gesproken, maar dat herkent niemand (zoals ook blijkt uit de reacties van de tribune). De wethouder weet zelf ook wel dat hier juridisch gezien geen spaan van heel blijft.

60 De gemeente beweert dat in het debat in de gemeenteraad op 11 juli 2013 is gesproken over het creëren van een gelijk speelveld, dat het voor iedereen duidelijk was dat het niet vanzelfsprekend

zou zijn na tien jaar, dat er ruimte moet komen voor nieuwe initiatieven en dat de criteria voor iedereen gelijk moesten blijven. Toen is echter vooral gesproken over beprijzing. Waarom zetten ambtenaren deze onwaarheden naar hun eigen hand?

5 **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) leest enkele citaten voor uit die raadsvergadering: 'Iedere ondernemer moet een gelijk speelveld hebben waar een gunning tot stand kan komen'; 'Als het aan de x-fractie ligt, beginnen wij morgen met het aanbesteden van de plekken.'

10 **De heer Bosch** (PVV) stelt vast de GroenLinks in de notulen knipt. Het debat ging vooral over de beprijzing. Er zijn ook alleen maar moties over dat onderwerp ingediend. Hij stelt vast dat GroenLinks de zaken anders leest.

15 **De heer Stellinga** (CDA) wil weten of de PVV het standpunt van zowel de juristen van de CVAH als de juristen van de gemeente onderschrijft dat de standplaatsvergunningen schaarse vergunningen zijn en dat de dienstenrichtlijn van toepassing is (waar geen discussie over is).

20 **De heer Bosch** (PVV) zet vraagtekens bij de schaarsheid van de standplaatsen. Je kunt ook standplaatsen toevoegen. Hij ontkent niet dat de dienstenrichtlijn van toepassing is, maar het is de vraag hoe je daarmee omgaat.

De heer Stellinga (CDA) merkt op dat het gaat om een wet waar je aan moet voldoen. Hij stelt voor om daarbij de grenzen op te zoeken.

25 **De heer Bosch** (PVV) benadrukt dat er sprake is van onduidelijkheden. Er zijn ook gemeenten die het anders doen. Utrecht hoeft niet het braafste kindje van de klas te zijn. Hij voorspelt rechtszaken als dit voorstel wordt aangenomen.

30 **De heer Nyqvist** (Stadsbelang Utrecht) merkt op dat er verschillen zijn tussen het juridische begrip schaarste en het economische begrip schaarste.

De heer Bosch (PVV) beaamt dat. De ondernemers moeten ondertussen hun zaak draaiende houden. Zij willen duidelijkheid. Er zijn meerdere mogelijkheden. De gemeentelijke huisjurist gaat uit van een doemscenario; de jurist van de branchevereniging geeft aan dat er wel degelijk ruimte is.

35 **De heer Peters** (D66) merkt op dat de gemeente de jurist gevraagd heeft voor een onafhankelijk advies.

40 **De heer Bosch** (PVV) zet vraagtekens bij de onafhankelijkheid van de huisjurist van de gemeente. Hij is al vele jaren de huisjurist en wordt door de gemeente betaald.

De heer Peters (D66) gaat uit van de professionaliteit van de jurist.

45 **De heer Bosch** (PVV) merkt op dat de huisjurist eerder heeft aangegeven zeer tevreden te zijn met de vele opdrachten van de gemeente in de afgelopen jaren. Daar heeft de PVV een bepaald beeld bij.

50 Sommige ondernemers staan al meer dan vijftig jaar op een vaste plek en velen hebben flink geïnvesteerd in hun toekomst. De gemeente is in de afgelopen tien jaar ook nooit meer teruggekomen op de toewijzing. De gemeente vindt de einddatum van 1 januari 2024 in de vergunning voldoende informatie. Maar er is ondertussen van alles veranderd. Bij het besluit in 2013 waren de kaders nog niet verder ingevuld. Het is ook bizar dat de gemeente zich nu verschuilt achter de coronacrisis. En waarom wordt de raad niet geconsulteerd? Waar staat dat het allemaal anders moet, zoals de wethouder beweert?

55 **De heer Peters** (D66) wil weten wat de heer Bosch bedoelt als hij zegt dat de gemeente zich verschuilt achter de coronacrisis.

60 **De heer Bosch** (PVV) antwoordt dat de wethouder op 18 april 2023 heeft toegegeven dat het allemaal tijdiger had gekund, 'maar dat kwam door de crisis'. Daar kopen de ondernemers in de stad niets voor.

De heer Peters (D66) merkt op dat de gemeente tijdens die crisis allerlei regelingen heeft opgetuigd voor deze ondernemers. Ook de PVV heeft die gesteund.

5 **De heer Bosch** (PVV) vindt dat de gemeente zich niet mag verschuilen achter de coronacrisis. Het ontbreekt het college aan urgentie.
Waarom is er geen enkel traject opgezet om tot uitgangspunten te komen waarbij ondernemers konden participeren? Wellicht was dat te moeilijk. De PVV stelt voor om gemeenten als Hilversum en Bunschoten te volgen. Dat is juridisch mogelijk en dat geeft ruimte.
10 Het gaat om het belang van de bestaande ondernemers. Zij moeten vergunningen krijgen voor een langere periode, tien tot wellicht vijftien jaar. De gemeente moet zorgen voor een duidelijke communicatie over een mogelijke andere toewijzing na die periode. Als het college dit voorstel doordrukt, ontstaat een juridisch steekspel. Het college neemt de teugels niet in handen. De PVV pleit voor een passende, wellicht gewaagde, oplossing voor deze ondernemers, want zij zijn van
15 grote waarde voor de stad.
De overheid moet altijd blijven werken aan het vertrouwen van haar inwoners in de overheid. De heer Bosch hoopt dat dit gevoel ook leeft bij dit college.

20 **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) merkt op dat de standplaatshouders al lang in Utrecht zijn, zich inzetten voor de buurt en de stad en een binding hebben met de inwoners. Het is pijnlijk dat zij nu in onzekerheid zitten en diep in de problemen dreigen te komen. Maar de Europese regelgeving maakt het onmogelijk om hen nu voorrang te geven.

25 **De heer Bosch** (PVV) wil weten waar vastligt dat het onmogelijk is om hen voorrang te geven. Juristen betwisten dat juist.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) antwoordt dat ook Utrecht zich moet houden aan de Europese regelgeving en aan de Nederlandse Dienstenwet. Dat staat vast. Dat houdt in dat iedere standplaats opnieuw moet worden vergund.

30 **De heer Bosch** (PVV) bestrijdt dat laatste. Er zijn ook andere mogelijkheden om ermee om te gaan.

35 **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) begrijpt de vraag van de heer Bosch niet goed en vervolgt met haar bijdrage. Wellicht dat de vraag van de PVV later in haar bijdrage weer aan de orde komt. GroenLinks begrijpt het idee van de wet dat iedere standplaats die vrijkomt, opnieuw moet worden vergund. Ook andere ondernemers moeten een kans krijgen. Een groot deel van de raad is bekend met de regelgeving op dit gebied. Daar is tien jaar geleden ook al over gesproken. Toen zijn de vergunningen met tien jaar verlengd.

40 **Mevrouw Hessel** (Utrecht Solidair) deelt mee dat er in 2013 nog geen jurisprudentie was. Toen golden de dienstenregelingen ook nog niet voor standplaatsen en detailhandel.

45 **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) legt uit dat het uitgeven van vergunningen moet voldoen aan de Nederlandse Dienstenwet uit 2009. Die wet was er dus tien jaar geleden ook al. Zij herhaalt dat destijds is gesproken over een termijn. Die is verstreken. Juridisch gezien is dat voldoende om de standplaatsen opnieuw te vergunnen.

50 **Mevrouw Hessel** (Utrecht Solidair) deelt mee dat door de uitspraak over de Utrechtse Heuvelrug duidelijk is geworden dat slechts het woord overgangsrecht ergens benoemen, niet voldoende is. Daarvoor is meer uitleg nodig. Dat is hier niet het geval.

55 **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) kent de uitspraak, maar verwijst naar de informatieavond op 18 april 2023. Daar werd duidelijk dat die uitspraak hier niet van toepassing is. Hier betreft het een andere casus. Daar moet ook anders mee worden omgegaan.

60 **Mevrouw Hessel** (Utrecht Solidair) deelt mee dat er in 2013 ook op anciënniteit werd geselecteerd en dat er beloofd werd dat naast het erfrecht ook werknemers de zaak zouden kunnen overnemen. Er werd tien jaar verlengd zodat ondernemers konden gaan investeren.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) herkent de zaken die Utrecht Solidair noemt. Er werd inderdaad met tien jaar (en niet met de gebruikelijke twee of drie jaar) verlengd zodat ondernemers konden gaan investeren. Dat was destijds een uitzondering.

5 **De heer Bosch** (PVV) beaamt dat toen nog niet alles duidelijk was. Daar is in 2018 nog over gesproken.

10 **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) benadrukt dat er toen al een wet was. Toen was echter nog niet duidelijk waar je tien jaar later rekening mee moet houden. Zij beaamt dat de gemeente beter had moeten communiceren.

15 **De heer Bosch** (PVV) vond de wet toen nog niet duidelijk. Dat werd pas duidelijk in 2016. Daar is in 2018 uitspraak over gedaan en dat is veel later ook bevestigd in andere zaken. GroenLinks beweert nu dat de Dienstenwet in 2013 bekend was en dat toen ook bekend was dat die wet ook betrekking had op de standplaatshouders.

20 **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) maakt verschil tussen rechtspraak en wetgeving. De wetgeving, de Dienstenwet, was bekend. De uitspraken waar de PVV aan refereert, waren inderdaad later. Dat betekent echter niet dat de wetgeving niet eerder bestond. De uitspraken gingen over specifieke toepassingen bij specifieke casussen.

De heer Bosch (PVV) bestrijdt dat. In 2018 is pas duidelijk geworden dat de ambulante handel onder de Dienstenrichtlijn valt. Dat was in 2013 nog niet bekend.

25 **Mevrouw Al-Saqaft** (VVD) merkt op dat de vertaling naar de specifieke concurrentie, de mededinging, pas in 2016 plaatsvond.

30 **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) beaamt dat in 2016 is bepaald dat dat ook geldt voor ambulante handel.

35 **Mevrouw Al-Saqaft** (VVD) legt uit dat een Dienstenrichtlijn op een gegeven moment vertaald moet worden in een wet. De Dienstenwet bestond weliswaar al, maar de uitleg over de ambulante handel kwam pas later, na 2013, toen de vergunningen werden uitgegeven. Daar heeft de gemeente niet over gecommuniceerd.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) beaamt dat de communicatie niet goed is geweest.

40 **Mevrouw Al-Saqaft** (VVD) vindt dat de standplaatshouders daardoor geen gelijke kansen hebben. Het gaat niet om lege standplaatsen. De ondernemers hebben er al in geïnvesteerd en bijvoorbeeld klandizie opgebouwd.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) vindt dat er na het verlopen van de vergunning wel sprake is van lege standplaatsen. Voor de toekenning hebben gegadigden gelijke kansen.

45 **De voorzitter** schorst kort de vergadering omdat de heer Bosch (PVV) de microfoon op zijn verzoek niet wil uitzetten (omdat de heer Bosch opnieuw – en dus onterecht – wil interrumpen).

50 **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) wil de huidige standplaatshouders zo snel mogelijk duidelijkheid geven. Het mogen geen schijnoplossingen zijn en de gemeente moet voor hen zoveel mogelijk de klap verzachten.

55 **De heer Bosch** (PVV) vraagt naar de urgentie om het voorstel nu zo snel erdoor te duwen. Er moet naar oplossingen worden gezocht die toekomstbestendig zijn voor de mensen waar GroenLinks ook zo snel mogelijk duidelijkheid aan wil geven.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) vindt ook dat een half jaar erg kort is en kijkt uit naar mogelijkheden om dat op te rekken. Zij herhaalt dat het geen schijnoplossing mag zijn. Het systeem moet juridisch juist zijn om te voorkomen dat de uitgegeven vergunningen later nietig worden verklaard.

De heer Bosch (PVV) merkt op dat andere gemeenten in Nederland dit ook niet doen. Daarmee zou een totale chaos in Nederland moeten ontstaan.

5 **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) voorziet inderdaad chaos in andere gemeenten. Utrecht loopt slechts voorop en moet daarom een goed houdbaar systeem creëren. GroenLinks stelt voor om volledig in te zetten op (stadsbrede) branchering om dubbeling te voorkomen.

10 **Mevrouw Al-Saqaff** (VVD) wil weten of GroenLinks het ook eens is met branchering per standplaats, zoals het bloemenstalletje bij de begraafplaats.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) begrijpt dat het in die gevallen mogelijk is om te brancheren, maar een algemene branchering per standplaats is niet toegestaan.

15 **Mevrouw Al-Saqaff** (VVD) weet dat het geen kwestie is van niet mogen, al zit er wel meer risico aan. Wat branchering op wijkniveau betreft, Vleuten bijvoorbeeld heeft andere wensen dan het centrum van Utrecht.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) kan zich dat voorstellen.

20 Het systeem van selectie moet zo breed en toegankelijk mogelijk zijn en niet ingewikkeld. Zo is er een businessplan vereist en moet er een plan zijn voor versterking van de wijk. Een commissie moet zorgen voor maatwerk en op termijn moet geselecteerd kunnen worden op duurzaamheid. Daarbij moet niet alleen gekeken worden naar de standplaatshouders, maar ook naar de andere ondernemers in de stad.

25 Het dossier lijkt niet te kunnen ontsnappen aan juridische risico's, maar er moet wel een eerlijk en houdbaar systeem komen met ook plek voor nieuwe standplaatshouders. GroenLinks vraagt het college om een zo lang mogelijke gedoogtermijn (van een jaar of anderhalf jaar). Dan is er ook voldoende tijd voor het opstellen van een goed systeem.

30 **Mevrouw Al-Saqaff** (VVD) begrijpt dat GroenLinks de situatie anderhalf jaar wil gedogen en dan zeggen: we gaan het anders doen.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) wil met de gedoogtermijn de standplaatshouders de tijd geven om te wennen aan het nieuwe systeem.

35 **Mevrouw Al-Saqaff** (VVD) wil weten wat een fatsoenlijke termijn is voor de ondernemers om zich aan te passen aan de nieuwe situatie.

40 **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) vindt een termijn van anderhalf jaar fatsoenlijk. De termijn moet maximaal worden opgerekt.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD) weet dat sommige ondernemers in de afgelopen jaren meer dan 100.000 euro hebben geïnvesteerd. Ze krijgen hiermee onvoldoende tijd om de investering terug te verdienen.

45 **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) is het daarmee eens, maar verwijst naar de wet. Die vereist een haalbare en houdbare oplossing.

50 **De heer Stam** (Volt) herhaalt dat de vergunningen in 2013 voor een periode van tien jaar zijn verstrekt. Daar lagen destijds nog geen Europese regels aan ten grondslag. Het was de eigen vrije keuze van de gemeente. Alle vergunningen hebben een einddatum, ook vergunningen die stilzwijgend worden verlengd. Volt wil weten welke verwachtingen de gemeente gewekt heeft over de manier waarop de gemeente in 2023 nieuwe vergunningen zou verdelen.

55 De gemeente wil nu een gelijk speelveld creëren. Zij overwoog in 2013 om te selecteren op anciënniteit (met een voordeel voor de bestaande standplaatshouder). Wethouder De Rijk van GroenLinks zei destijds dat de vergunning persoonsgebonden is en binnen in periode van tien jaar overdraagbaar is. Na die periode mag de gemeente de standplaats opnieuw vergunnen op basis van anciënniteit branchevariatie en prijs, het exacte systeem moet nog worden ontwikkeld.

60 De standplaatshouders waren in de veronderstelling dat zij in 2023 een grotere kans zouden krijgen dan anderen. Wat de wethouder destijds zei, is nu niet meer mogelijk vanwege de

Dienstenrichtlijn. Een jaar geleden begon de gemeente met het uitwerken van het beleid en toen pas kwamen wij hier zelf achter. Dat is via jurisprudentie al vijf jaar duidelijk. Standplaatshouders mochten ervan uitgaan dat zij een goede kans hadden om hun plek te behouden. Nu zijn die beperkingen opgelegd door Europese wetgeving en heeft de gemeente onvoldoende tijd en capaciteit om nieuw goed beleid uit te werken. Eigenlijk heeft de gemeentelijke organisatie een

overgangstermijn nodig. De gemeente heeft de standplaatshouders niet, en zeker niet schriftelijk, geïnformeerd over hun onterechte verwachtingen.

Volt verlangt van de gemeente dat zij zich tot het uiterste inspant om een overgangsregeling aan te bieden, dat betekent welwillend zoeken naar mogelijkheden in plaats van terughoudend op de eigen eieren gaan zitten. Daar moet de raad op korte termijn over kunnen stemmen. Volt hecht daarbij aan het onafhankelijk advies dat de fractie heeft aangevraagd. Als blijkt dat een overgangstermijn niet houdbaar is, dan legt de fractie zich daarbij neer.

De heer Peters (D66) merkt op dat veel zaken juridisch slechts beperkt houdbaar zijn. Hij vindt het belangrijker om tot een werkbaar regeling te komen met uitvoerbaar beleid.

De heer Stam (Volt) beaamt dat er aan een overgangsregeling juridische risico's kunnen hangen. Daarvoor heeft de fractie om een onafhankelijk advies gevraagd.

Mevrouw Al-Saqa (VVD) wil weten wanneer het advies gereed is, gezien de wens om zo snel mogelijk duidelijkheid bieden.

De heer Stam (Volt) heeft het juridisch advies pas aangevraagd na de technische sessie van 18 april 2023 en weet niet wanneer dat gereed is.

Volt wil van de wethouder weten welke aanmoediging hij nodig heeft om een voorstel voor een overgangsregeling uit te werken. Of moet de raad zelf een initiatiefvoorstel indienen? Hoe snel kan de wethouder een voorstel uitwerken en aan de raad voorleggen?

In het raadsvoorstel is niet vastgelegd voor welke verdelingsmethode wordt gekozen. Het college wordt slechts gevraagd om een methode vast te stellen. Daarmee wordt het een bevoegdheid van het college. Dat is voor Volt niet bespreekbaar nu er geen goed voorstel voorligt. Volt vraagt om een goed voorstel voor de branchering en om goede selectiecriteria. Zonder dat zal de fractie niet instemmen met het raadsvoorstel.

Mevrouw Al-Saqa (VVD) merkt op dat in de nadere regels in het voorstel staat dat onder andere loten een selectie criterium is. Wil Volt ook een raadsvoorstel van het college?

De heer Stam (Volt) ziet uit naar een reactie van het college. De nadere regel is volgens de tekst informatief. Volt kan dan ook niet instemmen met het voorliggende voorstel.

Mevrouw Al-Saqa (VVD) benadrukt dat loten wel degelijk als selectiemechanisme is opgenomen. Daarom moet het raadsvoorstel worden teruggestuurd.

De heer Stam (Volt) heeft met adviseurs van de wethouder gesproken. Die zeggen dat de gemeenteraad geen besluit neemt over de nadere regels. De gemeenteraad geeft het college het mandaat voor het bepalen van het selectiemechanisme.

Mevrouw Al-Saqa (VVD) stelt voor om dat mandaat uit het raadsvoorstel te schrappen.

De heer Stam (Volt) vindt dat er dan wel een alternatief moet komen. Dat is er nog niet. Is de wethouder bereid om het raadsvoorstel in te trekken en de raad later een nieuw concreet voorstel voor te leggen? Wat is het beoogde tijdspad en wat gaat ze doen om zekerheid te bieden aan de standhouders?

De heer Bosch (PVV) wil weten welke overgangstermijn Volt voorstelt.

De heer Stam (Volt) vindt dat dat de termijn zodanig moet zijn dat ondernemers in de gelegenheid moeten zijn om hun investering terug te verdienen, wellicht tussen de vijf en vijftien jaar. Dat is mede afhankelijk van het juridisch advies.

De heer Bosch (PVV) merkt op dat de ondernemers dan niet zullen investeren in bijvoorbeeld duurzaamheid.

5 **De heer Stam** (Volt) is het daarmee eens. Hij stelt voor om over deze details nu nog niet te spreken. Het college moet die zaken mede in overweging nemen bij een nieuw voorstel.

10 **De heer Bosch** (PVV) vindt het geen detail, maar een fundamentele kwestie waarmee kosten zijn gemoeid voor de ondernemers. Het is bij een dergelijke korte termijn niet billijk om van ondernemers investeringen te vragen op het gebied van duurzaamheid om zo de stad straks emissievrij te maken.

De heer Stam (Volt) beaamt dat het belangrijk is, maar benadrukt dat het de taak van het college is om dit en ook andere belangrijke zaken mee te nemen in een nieuw voorstel.

15 **De heer Peters** (D66) was op de informatiebijeenkomst vorige week opnieuw geraakt door de verhalen van de standplaatshouders. Onzekerheid en wanhoop gun je niemand. Daarom moeten zij snel mogelijk zekerheid en perspectief krijgen en moet de raad snel keuzes maken.
20 D66 sluit zich aan bij de opmerkingen van de VVD over de branchering. Daar moet de wethouder zo snel mogelijk mee aan de slag gaan. D66 pleit voor branchering op wijk- en winkelgebiedniveau. Zo heeft het centrum van Utrecht een heel ander karakter (en dus ook andere standplaatsen) dan Vleuten-De Meern. Kan de wethouder daar onderzoek naar doen? Daarmee kunnen de huidige standplaatshouders wellicht ook hun standplaats behouden. De standplaatsen moeten verder aansluiten bij de wensen van de inwoners. Is de wethouder
25 bereid om onderzoek te doen naar de behoeften in de wijken en de mogelijkheden van branchering?

De heer Otto (EenUtrecht) stelt voor om de bewoners mee te nemen in een soort pitching-commissie. Ze kunnen dan aanwezig zijn bij en mede een beslissing nemen over de motivatie van de standplaatshouder voor een bepaalde standplaats.

30 **De heer Peters** (D66) wijst op het probleem dat het commissielid dan namens de hele wijk moet spreken. Dat is moeilijk te borgen. Daarom vraagt D66 om een onderzoek.
D66 stelt voor om goed te kijken naar een (met name gering) aantal selectiecriteria. Daarbij moet
35 aansluiting worden gezocht bij het sociaal beleid van de stad en aandacht zijn voor duurzame bedrijfsvoering, bijvoorbeeld het scheiden van afval. Wellicht kunnen voor verschillende wijken verschillende criteria worden toegepast. Voor wijken buiten het centrum bijvoorbeeld is ook het sociale aspect van een standplaats belangrijk.

40 **De heer Bosch** (PVV) benadrukt dat de bestaande standplaatsen zich al decennia hebben bewezen. Daar moet de gemeente rekening mee houden.

De heer Peters (D66) beaamt dat. Hij kan zich voorstellen dat uit het aangevraagde onderzoek zal blijken dat er op bepaalde plekken bloemenstallen gewenst zijn, juist omdat de ondernemer daar al heel lang aanwezig is.

45 **De heer Bosch** (PVV) vindt het ook belangrijk dat het dezelfde ondernemer is. Daar hebben de mensen al jaren contact mee.

De heer Peters (D66) beaamt ook dat. Het onderzoek focust op branchering. Daaruit zal blijken dat er in dit voorbeeld een bloemenstal moet komen. Daarnaast zullen de sociale selectiecriteria leiden tot de selectie van deze ondernemer.
50 D66 wil waken voor een veelheid aan criteria en voor bureaucratische rompslomp. Als er meerdere gegadigden zijn voor een standplaats, kun je loten of veilen. Loten voorkomt dat de rijke ondernemers meer kans hebben.

55 **De heer Talhaoui** (PvdA) is van mening dat een beperkt aantal selectiecriteria sneller leidt tot loten. Veel ondernemers voelen dat als oneerlijk.

60 **De heer Peters** (D66) stelt voor om per wijk te kijken waar behoefte aan is en vervolgens branchering en de selectiecriteria toe te passen. Daarmee wordt de kans klein dat veel partijen

zich kunnen inschrijven op een plek. De meest gewilde plekken zijn de plekken in het centrum. Daar zal eerder sprake zijn van loten. De plekken in de wijken, die juist sociaal zo belangrijk zijn, worden met het voorstel van D66 afgedekt.

5 **Mevrouw Hessel** (Utrecht Solidair) stelt voor om ondernemers in de wijken een overgangsregeling van minimaal twaalf jaar aan te bieden. In die periode kan gewerkt worden aan een goede criteria.

10 **De heer Peters** (D66) gunt het de huidige ondernemers van harte dat zij hun plek kunnen behouden. Dat is echter juridisch niet houdbaar. Dat zou ertoe kunnen leiden dat verleende vergunningen weer worden ingetrokken. Het lijkt een aanlokkelijke optie, maar die leidt ertoe dat advocaten en juristen er garen bij spinnen over de ruggen van de ondernemers.

15 **Mevrouw Hessel** (Utrecht Solidair) weet dat alle ondernemers dat risico willen nemen. Dat kan later door een rechter worden teruggedraaid, maar dan gebeurt dat niet door de eigen volksvertegenwoordigers.

20 **De heer Peters** (D66) blijft erbij dat het voor de lange termijn geen slimme optie is. Bovendien leidt dit (als het standhoudt) na die overgangstermijn tot weer dezelfde discussie in de gemeenteraad.

25 **Mevrouw Hessel** (Utrecht Solidair) geeft het voorbeeld van Hilversum. Daar heeft de gemeenteraad een overgangsperiode van twintig jaar bedongen. Utrechtse Heuvelrug heeft een termijn vastgesteld van minstens tien jaar. In die gemeenten is nog geen sprake van rechtszaken.

30 **De heer Peters** (D66) schat de kans op een rechtszaak in Utrecht groter dan in die andere gemeenten, gezien de mooie plekken vooral in het centrum van de stad. Zonder een goed beleid is de kans aanzienlijk dat toewijzingen worden aangevochten. D66 vraagt de wethouder aan te geven binnen welke tijd de verzoeken van de fractie kunnen worden uitgewerkt. D66 wil de overgangsperiode zo lang mogelijk oprekken om de ondernemers ademruimte te geven. Vanaf 2025 worden emissievrije zones ingesteld. Dat vraagt ook om investeringen. Daarom vraagt D66 ook om een langere duur van de vergunning, het maximaal haalbare van het SEO-onderzoek is twaalf jaar.

35 **De heer Stam** (Volt) merkt op dat de advocaten van zowel de gemeente als de branche geen gedoogperiode willen.

40 **De heer Peters** (D66) hecht belang aan een juridisch houdbaar besluit. Als blijkt dat de overgangstermijn oneerlijk is, zijn alle ondernemers daarvan de dupe. Daarom kiest D66 voor deze lange gedoogperiode.

45 **De heer Stam** (Volt) ziet uit naar het onafhankelijk advies hierover. Als blijkt dat een lange overgangsperiode verdedigbaar is, stemt D66 daar dan mee in?

50 **De heer Peters** (D66) zal bij iedere nieuwe informatie zijn besluit heroverwegen, maar herhaalt dat de advocaten van de verschillende partijen daar al advies over hebben gegeven. De heer Peters prijst het werk van de taskforce van de gemeente en de ambulante handel en bedankt de ondernemers voor hun persoonlijke verhalen. Daarop moet het beleid gebaseerd zijn. Daarbij geeft de raad kaders mee en controleert en bepaalt het college het beleid.

Mevrouw Al-Saqaft (VVD) vraagt meer informatie over het voorstel van D66 over de selectiecriteria per wijk.

55 **De heer Peters** (D66) noemt als voorbeeld de oliebollenkraam op de Amsterdamsestraatweg. De ondernemer heeft in de wijk waar een vast publiek komt, ook een sociale functie. Daarmee is dat een belangrijker criterium voor die wijk dan bijvoorbeeld in het centrum waar veel toeristen komen.

60 **Mevrouw Al-Saqaft** (VVD) vindt dat oneerlijk. De meer mondige ondernemers en zij die hun motivatie het best op papier kunnen zetten, hebben dan meer kans voor een plek in het centrum.

De selectiecriteria zouden over de hele stad hetzelfde moeten zijn. De branchering kan per wijk worden geregeld.

5 **De heer Peters** (D66) legt uit dat met zijn voorstel de bestaande standplaatshouders in de wijken een grotere kans hebben om hun plaats weer in te nemen dan andere ondernemers die nog geen binding met de wijk hebben.

10 **Mevrouw Al-Sagaff** (VVD) bestrijdt dat standplaatshouders in het centrum geen vaste klantenkring hebben en verwijst daarvoor naar de ophef bij de mogelijke verdwijning van Venezia uit de binnenstad.

De heer Peters (D66) beaamt dat de standplaatshouders ook in het centrum een sociale functie kunnen hebben, maar benadrukt dat het vooral voorkomt in de wijken.

15 **De heer Bosch** (PVV) wil weten of D66 bereid is om een overgangstermijn te accepteren.

De heer Peters (D66) herhaalt dat een (het liefst zo lang mogelijke) gedoogperiode de ondernemers het beste helpt. In die tijd kan gewerkt worden aan selectiecriteria en brancheringen.

20 **De heer Bosch** (PVV) weet dat een gedoogtermijn maximaal een jaar mag zijn.

De heer Peters (D66) bestrijdt dat. Aan een overgangstermijn zitten allerlei haken en ogen en dat gaat ten koste van de ondernemers.

25 **Mevrouw Hessel** (Utrecht Solidair) vindt een gedoogtermijn slecht voor de ondernemers. Daarmee blijven zij nog een jaar in spanning zitten. Op 18 april 2023 is uitleg gegeven over de ontwikkelingen in de periode van 2011 tot 2013. Daaruit bleek dat in 2013 al besloten is dat de standplaatshouders sowieso weg moeten. Toen waren de EU-regels nog niet verwerkt in de Dienstenregeling. Dat had dus niets te maken met Europese regels. De advocaat van de
30 gemeente gaf aan verheugd te zijn over de vooruitziende blik destijds van de gemeente. Dat de standplaatshouders weg moesten, was dus al eerder gepland. Dat zorgt voor een vieze smaak in de mond bij mevrouw Hessel. Zij heeft er alle vertrouwen in dat de standplaatshouders de rechtszaak winnen.

35 De informatie van de gemeente is zeer eenzijdig. Zo staat er over de uitspraak van de kwestie in de Utrechtse Heuvelrug dat de gemeente is teruggefloten. De gemeente mocht de ondernemers niet bevoordelen. De rechter heeft de standplaatshouders echter in het gelijk gesteld. Een tijdelijke periode en een voorrang van twintig punten waren niet toegestaan. Daarmee konden de ondernemers hun investeringen niet terugverdienen.

40 **De heer Talhaoui** (PvdA) is van mening dat er aan beide oplossingen juridische kanten zitten. De tweemaal drie jaar die in de Utrechtse Heuvelrug is afgekeurd, komt omdat er eerder sprake was van onbepaalde tijd. Daar is dus sprake van een andere situatie.

45 **Mevrouw Hessel** (Utrecht Solidair) bestrijdt dat. De rechter heeft niet gesproken over bepaalde of onbepaalde tijd. Het is ook onzin dat hier in Utrecht twee keer een bepaalde tijd niet is toegestaan. Dat staat nergens.

50 Mevrouw Hessel heeft alle vertrouwen in een goede afloop van ondernemers, maar het had de Utrechtse gemeenteraad gesierd als hij zich achter de hardwerkende Utrechtse ondernemers had geschaard. De onafhankelijke advocaat zei op 18 april 2023 dat het nu nog moeilijk was om iets te regelen, want de ondernemers hadden de media ingeschakeld. Als ze dat niet hadden gedaan, waren ze per 1 januari 2024 failliet gegaan.

55 **De heer Stellinga** (CDA) heeft waardering voor de zelfreflectie van de wethouder richting de standplaatshouders. In het voorstel is duidelijk aangegeven wat de juridische mogelijkheden en onmogelijkheden zijn, maar het is niet volledig. De insteek bij dit dossier is onjuist geweest door te starten met het aangeven van de juridische beperkingen. Het gaat om ondernemers die in Utrecht al jaren een standplaats hebben en voor wie de toekomst onzeker is. De politiek moet zich afvragen wat wenselijk is voor bestaande en voor nieuwe standplaatshouders en voor hun klanten. Pas daarna kun je onderzoek doen naar wat juridisch haalbaar is.

Het CDA juicht branchering toe met het oog op een zo divers mogelijk aanbod en ziet uit naar de resultaten van het door het college aangekondigde onderzoek. De fractie kan zich vinden in het plan om criteria als ondernemersplan, het plan van aanpak voor het versterken van de wijk en de duurzame bedrijfsvoering verder uit te werken. Waarom is een aantal andere selectiecriteria afgefallen? De Dienstenrichtlijn spreekt bijvoorbeeld over consumentenbescherming, bescherming van werknemers, het voorkomen van fraude, het beschermen van het milieu en bescherming van het stedelijk milieu. Het overzicht van dwingende redenen van algemeen belang in de dienstenrichtlijn kan nog verder worden aangevuld, zoals de selectie op de kwaliteit van de producten, zeker bij voedingsmiddelen. Uit de beantwoording van technische vragen hierover blijkt dat daarop nog geen beleid is geformuleerd. Dat zou de raad zelf kunnen doen. Deze criteria zouden in het nadeel kunnen zijn van de huidige standplaatshouders, maar klanten geven aan dat de ondernemers daar goed op scoren. Het CDA vraagt dan ook om deze criteria, maar ook andere, beter te onderzoeken en nader uit te werken met daarbij in het achterhoofd om ook de huidige standplaatshouders een faire kans te geven.

De heer Otto (EenUtrecht) vraagt het CDA naar zijn voorstel voor uitwerking van zaken als gezonde oliebolletjes met minder suiker.

De heer Stellinga (CDA) heeft geen voorkeur voor een suikertaks.

De heer Peters (D66) stelt vast dat het CDA vraagt om nader onderzoek naar andere criteria en niet om het toepassen van die criteria.

De heer Stellinga (CDA) vraagt slechts om een onderzoek naar een aantal criteria waarmee de gemeente de standplaatshouders tegemoet kan komen. De criteria die daaraan dienstig zijn, kunnen vervolgens worden toegepast. Ook het CDA wil daarbij, net als D66, waken voor te veel criteria.

De heer Peters (D66) stelt vast dat het CDA zoekt naar niet-generieke criteria om bestaande standplaatshouders te helpen. Dat riekt naar discriminatie en is juridisch wellicht niet mogelijk.

De heer Stellinga (CDA) vindt dat die mogelijkheden onvoldoende onderzocht zijn. Hij bestrijdt dat daarmee, bijvoorbeeld de selectie op kwaliteit, sprake is van discriminatie.

Hij is blij dat het college openstaat voor een gedoogperiode totdat het nieuwe beleid ingaat.

Binnen de algemene beginselen van behoorlijk bestuur is een dergelijke overgangperiode soms zelfs verplicht om aan de gerechtvaardigde belangen van de standplaatshouders tegemoet te komen. Ook het CDA vindt dat het college de raad een nieuw raadsvoorstel moet voorleggen.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) bedankt de standplaatshouders voor hun eerdere inbreng en hun aanwezigheid in deze commissievergadering en de ambtenaren, juristen en brancheverenigingen voor hun bijdragen in de technische sessie van 18 april 2023. De standplaatshouders moeten zo snel mogelijk helderheid krijgen voor een zo lang mogelijk periode. SEO heeft aangegeven dat die periode twaalf jaar kan zijn.

De ChristenUnie ziet uit naar de resultaten van het door de wethouder aangekondigde onderzoek naar een stadsbrede branchering en branchering op diversiteit. Specifieke branchering is juridisch erg ingewikkeld.

Het college noemt drie manieren van selecteren: het ondernemersplan, het plan voor het maatschappelijk versterken van de wijk en de gezonde leefomgeving. Het ondernemersplan moet uitwijzen dat men streeft naar een duurzame en sociale bedrijfsvoering door betalingen zowel met pin als contant mogelijk maken, zo min mogelijk gebruik van plastic en bijvoorbeeld emissieloos vervoer. Ondernemers moeten daarbij worden ondersteund. Kan de wethouder dat organiseren? Gezien de precaire juridische situatie moet het aantal selectiecriteria worden beperkt en moeten criteria worden gekozen die juridisch de meeste kans van slagen hebben.

De ChristenUnie ziet uit naar een zo snel mogelijke duidelijkheid voor de ondernemers. Daar moet de focus op liggen, zodat de ondernemers zich straks kunnen focussen op ondernemen in de stad.

De heer Stam (Volt) vraagt de ChristenUnie naar haar opvatting over het voorliggende raadsvoorstel met een mandaat voor het college om een methode vast te stellen.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) sluit zich aan bij een aantal partijen die gevraagd hebben om een aanpassing van het voorstel, zodat het straks in een keer kan worden vastgesteld. Alles moet erop gericht zijn om snel duidelijkheid te geven.

5 **De heer Stam** (Volt) stelt vast de ChristenUnie niet instemt met het voorliggende voorstel.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) ziet uit naar een reactie van de wethouder. Als blijkt dat het voorstel ook met enige aanpassingen duidelijkheid kan bieden, zal de fractie voor het voorstel stemmen, maar spreker betwijfelt dat.

10 **Mevrouw Sasbrink** (Partij voor de Dieren) stelt vast dat voor de verdeling van de schaarse plekken het voorliggende raadsvoorstel uitgaat van loting en een ingangsdatum van 1 januari 2024. De gemeente Utrecht verleende eerder slechts vergunningen aan de bestaande standplaatshouders. Zij konden daarmee rekenen op continuïteit, maar er was geen ruimte voor vernieuwing. De wereld staat echter niet stil. De Partij voor de Dieren wil de schaarse plekken niet
15 alleen verdelen op basis van loting of anciënniteit, maar ook andere criteria laten meewegen, bijvoorbeeld maatschappelijke relevantie voor de wijk. Standplaatsen die een ontmoetingsplek in de wijk zijn, moeten voorrang krijgen. Maar ook criteria als duurzaamheid (met aandacht voor energieverbruik, recycling en bijvoorbeeld het productaanbod), volksgezondheid en dierenwelzijn zijn van belang. De fractie vraagt de wethouder om deze criteria verder uit te werken. De Partij voor de Dieren kan zich vinden in de voorstellen voor branchering voor alle standplaatsen. Daarbij moet het aantal plekken voor de verkoop van dierlijke producten tot een minimum worden beperkt.

20 Het college geeft aan een half jaar nodig te hebben voor het uitwerken van de criteria. Biedt die periode voldoende tijd voor de zittende standplaatshouders om te voldoen aan deze criteria? Wellicht niet. De Partij voor de Dieren vraagt de wethouder dan ook om langer te wachten met de invoering en de standplaatshouders te steunen om aan de nieuwe criteria te kunnen voldoen. Aan een langere termijn kunnen (inhoudelijke) voorwaarden worden verbonden. Zo moeten ondernemers na bijvoorbeeld een periode van drie of vijf jaar aantonen dat ze aan de nieuwe
30 criteria (gaan) voldoen. Is dat mogelijk?

Mevrouw Al-Saqaff (VVD) vindt dat de nieuwe selectiecriteria al direct kunnen worden gehanteerd bij de tien nieuwe standplaatsen. Voor de bestaande standplaatshouders is er dan een overgangstermijn.

35 **Mevrouw Sasbrink** (Partij voor de Dieren) benadrukt dat voor het gebruik van nieuwe criteria een reden nodig is, bijvoorbeeld duurzaamheid. Zij is het eens met een coulanceregeling voor de bestaande standplaatshouders, maar zij moeten dan binnen een paar jaar kunnen aantonen dat ze voldoen aan de nieuwe criteria. Dat mag geen lange periode van bijvoorbeeld tien of twaalf jaar zijn, want dat kan ertoe leiden dat deze discussie na die periode weer opnieuw wordt gevoerd.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD) wil, om dat laatste te voorkomen, ondernemers daar ieder jaar over berichten.

45 **Mevrouw Sasbrink** (Partij voor de Dieren) is ook voor een heldere communicatie. Dat is mogelijk met een jaarlijks contact. Zij blijft, gezien de veranderingen in de wereld, waarde hechten aan criteria voor duurzaamheid. Daar moeten de ondernemers sneller dan binnen tien jaar aan voldoen.

50 **Mevrouw Al-Saqaff** (VVD) vraagt de Partij voor de Dieren of zij ook van mening is dat de wethouder de raad een nieuw voorstel voor moet leggen.

Mevrouw Sasbrink (Partij voor de Dieren) is het ermee eens dat dat een mogelijkheid is, maar het raadsvoorstel kan ook met (een aantal) amendementen worden aangepast.

55 **Mevrouw Hessel** (Utrecht Solidair) sluit zich aan bij een groot aantal interrupties van de VVD. Sommige ondernemers hebben de afgelopen jaren flink geïnvesteerd. Hoe moeten zij omgaan met deze schulden?

Mevrouw Sasbrink (Partij voor de Dieren) merkt op dat ook zij kunnen meedingen naar een nieuwe plek. Ook zij kunnen een plan indienen voor een vergunning op een plek. Daarmee kunnen ze hun investering terugverdienen.

5 **Mevrouw Hessel** (Utrecht Solidair) merkt op dat meedingen geen zekerheid geeft.

Mevrouw Sasbrink (Partij voor de Dieren) beaamt dat daar goed naar gekeken moet worden. Zo moeten de ondernemers geholpen worden om aan de nieuwe criteria te kunnen voldoen. Zij benadrukt dat er een nieuw beleid moet worden ingevoerd. De ingangsdatum van 1 januari 2024 komt dan snel, maar het zou jammer zijn om de komende tien jaar op dezelfde voet verder te gaan.

10 **De heer Talhaoui** (PvdA) begrijpt de onzekerheid onder de huidige standplaatshouders en wil dan ook zo snel mogelijk duidelijkheid bieden. In de afgelopen periode is al veel gebeurd. Zo is het loten afgeschaft, blijven twee standplaatsen op de Oude Gracht behouden en krijgen de ondernemers extra tijd om hun investeringen terug te verdienen. Het zou mooi zijn als de bestaande ondernemers hun werk zouden kunnen voortzetten.

15 De PvdA stelt voor om vier zaken te bespreken. Zo mag de duur van de schaarse vergunningen tussen de negen en twaalf jaar liggen, zodat de ondernemers hun investeringen kunnen terugverdienen. Dat is in lijn met het advies van het ministerie van Economische Zaken.

20 Bij de overgang naar de nieuwe regeling kun je niets doen, een overgangstermijn invoeren of een gedoogtermijn hanteren waarin nieuw beleid wordt opgesteld. Aan alle scenario's zitten juridische risico's. Het is aan de politiek om de risico's en de verschillende belangen af te wegen. De voorkeur van de PvdA gaat uit naar het instellen van een overgangstermijn van vijf of tien jaar.

25 Juristen geven echter aan dat een overgangstermijn juridisch zeer risicovol is. De rechter kan het besluit vernietigen met grote gevolgen voor de ondernemers. De ondernemers moeten de zekerheid krijgen dat ze investeringen kunnen terugverdienen. Daarom zet de PvdA in op heldere branchering en selectiecriteria. Daar is tijd voor nodig. Daarom is een flinke gedoogtermijn nodig. In de commissie is gesproken over een extra marktonderzoek, het opstellen van criteria en het beoordelen van ondernemingsplannen. Op welke termijn worden de resultaten aan de raad voorgelegd?

30 **De heer Bosch** (PVV) herhaalt dat er slechts een gedoogtermijn van maximaal een jaar mogelijk is. Is de PvdA een voorstander van een overgangstermijn?

35 Dat een gedoogtermijn maximaal een jaar mag zijn is nieuw voor **de heer Talhaoui** (PvdA). Hij heeft onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van een overgangstermijn. Daaruit blijkt dat dat grote risico's oplevert voor de ondernemers. Het gaat ook om veel kwetsbare ondernemers die hulp en begeleiding nodig hebben. Zo kunnen sommigen niet goed lezen en schrijven. Krijgen zij hulp? En welke termijn is redelijk voor het schrijven, beoordelen, vergunnen en het innemen van de plaatsen? Dat is belangrijke informatie voor het bepalen van de gedoogtermijn.

40 De PvdA vraagt aandacht voor een stadsbrede branchering, maar ook voor branchering per wijk en in sommige situaties per standplaats (het eerdergenoemde bloemenstalletje bij de begraafplaats). Belangrijke criteria voor vergunningen zijn het ondernemersplan (eventueel met hulp van de gemeente), het plan voor versterking van de wijk, aandacht voor een gezonde leefomgeving en een duurzame bedrijfsvoering. Het college moet die criteria verder uitwerken.

45 **De heer Otto** (EenUtrecht) stelt vast dat ook juristen het erover eens zijn dat de gemeente op termijn niet kan ontkomen aan Europese regels, maar stelt ook vast dat er in de afgelopen jaren zaken niet goed zijn gegaan tussen de gemeente Utrecht, de standplaatshouders en hun klanten. Dat geldt voor de communicatie, de verwachtingen en de manier waarop zij met elkaar omgaan. Het college kan nu laten zien dat het de standplaatshouders tegemoetkomt met een redelijke termijn om toe te werken naar de invoering van een nieuw systeem met bijvoorbeeld een gedoogtermijn of het uitgeven van tijdelijke vergunningen.

50 EenUtrecht stelt vast dat het criterium binding met de buurt niet is toegestaan. Dat is discriminerend voor toekomstige standplaatshouders. De fractie stelt daarom voor om er verbinding met de wijk van te maken, gezien het belang van de meerwaarde voor de wijk. Ook de heer Otto vraagt de wethouder om de bewoners van de wijken actief mee te nemen in het beoordelen van aanvragen. Ook zouden standplaatshouders hun aanvraag fysiek moeten kunnen toelichten. De procedure moet volledig transparant en openbaar zijn. Is dat mogelijk?

Hij vraagt de wethouder verder om zich maximaal in te spannen om juridisch de grenzen op te zoeken om de termijn met een paar jaar te verlengen.

5 **De heer Stevens** (Student&Starter) is ook geraakt door de verhalen van de standplaatshouders. Zij moeten snel duidelijkheid krijgen, maar de gemeente moet ook realistisch zijn. Een nieuwe overgangstermijn is juridisch onhoudbaar en is slechts uitstel van executie. Student&Starter vraagt daarom extra tijd voor een soepele overgang en voor het ontwikkelen van een eerlijk systeem voor het herverdelen van standplaatsen met selectiecriteria als een deugdelijk ondernemersplan en een plan voor versterking van de wijk. Ondernemers die daar moeite mee hebben, moeten worden
10 ondersteund. Hoe lang mag een gedoogperiode zijn?
Ook Student&Starter is voor branchering op wijkniveau en op diversiteit. Dat zorgt voor een mooie variatie en voor nieuw aanbod.

15 **Mevrouw Al-Saqaff** (VVD) herhaalt dat zowel aan het instellen als aan het niet instellen van een overgangsperiode juridische consequenties hangen.

20 **De heer Stevens** (Student&Starter) is het daarmee eens, maar benadrukt dat de daadwerkelijke consequenties bij de twee verschillende mogelijkheden behoorlijk verschillen. Het instellen van een overgangsperiode kan ertoe leiden dat de rechter dit besluit terugdraait, waardoor de standplaatshouders alsnog hun plek kwijtraken en de gemeente veel geld kwijt is aan schadeloosstellingen.

25 **De heer Nyqvist** (Stadsbelang Utrecht) is ervan uitgegaan dat hij moest ingaan op de vraag of de Dienstenregeling op dit dossier van toepassing is. Daar wordt echter inhoudelijk niet op gereageerd. Hij bedankt de fracties van de PVV, VVD en Utrecht Solidair voor het organiseren van de technische informatieavond. Op die avond bleek dat er nog allerlei mogelijkheden zijn, zoals ook blijkt uit de brief van de advocaat van de gemeente van 7 april 2023. In de brief wordt ingegaan op de (schaarse) standplaatsvergunningen. In de APV is een maximum gesteld aan het
30 aantal toegestane vergunningen voor standplaatsen (het limietenstelsel). Daarmee valt dit onder de Dienstenwet. Als er geen maximum wordt gesteld, is dat niet het geval en kan de gemeenteraad zelf de indeling bepalen.

35 **De heer Stellinga** (CDA) merkt op dat, als er geen maximum wordt gesteld, op elke plek in de gemeente een standplaats kan ontstaan.

40 **De heer Nyqvist** (Stadsbelang Utrecht) bestrijdt dat. In dat geval geeft de gemeente vergunningen uit zonder dat rekening hoeft te worden gehouden met de Dienstenwet. Met eigen criteria (buiten de APV) kan de gemeente een ongelimiteerde groei voorkomen. Met deze werkwijze kan de gemeente de huidige standplaatshouders een vergunning verlenen.

45 **De heer Stellinga** (CDA) herhaalt dat er een maximum is aan het aantal standplaatsen in Utrecht. Daarmee is er automatisch sprake van een limietenstelsel en moet de Dienstenrichtlijn worden toegepast.

50 **De heer Nyqvist** (Stadsbelang Utrecht) verwijst naar het advies van de advocaat van de gemeente. In zijn brief staat de gemeente ook zelf criteria voor bijvoorbeeld branchering kan opstellen.

55 **De heer Stellinga** (CDA) stelt vast dat Stadsbelang Utrecht net doet of het probleem niet bestaat en dat de fractie daarmee de mensen een rad voor ogen draait.

60 **De heer Nyqvist** (Stadsbelang Utrecht) geeft aan dat dat niet zijn bedoeling is. Lacunes in de wet bieden mogelijkheden om de positie van de standplaatshouders te verbeteren. Daarmee kunnen nieuwe vergunningen voor een heel lange periode worden afgegeven.

65 Stadsbelang Utrecht zal dan ook het voorstel van het college om de APV aan te passen afwijzen ten gunste van de positie van de standplaatshouders. Een goed uitgewerkte brancheringsregeling kan een groot deel van de ellende opvangen.

70 **De heer Şimşek** (DENK) is voorstander van gelijke kansen voor een standplaats. Daarom steunt de fractie het raadsvoorstel.

De heer Talhaoui (PvdA) stelt vast dat DENK het eens is met selectie door loting.

De heer Şimşek (DENK) beaamt dat

De voorzitter geeft na een korte schorsing het woord aan de wethouder.

Wethouder Schilderman bedankt CVHH die onder flinke tijdsdruk meegewerkt heeft aan de voorliggende brief. Zij bedankt ook alle ondernemers voor hun bijdragen.

De wethouder proeft uit de bijdragen van de fracties dat er voor veel onderdelen van het voorstel veel steun is, zoals voor branchering en voor de selectiecriteria. Het college heeft aanvankelijk gekozen voor zo min mogelijk extra eisen met een zo eenvoudig mogelijke verdeling, zo min mogelijk juridische onzekerheid en zoveel mogelijk snelheid. Zij kondigt aan naar aanleiding van de opmerkingen van de fracties de raad later een nieuw voorstel voor te leggen. Dat zal echter zorgen voor meer onzekerheid voor ondernemers, meer juridische onzekerheid en het zal langer duren. Er is ook minder garantie dat alles stand zal houden. Maar de wethouder zegt toe dat alles zoveel mogelijk te beperken.

De fracties vragen om verder te brancheren dan het college voorstelt. Een meerderheid wil brancheren op wijkniveau; sommige fracties willen stadsbreed brancheren of meer specifiek brancheren. De bloemenstal op de begraafplaats gaat lukken, maar dat is niet mogelijk op iedere plek in de stad. Zij stelt dan ook voor om te focussen op brancheren op wijkniveau en op nabijheid met als uitzondering het bloemenstalletje op de begraafplaats.

Het college heeft in overleg met de branche drie selectiecriteria opgesteld. Daar zijn veel opmerkingen over gekomen, maar voor slechts één additioneel selectiecriterium is een meerderheid, namelijk het plan voor de wijk. Een minderheid vroeg aandacht voor duurzaamheid en een ondernemersplan.

De heer Peters (D66) stelt vast dat de wethouder de signalen van de fracties zo goed mogelijk op wil nemen in een nieuw voorstel. Hij stelt voor dat de fracties in de tweede termijn hun specifieke voorkeuren uitspreken.

De voorzitter vindt dat een goede suggestie. Dat scheelt weer interrupties. Hij legt uit dat met deze reactie van de wethouder de commissie de raad moet adviseren om het college te vragen om een nieuw besluit voor te leggen en kondigt aan daar later op terug te komen.

Wethouder Schilderman deelt mee dat de fracties van D66, het CDA, de ChristenUnie, de Partij voor de Dieren en de PvdA voorstander zijn van het selectiecriterium duurzame leefomgeving. De fracties van GroenLinks, het CDA, de ChristenUnie, de PvdA en Student&Starter zijn voorstander van het selectiecriterium ondernemersplan. Daarmee hebben deze criteria geen meerderheid. Voor het wijkplan was wel een meerderheid. Een selectie op basis van één criterium is een grote uitdaging (voor bijvoorbeeld de selectiecommissie, zoals sommige fracties voorstellen) als zich meer ondernemers inschrijven voor een standplaats. Daarmee komt loten (of veilen) in beeld.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD) merkt op dat het criterium wijkplan subcriteria bevat als pinnen, Nederlands aanspreekpunt en bijvoorbeeld U-paskorting.

Wethouder Schilderman antwoordt dat ondernemers op die subcriteria een ja of nee kunnen scoren. Dan kunnen meerdere ondernemers dezelfde score behalen.

Er zijn opmerkingen gemaakt over de periode van de nieuwe vergunning. Zo wensen sommige fracties (wellicht een meerderheid) een periode van twaalf jaar. De wethouder kondigt aan dat in het nieuwe voorstel op te nemen.

Over de overgangstermijn is veel gediscussieerd en er zijn vergelijkingen gemaakt met andere gemeenten. Die andere gemeenten komen echter vanuit de situatie van vergunningen voor onbepaalde tijd. Daarmee is hun situatie niet vergelijkbaar met die in Utrecht, waar vanaf 2013 vergunningen voor bepaalde tijd zijn vergund. Een lange overgangstermijn zal dan ook bij de rechter, conform het juridisch advies, geen stand houden als iemand daar beroep tegen gaat aantekenen. Dan moeten de ondernemers alsnog vertrekken, ook als ze al geïnvesteerd hebben in bijvoorbeeld in een nieuwe wagen voor een emissieloze binnenstad.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) wil weten waarom de wethouder dat risico niet wil nemen. Tien jaar geleden is duidelijk aangegeven dat de ondernemers tien jaar krijgen om hun investering terug te verdienen. Zij is van mening dat ook de standplaatshouders dat risico willen nemen.

5 **Wethouder Schilderman** herhaalt dat dat besluit geen stand zal houden bij de rechter vanwege Europese regelgeving die ook in Nederland geldt. Juristen hebben dat bestudeerd. De overheid heeft juridisch gezien weinig ruimte om schaarse zaken aan vaste individuen te gunnen. Dat geldt ook voor bijvoorbeeld verkoop of verhuur van objecten. In 2013 heeft de raad al het besluit genomen om ondernemers gelijke kansen te bieden.

10 Veel fracties hebben gesproken over de gedoogtermijn. De wethouder zegt toe dat onderbouwd op te nemen in het nieuwe voorstel. Voor het bepalen van de maximale lengte van de termijn is een realistische planning nodig. Die termijn heeft de wethouder zelf ook nodig om de vele verzoeken van de fracties uit te werken, maar ook de ondernemers hebben tijd nodig om nieuwe plannen uit te werken. Zij gaat uit van een periode van een tot anderhalf jaar vanaf 1 januari 2024. 15 Zij zegt toe de raad voor de zomer van 2023 te informeren over de planning. Het nieuwe raadsvoorstel laat, in verband met de verzoeken voor verdere branchering, langer op zich wachten.

20 **De heer Peters** (D66) stelt voor om dan ook de ondernemers tijdig te informeren.

Wethouder Schilderman zegt dat – natuurlijk – toe.

25 **Mevrouw Al-Saqaff** (VVD) vindt de periode van één of anderhalf jaar onvoldoende om bijvoorbeeld de investeringen in het afgelopen jaar terug te verdienen.

Wethouder Schilderman legt uit dat de gedoogtermijn gebaseerd moet zijn op de termijn die nodig is om het nieuwe beleid te onderbouwen.

30 **De heer Talhaoui** (PvdA) is van mening dat, gezien het vele werk voor ondernemers met het schrijven van onder andere een ondernemingsplan, de periode langer moet duren.

Wethouder Schilderman herhaalt dat de lengte van de gedoogtermijn onderbouwd moet worden op basis van de tijd die nodig is om het nieuwe beleid vast te stellen.

35 **De voorzitter** schorst vervolgens de vergadering om 17.13 uur tot (na enige discussie) 20.00 uur.

LIJST VAN TOEZEGGINGEN

Wethouder Schilderman

•

Verslag openbare avondvergadering commissie Volksgezondheid, Onderwijs, Werk en Economie

Datum 20 april 2023
Locatie Stadhuisbrug 1, Utrecht
Verslag door mevrouw M. de Mul (Notuleerservice Nederland)

Aanwezigen

De voorzitters Ingeborg Hornsveld en Rick van der Zweth, wethouder Eelco Eerenberg, wethouder Susanne Schilderman, de leden Mariam Al-Saqaff (VVD), Hester Assen (PvdA), David Bosch (PVV), Job van den Broek (CDA), Rik van der Graaf (ChristenUnie), Yvonne Hessel (Utrecht Solidair), Esma Kendir (Student & Starter), Julia Kleinrensink (GroenLinks), Christiaan Nyqvist (Stadsbelang Utrecht), Juriaan Otto (EenUtrecht), Ralph Peters (D66), Margreet Ramaker (VVD), Anne Sasbrink (Partij voor de Dieren), Iskender Şimşek (DENK), Anton Stam (Volt), Hessel Stellinga (CDA), Vincent Stevens (Student & Starter), Mohamed Talhaoui (PvdA), Louise de Vries (Partij voor de Dieren), Berdien van der Wilt (D66), de commissiegriffier Willemien Kok

Verslag commissie Volksgezondheid, Onderwijs, Werk en Economie

Verslag openbare avondvergadering commissie Volksgezondheid, Onderwijs, Werk en Economie	45
Aanwezigen	45
9. Raadsvoorstel Wijzigingsbesluit APV Utrecht 2010, standplaatsen	46
LIJST MET TOEZEGGINGEN:	57
8. Raadsvoorstel Technische aanpassingen Verordening huisvesting scholen gemeente Utrecht	58
LIJST MET TOEZEGGINGEN:	59
10. Raadsbrief Aanbieden rapporten met betrekking tot Bibliotheek Utrecht	59
LIJST MET TOEZEGGINGEN:	75

De voorzitter heropent de vergadering. Hij wijst op het programma van de avond en verzoekt de commissie om te streven naar het halen van deze planning.

9. Raadsvoorstel Wijzigingsbesluit APV Utrecht 2010, standplaatsen

De voorzitter geeft het woord aan wethouder Schilderman voor de verdere beantwoording van de vragen.

- 5 **Wethouder Schilderman** geeft aan dat ze de algemene duidingen, over waar het debat toe leidt, vanmiddag heeft gegeven. Het is duidelijk waar de meerderheden op ontstaan en wat dit betekent voor het voorstel dat het college zal doen toekomen. Dat heeft implicaties: er moet een onderbouwing komen en dat kost tijd. Ook voor de standplaatshouders duurt het dus langer voordat er duidelijkheid komt.
- 10 Op de vraag van de VVD naar een nieuw raadsvoorstel antwoordt de wethouder dat als het voorliggende voorstel wordt aangehouden, zij met een nieuw voorstel en een nieuwe planning zal komen. De planning zegt zij toe voor de zomer, de planning voor het raadsvoorstel kan ze nog niet toezeggen. De wethouder zegt toe de standplaatshouders hierover te informeren. De wethouder is vanmiddag al ingegaan op de overgangstermijn.
- 15 De wethouder is het eens met het VVD-verzoek om heldere en duidelijke communicatie over de nieuwe regels. De ondernemers worden de komende tijd meegenomen in die belangrijke stappen. Zij worden per brief geïnformeerd over de uitkomsten van dit debat, zij worden meegenomen in de planning en er zullen bijeenkomsten worden georganiseerd.

- 20 **Mevrouw Al-Saqaft** (VVD) memoreert dat zij vroeg om een communicatieverplichting in het raadsvoorstel, zodat duidelijk wordt dat het college zichzelf oplegt om elk jaar duidelijk te communiceren met een brief en een informatiebijeenkomst. Zij vraagt nog een toezegging daarop.

Wethouder Schilderman antwoordt dat zij hier later op zal terugkomen.

- Zij gaat door met de beantwoording van de vragen. Betreffende de bevoegdheid van de raad en het college geeft zij aan dat de raad wordt meegenomen in alle keuzes. Zij wil het proces niet al te erg verzwaren, en zegt toe dat er een nieuw raadsvoorstel komt. Iedere wijziging van het raadsbesluit zal langs de raad moeten gaan. De wijze waarop verdeeld wordt is onderdeel van dat voorstel. Dat neemt niet weg dat er soms nadere uitwerking nodig zal zijn.
- 25 De VVD heeft gevraagd naar selectiecriteria, gevraagd naar de methode en zorgen geuit over de administratieve lasten die dat met zich mee zal brengen. De wethouder geeft aan dat zij die administratieve en investeringslasten heeft willen beperken, en daarom in eerste instantie niet heeft voorgesteld om te selecteren middels selectiecriteria. Nu dat wel de wens is nemen die lasten bij de ondernemers wel toe. Er zal wel worden gestreefd naar een beperking daarvan.
- 30 Betreffende een jaarlijkse brief en de organisatie van een jaarlijkse informatiebijeenkomst zegt de wethouder toe dat er meermaals brieven zullen worden gestuurd en informatiebijeenkomsten zullen worden georganiseerd. Als gekozen wordt voor een periode van twaalf jaar vraagt de wethouder zich af of het verstandig is om ieder jaar zo'n bijeenkomst te organiseren. Dat zal wel meermaals in die periode gebeuren.
- 35 Op de vraag om rekening te houden met standplaatshouders die slecht kunnen lezen of schrijven geeft de wethouder aan dat er informatieavonden voor de standplaatshouders zullen worden georganiseerd. Als er sprake is van laaggeletterdheid wordt er aan deze personen een extra toelichting gegeven. De CVAH heeft aangegeven een rol te kunnen spelen in het ondersteunen van ondernemers hierin.
- 40 De VVD heeft aangegeven dat het versterken van de wijk opgenomen moet worden als selectie criterium. Dat heeft de wethouder opgenomen in het totaaloverzicht.
- 45 De PVV heeft gevraagd naar een vergelijking met andere gemeenten en het opzoeken van de randen van de wet. De wethouder heeft bekeken wat de situatie in Utrecht anders maakt dan in andere gemeenten, waardoor het opzoeken van de randen van de wet hier moeilijker is. Dat komt omdat andere gemeenten niet afkomen van de situatie dat vergunningen voor onbepaalde tijd zijn verleend. Daarom zijn die situaties niet vergelijkbaar met de situatie in Utrecht. De gemeente wil niet het braafste jongentje van de klas zijn, maar wel besluiten nemen die houdbaar zijn. De Europese regel, die is vertaald in de Nederlandse Dienstenwet, is daarbij belangrijk. Er is bovendien een ontwikkeling merkbaar dat de eisen die aan de overheid worden gesteld om een gelijk speelveld te creëren heel hoog zijn en steeds toenemen, o.a. in jurisprudentie.
- 50

De heer Bosch (PVV) vraagt hoe het dan kan dat de gemeenten Houten nog vergunningen voor drie jaar afgeeft.

Wethouder Schilderman geeft aan dat het besluit uit 2013 het anders maakt. Daarin is expliciet aangegeven dat de plaatsen na 2023 vrij zouden komen ter nieuwe gunning.

- 5 **De heer Bosch** (PVV) geeft aan dat er geen sprake is van een gelijk speelveld als alle gemeenten van alles zelf doen, waardoor men in Utrecht met de rug tegen de muur staat en men in andere gemeenten nog jaren door kan gaan.

Wethouder Schilderman antwoordt dat het makkelijker zou zijn als alle gemeenten exact dezelfde verordening zouden hebben. Dat betekent wel dat de raad minder te besluiten heeft over hoe de standplaatsen in de eigen stad uit zouden moeten zien. De wethouder geeft aan dat zij niet gaat over wat andere gemeenten doen.

De heer Bosch (PVV) geeft aan dat op andere plekken in Utrecht wel de randen van de wet worden opgezocht. Hij vraagt waarom het college geen mogelijkheden ziet om dat ook hier te doen.

- 15 **Wethouder Schilderman** antwoordt dat het instellen van een overgangstermijn het eerste punt is dat is uitgezocht. Daarvan gaven de juristen binnen de gemeente aan dat dat niet mogelijk is. Daarom is dat ook nog extern getoetst. Bovendien is het zo dat als incidenteel wel een overgangstermijn wordt aangehouden, die door een bezwaar ongedaan wordt gemaakt, vervolgens aan alle standplaatshouders gezegd zou moeten worden dat ze weg moeten. De
20 wethouder ziet die ruimte dan ook niet.

- Zij gaat verder met de beantwoording van de PVV-vraag of de gemeente ze weg wil hebben. Dat is niet het geval. Uit het debat van 2013 blijkt dat er toen wel een zoektocht was naar het opnieuw vergunnen van het systeem. Er was toen een duidelijke wens om het systeem anders te maken. Het huidige college heeft juist geprobeerd om, waar mogelijk binnen de wettelijke kaders, het zo veel mogelijk hetzelfde te houden.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) geeft aan dat in 2013 is gezegd dat over 8 à 9 jaar geëvalueerd zou worden, samen met de standplaatshouders. Sinds 2018 is er echter niets gebeurd. Zij vraagt wat de wethouder daarvan vindt.

- Wethouder Schilderman** antwoordt dat het inderdaad beter was geweest als het beleid eerder was vormgegeven.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) verwijst naar de Toeslagenaffaire, waar de burgers eveneens de dupe van waren. Ook nu is dat het geval en worden er excuses gemaakt door de overheid. De standplaatshouders mogen niet de dupe worden van het wanbeleid van de gemeente.

- Wethouder Schilderman** gaat verder met de beantwoording van de vraag van de PVV naar het debat in 2013. In dat debat zijn ook moties ingediend over het borgen van een gelijk speelveld tussen zittende standplaatshouders en nieuwe toetreders. Er is ook gesproken over het direct aanbesteden aan bepaalde partijen, maar daar is toen niet voor gekozen. Er is expliciet gekozen voor een overgangstermijn.

- Verder vroeg de PVV naar de juridische ruimte, waarbij werd gerefereerd aan de uitgebreide gesprekken die daarover zijn gevoerd. De wethouder is het ermee eens dat er zo snel mogelijk duidelijkheid moet komen. Zowel de juristen van de gemeente als van de CVAH hebben aangegeven dat er sprake is van schaarse vergunningen. Die kunnen alleen voor een tijdelijke periode worden verleend.

- Verder vroeg de PVV naar de reden van de vertragingen. De wethouder geeft aan dat de communicatie naar de standplaatshouders beter had gekund. De coronacrisis was van invloed op het vrijmaken van ambtelijke capaciteit voor het standplaatsenbeleid. Op dat moment was de focus gericht op het ondersteunen van ondernemers. Daarnaast is in het Rekenkamerrapport bevestigd dat Utrecht een vrij kleine ambtelijke organisatie heeft, zeker op het gebied van economische zaken. Daardoor is het dossier pas later naar voren gekomen.

- De PVV vroeg verder naar het moment dat is besloten dat het anders moest. Dat is in 2013 door

de gemeenteraad besloten.

Op de vraag van GroenLinks over de Dienstenwet geeft de wethouder aan dat ze kan beamen dat er een verschil zit tussen wet en rechtspraak. De Dienstenrichtlijn uit 2006 is in Nederland vertaald in de Dienstenwet van 2009. De latere duiding doet niets af aan het feit dat de wet al in werking
5 getreden was. Schaarse rechten en het bieden van gelijke kansen vallen ook onder de beginselen van behoorlijk bestuur. Zo zijn er meer richtlijnen waarbij de overheid gehouden is aan een gelijk speelveld, bijvoorbeeld het Didam-arrest.

Mevrouw Al-Sagaff (VVD) vraagt of het klopt dat de vertaling van de Dienstenrichtlijn in de Dienstenwet na 2013 was.

10 **Wethouder Schilderman** antwoordt dat het woord 'vertaling' voor verwarring zorgt. Er zijn later uitspraken geweest waarbij de rechter heeft aangegeven dat het onder de reikwijdte valt. De wet is niet aangepast, maar er is jurisprudentie over gekomen.

Zij gaat door met de beantwoording van de vraag van GroenLinks over snelle duidelijkheid. Zij heeft al iets aangegeven over de planning. Daarbij merkt zij op dat de vragen over brancheren en selecteren zorgen voor een lagere gedoogtermijn en voor een latere duidelijkheid voor
15 standplaatshouders.

GroenLinks heeft verder gevraagd naar branchering en daar voorkeuren bij aangegeven. Betreffende de vraag naar marktonderzoek en stadsbreed brancheren geeft de wethouder aan dat daar de komende tijd onderzoek naar wordt uitgevoerd. Bij het brancheren naar wijk moet sprake
20 zijn van algemeen belang, dat moet worden onderbouwd. Hoe meer er gebrancheerd wordt, hoe moeilijker het is om te onderbouwen.

Verder stelde GroenLinks dat selectiecriteria niet te ingewikkeld moeten zijn en eerder via een commissie dan via een knock-out-systeem. Dat begrijpt de wethouder. Zij geeft aan dat bij de beoordeling door een commissie sprake moet zijn van objectieve criteria. Zij heeft de indruk
25 dat een meerderheid van de partijen voor het instellen van een selectiecommissie is. Als er partijen zijn die dat anders hadden bedoeld hoort zij dat graag.

Op de vraag van GroenLinks over de mogelijkheden van een gedoogtermijn is zij vanmiddag al verschillende keren op in gegaan.

Volt heeft gevraagd naar de verwachtingen die destijds gecreëerd zijn over het gelijke speelveld, en hoe de gunning er later uit zal zien. De toenmalige wethouder gaf destijds aan dat anciënniteit ingewikkeld was en dat de raad zich daar later over zou moeten uitspreken. Het is wel ter sprake
30 gekomen, waarbij is aangegeven dat het onderbouwd moest worden, maar het is niet opgenomen als een van de afspraken en ook niet op die wijze gecommuniceerd.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) geeft aan dat in de brief van 2013 was opgenomen dat men op dat moment een vergunning zou krijgen, en dat de vergunningverlening in de toekomst
35 waarschijnlijk op basis van anciënniteit zou plaatsvinden. Ze vraagt de wethouder of zij ook vindt dat dat dan automatisch wordt aangenomen.

Wethouder Schilderman antwoordt dat in 2013 is gecommuniceerd dat na de vergunningsperiode de plek beschikbaar zou komen voor gunning en dat belangstellenden zich zouden kunnen inschrijven voor deze locatie. Het is niet aangegeven dat dat op basis van
40 anciënniteit zou gebeuren. Er is in het debat wel besproken maar dat is niet toegezegd en ook niet vastgesteld.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) richt zich op de brief die op 20 november 2013 aan de standplaatshouders is gestuurd. Daarin is gevraagd of men een vergunning van 5 of 10 jaar wilde,
45 en dat er daarna een gunning zou plaatsvinden. In de brief die een maand later is verstuurd staat dat het waarschijnlijk op basis van anciënniteit zou gebeuren. Ze vraagt de wethouder of zij vindt dat de mensen dat dan ook aan mochten nemen.

Wethouder Schilderman antwoordt dat zij al eerder heeft aangegeven dat in directe communicatie altijd is gezegd dat de vergunning vrij zou komen. Aan de reacties is te zien dat dat voor sommige mensen niet duidelijk is geweest. Er is aangegeven dat een van de gunningscriteria
50 anciënniteit zou kunnen zijn. Dat is iets heel anders dan dat het waarschijnlijk zou zijn, dat het afgesproken zou zijn of dat daar rechten aan ontleend zouden kunnen worden.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) geeft aan dat ze het heeft over wat in de laatste brief is vermeld: “u krijgt een vergunning, als er te zijner tijd wordt verlengd dan is het waarschijnlijk op basis van anciënniteit.” Wat er is gezegd is niet meer na te trekken, wat er zwart-op-wit staat is van juridisch belang.

5 **Wethouder Schilderman** antwoordt dat het woord “waarschijnlijk” er niet in staat.

Ze gaat verder met het verzoek van Volt om een third opinion. Ze geeft aan dat de raad daar zelf mee bezig is, en dat ze razend benieuwd is wat er gevraagd is en hoe het eruit komt te zien. Verder vroeg Volt naar wat er nodig is voor een verdere besluitvorming. Wat zou helpen is als de partijen zich duidelijk uitspreken over hoe zij het proces zouden willen zien. Dan gaat het over de op te nemen selectiecriteria, waar de wethouder al een meerderheid op heeft gezien, maar ook over de wijze van selecteren.

De heer Stam (Volt) geeft aan dat hij specifiek vroeg naar wat de raad moet doen om ervoor te zorgen dat het college een voorstel voor een overgangstermijn gaat uitwerken.

15 **Wethouder Schilderman** antwoordt dat zij heeft aangegeven dat een overgangstermijn juridisch zo kwetsbaar is dat ermee een verkeerd beeld aan standplaatshouders wordt gegeven, namelijk dat het houdbaar zou zijn. Dat voorstel gaat zij niet doen.

De heer Stam (Volt) geeft aan dat als de raad, ondanks het advies om het niet te doen, toch een overgangstermijn wil bieden, het college dat dan toch gaat voorstellen. Hij vraagt welke stappen de raad zou kunnen zetten om het college in die richting te laten bewegen.

20 **Wethouder Schilderman** antwoordt dat er een motie ingediend zou kunnen worden. Zij zou dat afraden om de reden die ze eerder benoemde.

De heer Stam (Volt) zegt dat er tijdens de afgelopen raadsvergadering een motie is ingediend met die strekking. De raad is dus al bezig geweest om die richting op te bewegen.

25 **Wethouder Schilderman** antwoordt dat haar is gevraagd om onderzoek te doen naar de mogelijkheden, en daar zo welwillend mogelijk naar te kijken. Zij heeft toen aangegeven dat dat in de periode hiervoor ook is gebeurd. Dat is in de technische sessie aan bod gekomen. In de brief die de commissie na het raadsdebat heeft ontvangen staat meer over de opties die zijn onderzocht.

30 Zij gaat verder met de beantwoording van de vraag van Volt waarom loting in het raadsvoorstel staat. De wethouder heeft gevraagd om dit voorstel aan te houden zodat zij met een nieuw voorstel kan komen. Zij kan het voorliggende voorstel namelijk niet intrekken.

Verder vroeg Volt naar het tijdspad. De wethouder heeft toegezegd voor de zomer een brief met een uitgebreide plannen te versturen.

35 Verder vroeg Volt naar wat er nodig is om zekerheid te bieden aan standplaatshouders in het algemeen. Die zekerheid komt er door zo snel mogelijk vast te stellen wat de methode van selectie wordt. Hier wordt op dit moment hard aan gewerkt, maar de snelheid waarmee dit gaat is ook afhankelijk van hetgeen de commissie wenst uit te werken. Het betekent dat er ruimte is om langer te gedogen, maar ook dat het langer duurt voordat de standplaatshouders weten op welke plek zij komen te staan.

40 **Mevrouw Hessel** (Utrecht Solidair) verwijst naar het feit dat de advocaat van de branchevereniging heeft gezegd dat gedogen het allerslechtst is. Men kan daar niet tegen in beroep en het geeft extra spanning terwijl men al zo lang in spanning zit. Zij vraagt waarom het advies van die advocaat voor het instellen van een overgangstermijn niet wordt overgenomen.

45 **Wethouder Schilderman** antwoordt dat zij eerder is ingegaan op de overgangstermijn. Voor wat betreft het gedogen geeft zij aan dat dit wordt voorgesteld omdat het meer tijd kost om met het andere voorstel te komen.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) zegt dat dit komt omdat er vier jaar lang niets gedaan is. In 2019 is al gevraagd waar het nieuwe beleid blijft, maar pas in 2023 komt het college met een

voorstel, waarbij zij aangeeft dat de extra benodigde tijd door de raad komt. Zij vraagt of de wethouder dat geen kromme redenering vindt.

Wethouder Schilderman antwoordt dat zij al heeft aangegeven op welke momenten actie is ondernomen. Zij bestrijdt dat exact hierover vier jaar geleden vragen zijn gesteld en geeft toe dat het beter was geweest dat dit in een eerder stadium zou zijn opgepakt.

Ze gaat verder met de beantwoording van de vragen van D66.

Op de vraag over snelheid heeft zij al antwoord gegeven, net als op de vraag over branchering. Verder vroeg D66 naar het onderzoeken van de behoefte in de wijk en op basis daarvan te brancheren. De wethouder geeft aan dat er nader onderzoek nodig is om het op wijkniveau te onderbouwen. D66 vraagt naar consumentenonderzoek. De wethouder geeft aan zich in eerste instantie te baseren op onderzoek dat al is gedaan, maar er zullen genoeg bureaus zijn die op basis van passantendata en kennis van de bestaande detailhandelsstructuur een uitspraak kunnen doen over branchering hiervoor.

Mevrouw Al-Saqa (VVD) vraagt of het klopt dat in de raadsbrief van het college staat dat bescherming van de consument een belangrijke reden is om branchering te kunnen toepassen.

Wethouder Schilderman antwoordt dat klopt.

Mevrouw Al-Saqa (VVD) geeft aan dat het dan logisch is dat er per wijk kan worden gebrancheerd, en zelfs per standplaats. Als het gaat om bescherming van de consument dan moet rekening worden gehouden met wat de bewoners al een tiental jaar in hun wijk gewend zijn. Ze vraagt of de wethouder dat ook erkent.

Wethouder Schilderman antwoordt dat in de brief is aangegeven dat de mate van branchering onderbouwd moet worden. Hoe specifieker die wordt, hoe moeilijker de onderbouwing. De algemene inschatting is dat dat op stadsniveau kan, op wijkniveau verwacht zij ook dat er ruimte voor is. Bij specifieke plekken is dat lastiger. Zo zal het bij de begraafplaats waarschijnlijk wel lukken, maar dat betekent niet dat het op iedere plek ook zal lukken.

Mevrouw Al-Saqa (VVD) zegt dat diversificatie als aparte reden is benoemd, net als bescherming van de consument. Zij weet niet wat wordt bedoeld met bescherming van de consument. Zij vraagt om een nadere toelichting daarop.

Wethouder Schilderman antwoordt dat het niet zozeer gaat om wat het college ermee bedoelt, maar welke ruimte de wet geeft. Zij heeft toegezegd dat er verder onderzoek wordt gedaan naar hoe dit kan worden toegepast. De wens van de raad om branchering is heel helder.

Zij gaat verder met het verzoek van D66 om te kijken naar een gering aantal selectiecriteria. Zij heeft iets gezegd over het versterken van de wijk. Zij hoort geen meerderheid in de raad over het opnemen van een criterium over duurzaamheid.

Verder vraagt D66 naar de mogelijkheid om verschillende criteria voor verschillende wijken te hanteren. Dat lijkt de wethouder niet wenselijk. Dat betekent dat als voor de ene plek wordt ingeschreven aan andere criteria moet worden voldaan dan als voor een andere plek wordt ingeschreven. Dat betekent dat standplaatshouders die gedurende de week op verschillende plekken in de stad staan telkens aan andere selectiecriteria moeten voldoen. De wethouder verwacht dat het onderzoek naar brancheren in de wijk al oplossingen kan bieden.

Zij is al ingegaan op de gedoogperiode.

Utrecht Solidair heeft gevraagd of het besluit uit 2013 al toezag op het weghalen van standplaatshouders, en of dit iets te maken had met de Europese Unie. De wethouder geeft aan dat zij afgelopen dinsdag al heeft aangegeven dat de zoektocht vanaf het begin van het traject was naar de vraag of het mogelijk was om de huidige vergunningen te verlengen. Zowel de interne als de externe advocaat heeft hier negatief op geantwoord. Dat heeft niet alleen te maken met de EU-wetgeving, maar ook met het besluit uit 2013 en de beginselen van behoorlijk bestuur. De overheid is aan een heel streng kader gehouden als het gaat om het verdelen van schaarse vergunningen. Dat was al de inschatting in 2013 en lag ten grondslag aan het besluit dat toen is genomen.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) zegt dat in 2013 het onderwerp schaarse vergunningen nog helemaal niet bestond. Dat is pas later ontwikkeld. Het hoofd Vergunningen zei dat ze al heel lang van de standplaatsen af wilden, los van de EU-wetgeving. Zij vraagt aan de wethouder of dat klopt.

5 **Wethouder Schilderman** herinnert zich deze uitspraken niet vanuit de technische sessie. De bedoeling nu is niet om het aantal standplaatsen weg te halen. Het aantal standplaatsen blijft gelijk en er wordt bekeken of er meer standplaatsen kunnen worden toegevoegd. Ook in het besluit van 2013 wordt gezocht naar het behouden van standplaatsen. Wellicht dat er wel een
10 bedoeling is geweest om het beleid aan te passen, maar daarmee niet persé om standplaatshouders weg te halen.

Zij gaat verder met het bespreken van de casus Utrechtse Heuvelrug. In de betreffende uitspraak ging het om een situatie dat vergunningen voor onbepaalde tijd werden omgezet naar bepaalde tijd. Daarbij oordeelde de rechter dat het verlenen van een vergunning voor twee keer drie jaar als overgangperiode onredelijk was, omdat deze termijn als tekort werd gezien voor de
15 terugverdientijd. Dat is dezelfde suggestie die gedaan werd in de uitspraak in Nijmegen. Maar in Utrecht is deze periode van tien jaar gegeven en dus niet van twee keer drie of een keer vijf. Het CDA heeft gevraagd naar branchering. Daar is de wethouder al op in gegaan.

Het CDA vroeg verder naar criteria, De wethouder ziet dat alleen het stuk voor de wijk en de buurt een meerderheid heeft, dus die neemt zij op in de wijziging.

20 Het CDA vroeg verder waarom een aantal selectiecriteria zijn afgefallen. De wethouder verwijst naar de bijlage waarin deze zijn opgenomen. Er is samen met het CVAH en Asra gekeken naar de verschillende criteria die zijn genoemd in de commissie. Veel criteria vallen af omdat ze economisch ordenend zijn. Het is ons niet toegestaan om concurrentie te voorkomen. Ook vallen criteria af omdat ze subjectief zijn. Ze moeten te toetsen en te handhaven zijn.

25 Het CDA vraagt of er meer criteria zijn. Daarvan is volgens de wethouder een uitgebreide lijst gemaakt. Er werd o.a. kwaliteit en gezondheid genoemd. De wethouder geeft aan kwaliteit een criterium is dat lastig objectief te maken is. Het punt bij gezond voedsel is dat daar niet altijd beleid op is en dat dit ook lastig is om objectief te maken. Zo vindt het rijk het lastig om groenten en fruit te definiëren. Er zou eventueel kunnen worden aangesloten bij de NVWA, maar het gaat
30 bijvoorbeeld de vraag oproepen of kaas wel zo gezond is, om maar niet te spreken van oliebollen. De wethouder raadt het toepassen van dit criterium dan ook niet aan.

De heer Stellinga (CDA) heeft contact gehad met verschillende standplaatshouders. Die zijn niet bang voor kwaliteitscriteria. Volgens het CDA zijn deze zeker objectiveerbaar. Zij verzoeken de wethouder om het verder uit te diepen dan nu is gedaan.

35 **Wethouder Schilderman** zegt dat dit criterium expliciet is bekeken en ook besproken met de vertegenwoordiging van de branche. Dit is wat daar is uitgekomen, waarmee de wethouder tot de conclusie komt dat het niet verstandig is om dit criterium op te nemen.

De heer Stellinga (CDA) geeft aan dat het te objectiveren is en dat er dringende redenen van algemeen belang zijn. Daarbij kijkt hij niet alleen naar volksgezondheid, maar ook naar
40 consumentenbelangen. Als de wethouder niet bereid blijkt om hier nader onderzoek te doen betreurt het CDA dat zeer.

Wethouder Schilderman gaat verder met de beantwoording van de gestelde vragen.

Over de vraag van de CU over de 12 jaar is zij al ingegaan. Zij geeft aan dat ze van D66, CU en PvdA heeft vernomen dat ze voor het uitgeven van een vergunning van 12 jaar zijn. Zij gokt erop
45 dat de andere partijen die wens ook hebben, maar vraagt om een uitspraak daarover in de tweede termijn.

Verder vraagt de CU naar branchering, waar de wethouder al op in is gegaan.

Ook vraagt de CU naar de manieren van brancheren en wie daarbij zou kunnen helpen. De wethouder noemt in dat kader het CVAH, de Kamer van Koophandel en andere partijen in
50 Nederland die ondersteuning zouden kunnen bieden.

De CU vraagt welke criteria de meeste kans van slagen hebben. Dat zijn de criteria die op dit moment in de brief staan.

Verder roept de CU op om het oog voor de ondernemers voorop te hebben in dit proces. Die oproep deelt het college.

De Partij voor de Dieren gaat in op de diverse criteria. De wethouder constateert dat er geen meerderheid is voor het duurzaamheidscriterium. Hetzelfde geldt voor dierenwelzijn. De wethouder geeft aan dat er gezocht wordt naar een balans tussen criteria zodat er geselecteerd kan worden, en aan de andere kant het opleggen van niet teveel eisen aan ondernemers.

5 De Partij voor de Dieren vroeg verder terughoudend te zijn in het brancheren met de ruimte voor verkoop van dierlijke producten. De wethouder geeft aan dat naar de branches wordt gekeken en niet zozeer naar de producten. Zij ziet geen meerderheid ontstaan om dierlijke producten uit te sluiten. Zij heeft juist een vurig pleidooi voor de kaasboer gehoord, en heeft dus niet het idee dat dat hier op een groot draagvlak kan rekenen.

10 De Partij voor de Dieren vraagt ook naar de termijn. Daarover heeft de wethouder al uitspraken gedaan.

Er wordt verder gevraagd of er in de gedoogtermijn extra criteria kunnen worden gesteld. Dat kan volgens de wethouder niet, maar wel in de vergunning voor de periode daarna. In de gedoogperiode wordt er namelijk niet handhavend opgetreden.

15 De PvdA vraagt naar de gedoogtermijn, specifiek naar de ruimte die ontstaat voor een ondernemingsplan. De wethouder heeft tot op heden nog geen wens gezien om het ondernemingsplan op te nemen in de criteria. Als dat zo is kan ze zich voorstellen dat daar een periode voor nodig zal zijn. Zij heeft eerder een aantal partijen genoemd die daarbij kunnen helpen.

20 **De heer Talhaoui** (PvdA) zegt dat ook voor het opstellen van een wijkplan tijd nodig zal zijn. Hij vraagt welke termijn de wethouder daarvoor redelijk acht.

Wethouder Schilderman verwacht dat daarvoor ook enkele maanden nodig zal zijn. Zij geeft aan dat de criteria die door de raad worden opgesteld een drempel vormen voor ondernemers. Daarom heeft zij dit eerder niet opgesteld, maar als de raad dat wil dan kan dat.

25 **De heer Talhaoui** (PvdA) vraagt of de wethouder denkt dat die drempel kan worden weggenomen door de hulp die de gemeente of de branchevereniging kan bieden.

Wethouder Schilderman vindt het lastig in te schatten in hoeverre de branchevereniging daarbij zou kunnen helpen, gezien hun beschikbare capaciteit. Het is ook moeilijk in te schatten hoeveel hulp ondernemers daar precies bij nodig hebben. Zij geeft mee dat hoe meer criteria er worden meegegeven, hoe meer werk er bij de ondernemers komt.

30

De heer Talhaoui (PvdA) vraagt op welke manier de gemeente de ondernemers zou kunnen helpen bij het opstellen van de wijkplannen.

Wethouder Schilderman zegt dat die plannen uiteindelijk moeten worden beoordeeld door de gemeente. Er zou dan sprake zijn van de slager die zijn eigen vlees keurt. Het zou goed zijn om de ondernemers zoveel mogelijk te helpen. Het is mooi dat de branchevereniging daarbij een stap naar voren zet. De wethouder vraagt zich af of er juist wordt gehandeld als er een criterium wordt geformuleerd waarbij de ondernemer de gemeente nodig heeft om een plan te maken.

35

Ze gaat verder met de beantwoording van de vraag van EenUtrecht of verbinding in de wijk of buurt een mooie oplossing zou kunnen zijn. In de raadsbrief was opgenomen dat invulling aan dat criterium was gegeven, maar dat moet verder worden uitgewerkt. Criteria moeten wel objectief, toetsbaar en redelijk te maken zijn. Voor de relatie met de wijk ziet de wethouder een meerderheid ontstaan.

40

Op de vraag of standplaatshouders ook een pitch kunnen doen antwoordt de wethouder dat ze dat niet op voorhand wil uitsluiten. Ze wil er wel voor oppassen om er een beautycontest van te maken. De wijze van presenteren moet niet bepalen of er daarna een goede standplaatshouder uitkomt. Het vormt wel een oplossing voor een mondelinge toelichting.

45

Student & Starter vraagt naar de gedoogperiode. Daar is de wethouder op ingegaan.

Stadsbelang Utrecht vraagt naar het geen-limietenstelsel. Het CDA heeft hierover al opgemerkt dat er sprake is van een schaarse openbare ruimte. Als de beleidsmatige schaarste wordt

50

losgelaten kan iedereen overal staan, dat is niet wenselijk. Naast de beleidsmatige schaarste is er ook fysieke schaarste. Er zijn plekken waar heel veel mensen langs komen, die heel druk zijn. Daarvoor zal een eerlijke verdeling gevonden moeten worden.

Ook vroeg Stadsbelang Utrecht naar de mening van het college, dit alles gehoord hebbende. De

wethouder geeft aan dat zij voorstelt dat de raad het voorstel aanhoudt en dat zij binnenkort met een nieuw raadsvoorstel zal komen.

5 **De heer Nyqvist** (Stadsbelang Utrecht) geeft aan dat hij met het voorstel voor het geen-limietenstelsel geen chaos wilde veroorzaken. Hij neemt aan dat het college dan wel voorwaarden bepaalt. Dat zou het aantal aanvragers beperken. Het is dan ook meer een juridische kwestie dan een inhoudelijke. De inhoudelijke bepaalt de gemeente zelf door de voorwaarden te stellen. Als dat goed gebeurt komt het best voor elkaar en komt niet de hele stad vol met kraampjes te staan.

Wethouder Schilderman antwoordt dat er niet alleen schaarste in juridische zin is, maar ook in fysieke zin doordat de ruimte beperkt is.

10 Zij vervolgt de beantwoording met de vraag van DENK. De gedachte voor het gelijke speelveld is een argument dat tien jaar geleden ook een rol speelde. Dat is de reden dat het college voor een beleidsarme verdeelsystematiek is gegaan. De wethouder heeft gehoord dat een meerderheid van de raad een andere wens heeft.

De voorzitter vraagt of er gemiste vragen zijn. Hij geeft het woord aan de PVV.

15 **De heer Bosch** (PVV) vraagt waarom de raad tussen 2013 en nu nooit is geconsulteerd om tot uitgangspunten te komen, en waarom het college in dat kader geen participatietraject heeft opgezet om met de ondernemers tot een uitgangspunt te komen. Het lijkt alsof dat nu pas gaat gebeuren.

20 **Wethouder Schilderman** zegt dat ze heeft aangegeven waarom dit niet eerder tot stand is gekomen. Ze heeft ook aangegeven dat het beter was geweest als dat wel was gebeurd. Zij heeft corona benoemd en een gebrek aan capaciteit. Zij heeft aangegeven dat er eerder pogingen zijn gedaan om de brancheorganisatie daar in te betrekken. Daarin had de gemeente volhardender kunnen zijn. Zij ziet nu dat er veel betrokkenheid is en dat het steeds beter lukt om hier in gezamenlijkheid over te spreken. Zo is ook de brief tot stand gekomen. De wethouder begon
25 eerder vandaag dan ook met een dankwoord aan hoe daaraan is bijgedragen door de branchevereniging.

De voorzitter geeft aan dat de eerste termijn nu is afgerond en wordt overgegaan tot de tweede termijn. Hij verzoekt de fracties om aan te geven wat hun standpunt is op de punten die de wethouder heeft benoemd, en of de intrekking van het raadsvoorstel wordt gesteund.

30 **Mevrouw Al-Saqaff** (VVD) kondigt aan dat de VVD een motie zal indienen, aangezien er geen toezegging is gedaan over een overgangstermijn. De VVD wil het raadsvoorstel aanhouden of terugsturen. Het eerstvolgende raadsvoorstel dat door het college wordt gestuurd wil de VVD eerst in de commissie behandelen, voordat het in de raad wordt behandeld. Verder komt de VVD met een motie over de bevoegdheid van de raad. Zij willen echt dat de raad aan het stuur zit wat
35 dit onderwerp betreft, en wat de aanwijzingsbevoegdheid en het stellen van nadere regels betreft. De VVD is blij dat er een toezegging is over de communicatieverplichting. De VVD is daar benieuwd naar want er zijn mensen die hebben aangegeven niet te kunnen lezen en schrijven. De VVD heeft een jaarlijkse periodiek aangegeven, de wethouder twijfelde daarover. De VVD gaat daar kritisch naar kijken. Verder is de VVD geen voorstander van een tussentijdse wijziging als er
40 tien extra standplaatsen komen. Zij willen nu een selectiemethode bedenken die past bij de ondernemers en dan pas tien extra standplaatsen toevoegen zodat er één lijn kan worden getrokken in de stad. Ook willen zij van de wethouder horen hoe zij gaat regelen dat vergunningen niet zomaar voor enorme prijzen onderling verkocht worden. Dat is tot nu toe gebeurd en dat is ook de reden dat enorme frustratie heerst. Ondernemers die dachten een vergunning over te
45 kunnen kopen of bij te schrijven zien nu dat hun investering bijna voor niets is geweest. Daarbij willen zij van de wethouder horen hoe zij meer tijdsblokken of dagen kan toevoegen per standplaats, zodat deze misschien door meerdere standplaatshouders gebruikt kan worden. Mevrouw Al-Saqaff verwijst naar het landelijk gedoogbeleid voor drugs voor onbepaalde tijd, en vraagt of hiermee een vergelijking kan worden gemaakt om het voor bepaalde tijd te gedogen.
50 Waarom moeten hiervoor dan extra regels komen voor strengere uitwerkingen? De VVD snapt niet waarom de wethouder met zo'n korte termijn komt. Verder spreekt de VVD zich uit voor een selectiecommissie in plaats van een knock-out-systeem. Zij vragen de wethouder tenslotte om

terug te komen op het emissievrije voor de nieuwe vergunningen. Het is niet duidelijk waarom er nu een probleem is met het vergunnen voor tien jaar omdat er iets met een emissievrije stad zou zijn.

5 **De heer Bosch** (PVV) ziet graag een ander voorstel omdat het huidige voorstel niet voldoet. De PVV wil het nieuwe voorstel wel weer in de commissie zien. Zij zullen aansluiten bij enkele moties die de VVD net aankondigde. Voor de PVV blijft staan dat waar een wil is, is een weg. Het is hen niet duidelijk dat het juridisch gezien niet kan. De heer Bosch verwijst naar De Meern waar drie standplaatsen zijn waar op enkele dagen vergunninghouders staan. Op Vleuten idem. Er zijn nog veel plaatsen waar nieuwe ondernemers een kans kunnen krijgen.

10 **Mevrouw Kleinrensink** (GroenLinks) hoort dat andere partijen het opnemen van duurzaamheid als criterium steunen. GroenLinks sluit zich daarbij aan. Zij zijn ook voorstander van de vergunning voor twaalf jaar en het intrekken van het voorstel.

15 **De heer Bosch** (PVV) zegt dat GroenLinks een andere toon heeft dan net. Toen werd gezegd dat ze de ondernemers niet teveel willen belasten met criteria. Nu wordt toch aangesloten bij het toevoegen van een duurzaamheidscriterium.

Mevrouw Kleinrensink (GroenLinks) antwoordt dat zij nog steeds aan het zoeken zijn naar hoe het de ondernemers zo eenvoudig mogelijk gemaakt kan worden. Tegelijkertijd wordt hiervoor steun gehoord, en is door GroenLinks besloten om daarin mee te gaan.

20 Er volgt een discussie tussen de voorzitter en de heer Bosch over het aantal toegestane interrupties. De voorzitter geeft aan dat er al vijf uur wordt gedebatteerd waarvan de heer Bosch een groot deel aan het woord is geweest. Hij staat geen interrupties meer toe. De heer Bosch is het daar niet mee eens. Er volgt een schorsing van vijf minuten.

- Schorsing -

25 **De voorzitter** laat weten dat de heer Bosch één interruptie gaat doen en accepteert dat de voorzitter de volgorde bepaalt en de tijd in de gaten houdt.

Mevrouw Sasbrink (Partij voor de Dieren) is net als de PVV verrast dat GroenLinks nu een ander standpunt heeft over het duurzaamheidscriterium dan in de eerste termijn, maar is daar wel blij mee. Zij vraagt de wethouder of daarmee wel een meerderheid is voor het duurzaamheidscriterium.

30 **De heer Stam** (Volt) verbaast zich over het feit dat er nu wordt gesproken over een gedoogperiode, terwijl is aangegeven dat dat direct wordt aangevochten door de branchevereniging. Volgens hen is een gedoogperiode minder houdbaar dan een overgangstermijn. Volt roept alle partijen dan ook op om daar terughoudend in te zijn en vraagt hierover een reactie van de wethouder. Volt steunt de volgende criteria: verbinding met de wijk, een ondernemersplan met aandacht voor hygiënefactoren zoals aanwezigheid van stromend water en propere afvalverwerking, sociaal ondernemen als dat een mogelijkheid is. Voor wat betreft duurzaamheid stelt Volt voor om dat bij een volgende inschrijvingsronde te hanteren, maar nu nog niet. Verder is Volt voorstander van een selectiecommissie en een vergunningsduur van twaalf jaar. Volt heeft in een eerdere inbreng al gevraagd of het raadsvoorstel ingetrokken kon worden.

40 **De heer Peters** (D66) geeft aan dat hij in een eerdere termijn ook al ad aangestuurd om het aanhouden van dit raadsvoorstel. Hij heeft het over criteria en branchering gehad. D66 was in de veronderstelling dat het de voorkeur van de branche had om via ingangsvereisten te werken en niet via een selectiecommissie. Daar staat D66 nog steeds achter.

45 **Mevrouw Hessel** (Utrecht Solidair) laat weten dat zij voor intrekken van het raadsvoorstel zijn. Verder sluiten zij zich aan bij alle voorstellen die de VVD heeft gedaan en bij alle moties die zij gaan indienen. Utrecht Solidair gaat vechten voor overgangsrecht samen met de standplaatshouders. Zij kondigen dan ook een rechtszaak aan. Verder gaan zij zich met de

standplaatshouders beraden op meer manieren om het grote onrecht dat deze mensen wordt aangedaan ongedaan te maken.

5 **Mevrouw Sasbrink** (Partij voor de Dieren) zegt dat wat haar partij betreft intrekken van het raadsvoorstel akkoord is. Zij overweegt een motie over het duurzaamheidscriterium, maar wacht af of er al een meerderheid voor is. Eventueel zal bij de raadsvergadering een amendement worden ingediend.

10 **De heer Talhaoui** (PvdA) vindt het belangrijk dat de gedoogtermijn zoveel mogelijk opgerekt wordt. De PvdA is het eens met de vergunningstermijn van twaalf jaar, en met het intrekken van het raadsvoorstel. Verder ondersteunen zij alle drie de criteria: het opstellen van een ondernemersplan, een plan voor het versterken van de wijk en een gezonde leefomgeving.

De heer Otto (EenUtrecht) sluit zich bijna volledig aan bij de PvdA. Zijn partij zal wellicht op een later stadium amenderen als het gaat om de rol van bewoners in een selectiecommissie.

15 **De heer Stevens** (Student & Starter) meldt dat zij zich eveneens kunnen vinden in alle drie de selectiecriteria: ondernemersplan, versterking van de wijk en duurzaamheid. Zij zien graag dat dit wordt beoordeeld door een selectiecommissie. Zij kunnen zich ook vinden in de twaalfjarige termijn en in het intrekken van het voorstel.

De heer Nyqvist (Stadsbelang Utrecht) vraagt om een reactie op de ideeën die zij in de vorige vergadering hebben ingebracht. Voor wat betreft de vraag van vanmiddag zouden zij graag een onderbouwde reactie van het college willen, waarbij de hulp van het CDA niet nodig is.

20 **De heer Stellinga** (CDA) geeft aan dat het CDA heeft gehamerd op kwaliteit als selectiecriterium, te beoordelen door een terzake deskundige commissie. Deze zijn wel degelijk objectiveerbaar en hoeven niet te leiden tot discriminatie. De redelijke eisen van welstand van gebouwen zijn ook een kwestie van smaak, en die objectiveren we ook. Geef de bestaande standplaatshouders perspectief. Zij krijgen de kans om op kwaliteit te concurreren en uit contacten met hen blijkt dat
25 ze daar niet bang voor zijn. Daarnaast doet het recht aan de belangen van toetreders die ook daarop kunnen concurreren. De wethouder is zelfs niet bereid om dit nader te onderzoeken ondanks het feit dat het CDA op juridische gronden op zijn minst twijfel heeft gezaaid over de houdbaarheid van het collegestandpunt hierover. Vandaar dat het CDA een motie zal indienen om de kwaliteitscriteria nader te onderzoeken. De Europese regels bieden meer ruimte dan wordt
30 gesuggereerd. Verder steunt het CDA de twaalfjarige termijn en zullen zij, afhankelijk van de formulering, aansluiten bij de moties die de VVD gaat indienen.

De voorzitter constateert dat de CU en DENK geen gebruik willen maken van de tweede termijn.

35 **Wethouder Schilderman** geeft vooraf aan dat er uitgebreid is ingegaan op dingen die ambtenaren en experts eerder hebben gezegd, over dat ze mensen weg willen hebben. Zij vindt het lastig dat dit zo besproken wordt en hoopt dat de mensen die voor de gemeente werken en als expert worden geraadpleegd heel gelaten kunnen worden. Zij geeft aan dat zij niemand weg willen hebben en dat dat ook niet zo bedoeld is. Zij wil het beeld dat daarover is ontstaan dan ook bestrijden.

40 Als het gaat om consumentenbescherming dan gaat het met name om het voorkomen dat consumenten fysieke, psychologische of economische schade ondervinden van door hen geconsumeerde producten of diensten. Dat is een andere categorie dan een die wat zegt over de geliefde kraam. Dit is aangehaald als mogelijke optie, maar de consumentenbescherming waaraan gerefereerd wordt gaat over het beschermen tegen de negatieve effecten van een product of dienst. Die gaat niet zozeer over of er een wens is. Dit is eerder onderzocht, en daarom
45 staat het in de bijlage. Er is geconstateerd dat het lastig te onderbouwen en daarmee kwetsbaar is, maar ook dat het niet is aan te raden als het over gezondheid gaat. Dat zou betekenen dat er een rigoureuus ander aanbod op sommige vlakken moet komen dan er nu is.

50 **De heer Stellinga** (CDA) vraagt hoe de wethouder aankijkt tegen het feit dat de Dienstenrichtlijn erkent dat de dringende redenen nog in ontwikkeling zijn, en er dus nog bij kunnen komen. De dringende redenen die er nu liggen staan dus nog niet precies qua inhoud vast.

Wethouder Schilderman antwoordt dat zij iets heeft gezegd over de juridische houdbaarheid en de wenselijkheid. Ze constateert ook dat ze er nog geen meerderheid voor heeft gezien. Zij zal het dan ook niet opnemen in het raadsvoorstel.

Zij gaat verder met de andere punten.

5 Over de motie over de bevoegdheden van de raad adviseert de wethouder om met elkaar te kijken over welke punten het precies gaat. Het is wel haar bedoeling geweest om in de eerste termijn aan te geven dat de keuze voor de selectiemethode een bevoegdheid van de raad is, en geen onnodige hobbels te laten ontstaan in de dingen die uitwerking vereisen.

10 Verder heeft de VVD gevraagd om in de communicatie rekening te houden met mensen die niet kunnen lezen of schrijven. De wethouder geeft aan dat dat gebeurt, ook in het verleden is dat gedaan. Er zijn tussendoor vaak gesprekken geweest met mensen over het aflopen van hun vergunning. Daardoor zijn sommige vergunningen ook niet overgedragen, omdat ze nog maar een beperkt aantal jaren zouden lopen.

15 Over het verkopen van vergunningen tegen hoge bedragen zegt de wethouder dat in het voorgestelde beleid staat dat vergunningen alleen overgedragen kunnen worden aan directe familie.

20 Verder werd gevraagd naar het toevoegen van meer dagen en tijden. Daar is naar gekeken. De huidige bezetting heeft vaak een reden. Er wordt gezocht naar de tien extra plaatsen. De wethouder kan zich voorstellen dat in die zoektocht ook wordt gekeken naar termijnen die toegevoegd kunnen worden.

Over de gedoogtermijn heeft de wethouder al aangegeven dat die onderbouwd moet worden. Hoe lang die termijn kan duren is afhankelijk daarvan.

25 Verder werd naar de emissievrije vergunning gevraagd en waarom dat een probleem is. De emissieloosheid is niet zozeer betrokken in deze vergunningverlening, maar het is een algemene eis die gaat gelden voor de binnenstad. Dat betekent dat ook standplaatshouders in de binnenstad daar aan zullen moeten voldoen. Dat zal in veel gevallen een investering betekenen.

De heer Peters (D66) vraagt hoe het werkt als de gedoogperiode na 2025 is en er ook een emissievrije zone is. Wordt dat dan ook gedoogd?

30 **Wethouder Schilderman** geeft aan dat dat verder uitgewerkt moet worden, maar dat dat wel in de rede zal liggen. Het zou anders een vreemde situatie opleveren, maar het staat wel op gespannen voet met de ambities om naar emissieloos te gaan.

35 Zij gaat verder met de vragen over het aanvechten van de gedoogperiode. Daar staan geen rechtsmiddelen tegen open. Het college geeft dan aan dat ze niet zullen optreden tegen een illegale situatie. Het CVAH heeft aangegeven in ieder geval beroep aan te tekenen tegen een besluit waarin een kortere looptijd in naar voren komt. Omdat tegen een gedoogverklaring geen rechtsmiddelen openstaan werkt dat beter dan een overgangstermijn. De wet schrijft namelijk nu al voor dat aan de zittende ondernemers geen voordeel geboden mag worden. Op het moment dat het CVAH een haak ziet om te procederen kan die ongetwijfeld gevonden worden.

40 De wethouder geeft aan dat zij eerder dit voorstel hebben gedaan, om geen extra eisen op te leggen aan ondernemers om een houdbaar en snel proces te doorlopen. De commissie heeft aangegeven dat zij liever een ander proces voor zich ziet. Het college zal op basis van wat de meerderheid aangeeft een nieuw voorstel zullen opstellen. De wethouder concludeert dat de commissie het akkoord vindt dat het huidige voorstel wordt ingetrokken. Zij zegt toe dat er een nieuw raadsvoorstel al worden voorgelegd. Daarin zal worden ingegaan op branchering. Over de wijze van beoordeling van de criteria heeft zij een meerderheid gehoord over een commissie. Dat zal in het voorstel terugkomen. De criteria die een meerderheid hebben gekregen zijn de binding met de wijk en de duurzame leefomgeving. Die zullen ook onderdeel worden van het voorstel. Zij geeft aan dat het de partijen vrij staat om amenderingen aan te brengen voor andere voorstellen.

45

50 Verder geeft zij aan dat zij een meerderheid voor een nieuwe vergunningstermijn van twaalf jaar heeft gehoord. Tenslotte laat zij weten dat er wordt gewerkt aan een onderbouwing van de tijd die het gaat kosten om deze zaken uit te werken. Dat leidt ertoe dat zij verwacht dat er sprake zal zijn van een gedoogtermijn.

55 **De heer Stellinga** (CDA) meldt dat er inderdaad niet tegen een gedoogbeschikking geprocedeerd kan worden, maar er kan wel een verzoek om handhaving worden gedaan, uitlokken dat dat wordt afgewezen op basis van de gedoogbeschikking en vervolgens daartegen procederen.

De heer Nyqvist (Stadsbelang Utrecht) geeft aan dat zijn vragen voor de derde keer op rij niet worden beantwoord door de wethouder. Hij verzoekt om beantwoording, het liefst schriftelijk.

Mevrouw Al-Sagaff (VVD) geeft aan dat zij vroeg naar een vergelijking met het gedoogbeleid rondom drugs. Waarom kan dat wel en heeft het hier allerlei onderbouwing nodig?

- 5 **De wethouder** antwoordt dat het gedoogbeleid rondom drugs een landelijk gedoogbeleid is. Het is lastig om daar als gemeente individueel in te zitten. Als er een landelijke gedoogtermijn komt zou ze de landelijke overheid eerder aanraden om de Dienstenwet aan te passen. Betreffende de vraag van Stadsbelang Utrecht geeft de wethouder aan dat ze in de tweede termijn een vurig pleidooi maar geen vragen heeft gehoord. Daarom zijn deze niet beantwoord.

- 10 **De heer Nyqvist** (Stadsbelang Utrecht) vraagt toch om een korte reactie.

De wethouder antwoordt dat er zowel in juridische zin sprake is van schaarste als in praktische, economische zin.

- 15 **De voorzitter** geeft aan dat er in de raad nog allerlei middelen zijn om vragen te stellen. Hij dankt de wethouder voor de beantwoording en de fracties voor hun bijdrage daarin. Hij constateert dat vrijwel alle fracties hun steun hebben uitgesproken voor intrekken van het voorstel, waarbij dat ook zal gelden voor de twee fracties die hun steun niet hebben uitgesproken. Het voorstel is bij deze ingetrokken.

LIJST MET TOEZEGGINGEN:

- 20 **De voorzitter** constateert dat de wethouder één toezegging heeft gedaan:

- De raad ontvangt voor de zomer een brief over de planning van het Standplaatsenbeleid, waarin wordt gemeld wanneer het raadsvoorstel daadwerkelijk komt.

- 25 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) geeft aan dat dit debat 300 minuten heeft geduurd in plaats van 180. Dat betekent dat het debat over de bibliotheek onder druk komt te staan. Dat is vervelend. Zij vraagt aan de commissie om daar scherp op te blijven.

De heer Bosch (PVV) vindt dat dit soort onderwerpen te kort worden ingepland.

De voorzitter merkt op dat het debat voor 2 uur was ingepland, wat nu 3 uur is geworden. Hij vindt de oproep van mevrouw Van der Wilt dan ook prettig. Hij schorst vervolgens de vergadering.

- 30 - Schorsing -

Voorzitter Ingeborg Hornsveld heropent de vergadering.

8. Raadsvoorstel Technische aanpassingen Verordening huisvesting scholen gemeente Utrecht

- 35 **De voorzitter** meldt dat er een behandelijd van 30 minuten voor dit onderwerp is gereserveerd.

Mevrouw Ramaker (VVD) zegt dat ze not amused is dat dit onderwerp, dat in eerste instantie voor het standplaatsendebat was geagendeerd, zomaar is verwisseld zonder overleg met de woordvoerders.

De voorzitter geeft aan dat het goed is dat ze dit meldt.

Het college stelt met dit voorstel een aantal beleidsarme aanpassingen in de bestaande verordening voor onderwijshuisvesting voor. Het vaststellen hiervan is een bevoegdheid van de raad. Het college stelt voor deze wijziging met terugwerkende kracht per 1 maart te laten ingaan. e wijziging heeft geen financiële gevolgen.

5 De voorzitter geeft het woord aan de fractie van GroenLinks.

Mevrouw Kleinrensink (GroenLinks) merkt op dat niet alle schoolbesturen altijd aanwezig zijn. Met name de grote schoolbesturen sluiten altijd aan en zijn actief betrokken. GroenLinks vraagt zich af hoe ook de kleinere besturen wat makkelijker kunnen aansluiten, ook in de koers richting 2040. Zij vragen hoe de wethouder hierop wil sturen. Verder vinden zij onderwijshuisvesting heel belangrijk en kijken zij uit naar de wat meer inhoudelijke verordening die er nog aan gaat komen. Zij hebben begrepen dat ze die in Q3 kunnen verwachten.

De voorzitter geeft het woord aan de PvdA.

Mevrouw Assen (PvdA) wil als raad nog spreken over de verrijking van de verordening en de mogelijke keuze daarin. Nu is nog twijfelend geformuleerd of dat een raadsvoorstel wordt. Dat wil zij graag toegezegd krijgen.

De voorzitter geeft het woord aan de VVD.

Mevrouw Ramaker (VVD) zegt dat ze het fijn vindt dat er een verslag is van de bestuurders van de scholen. Daarin viel op dat er vertragingen zijn opgelopen bij de uitbetaling aan de scholen. Kan de wethouder toelichten of die vertragingen zijn ingelopen en of dat echt verholpen is? Verder wil zij weten welke mogelijkheden er zijn voor aanspraak op middelen in de Voorjaarsnota. Mevrouw Ramaker geeft aan dat het antwoord op de vraag over de betalingen aan de schoolbesturen ook later mag worden gegeven.

De voorzitter geeft het woord aan de wethouder.

Wethouder Eerenberg licht toe dat kleine schoolbesturen vaak aangeven dat er veel overleggen zijn, niet alleen met de gemeente maar ook met elkaar, en soms in de regio. Er wordt geprobeerd daarop te sturen door een aantal overleggen te combineren zodat er een rollende agenda ontstaat waarbij verschillende onderwerpen aan bod komen. Dat werkt nog niet altijd heel goed omdat grotere schoolbesturen dan niet altijd de juiste portefeuillehouder aan tafel hebben, terwijl dat voor kleine schoolbesturen wel heel fijn is. Bij majeure besluiten worden de kleine schoolbesturen nadrukkelijk uitgenodigd. Dan wordt een belronde vooraf gedaan, of grotere schoolbesturen worden gemandateerd door de kleinere.

Over de verrijking geeft de wethouder aan dat er inderdaad een raadsvoorstel zal komen over de inhoudelijke wijziging.

Voor wat betreft de Voorjaarsnota geeft de wethouder aan dat hij daar geen uitspraak over kan doen, aangezien de Voorjaarsnota er nog niet is. Hij meldt wel alvast dat de Voorjaarsnota er niet florissant uitziet. Dat betekent dat ambities en wensen in een ingewikkeld daglicht komen te staan, en dat geldt ook voor onderwijshuisvesting.

Mevrouw Ramaker (VVD) heeft in de kwartaalbrief gezien dat er een aantal overschrijdingen zijn. Zij vraagt of die allemaal binnen het programma kunnen worden opgelost.

Wethouder Eerenberg antwoordt dat voor verplichtingen die al zijn aangegaan overschrijdingen een negatief resultaat vormen in de jaarrekening. Extra ambities, nieuwe ambities of oude ambities waar nog geen geld voor was geregeld staan in de Voorjaarsnota onder druk. De grootste overschrijdingen hebben te maken met de bouwkosten en de materiaaltekorten, waardoor projecten uitlopen.

De voorzitter informeert of er nog onbeantwoorde vragen zijn. Die zijn er niet. Zij gaat door naar de tweede termijn. Daar heeft geen van de partijen behoefte aan.

LIJST MET TOEZEGGINGEN:

- De wethouder laat weten of de vertragingen bij de uitbetaling aan scholen is ingelopen en of dat echt verholpen is.

5 **De voorzitter** informeert of er moties of amendementen over dit onderwerp gepland zijn. Die zijn er niet. Zij concludeert dat het als een A-punt naar de raad kan. De commissie is daarmee akkoord. De voorzitter sluit die onderwerp af.

10. Raadsbrief Aanbieden rapporten met betrekking tot Bibliotheek Utrecht

10 **De voorzitter** zegt dat de fracties van CDA, D66, PvdA, Student & Starter, GroenLinks, Volt, EenUtrecht, CU en VVD willen in debat over de toekomst van de bibliotheek. Met de geschetste scenario's in de hand willen zij suggesties doen voor de verdere uitwerking van concreet beleid voor de bibliotheek en richting besluitvorming richting de Voorjaarsnota.

15 Het onderwerp wordt in één termijn besproken in 90 minuten. Dat betekent tot uiterlijk half 12. De voorzitter meldt verder dat men tijd moet overhouden als men bij het debat over Ondernemers Centraal zou willen spreken.

De heer Van den Broek (CDA) geeft aan dat bibliotheken een belangrijke functie in de Utrechtse wijken vormen. Die functie wordt de komende jaren alleen nog maar belangrijker. Het aantal inwoners van de stad neemt toe, net als het aantal verantwoordelijkheden van de bibliotheek. Het is logisch dat daar extra kosten bij komen kijken. Zo is de bibliotheek sinds 2015 mede-verantwoordelijk voor een grote verscheidenheid aan een groot aantal maatschappelijke opgaven die vanzelfsprekend ook extra kosten met zich meebrengen. Daarnaast kampen we in Nederland, en zeker ook in Utrecht, met een afnemende leesvaardigheid onder jongeren. Nu al is 25% van de Nederlandse jongeren functioneel analfabeet. Dit is bij uitstek een probleem waarbij de bibliotheek een belangrijk deel van de oplossing kan zijn. Maar dan moet zij daar wel de financiële mogelijkheden voor hebben. Het zou dan ook vreemd zijn om nu de bibliotheek, die grotendeels door meer verantwoordelijkheden en inflatie meer geld nodig heeft, dit te ontszeggen. Daar kan de bibliotheek immers weinig aan doen en als stichting die grotendeels drijft op subsidie, kan zij niet eenvoudig haar prijzen verhogen om het tekort op te vangen. Een correcte indexering van de subsidie lijkt het CDA hier dan ook op zijn plaats. Wel hebben zij wat vragen over de gestegen kosten. Zij zouden van de wethouder willen weten hoe het kan dat zowel de bibliotheek zelf als de gemeente niet eerder hebben zien aankomen dat er een tekort dreigde. Ook is het CDA benieuwd of het tekort nog verder oploopt. Nu is bekend dat het tekort in 2026 verder is opgelopen tot 1,9 miljoen, maar wat is nu het waarschijnlijke scenario daarna? Lopen de kosten nog verder op of wordt er een plafond bereikt? En wat zijn de gevolgen van de kosten van de verschillende scenario's na 2026? Want als de huidige subsidie onvoldoende is voor de taakstelling van de bibliotheek kan nu wel een aantal locaties worden gesloten, maar dan moet over een paar jaar dezelfde discussie worden gevoerd. Het CDA wil het college dan ook oproepen om te denken aan de lange termijn. De ambities voor Utrecht zijn groot. Zo is er het doel van de 10-minuten-stad binnen de RSU. Dat halen we qua bibliotheken nu redelijk maar als bijna de helft wordt gesloten raakt dit doel uit beeld. Hoe kijkt het college hier naar?

Mevrouw Assen (PvdA) vraagt hoe het eerste deel van het betoog van het CDA zich verhoudt met het feit dat de bibliotheek verzelfstandigd is.

De heer Van den Broek (CDA) geeft aan dat hij daar later op terugkomt.

45 Hij vervolgt zijn bijdrage door te melden dat we te maken hebben met de rijksoverheid die er een handje van heeft om verantwoordelijkheden over de schutting te kieperen bij lagere overheden en semi-private instanties, en dus ook bij bibliotheken. Gelukkig staat daar ook een rijkssubsidie tegenover maar dan moet de bibliotheek wel aan de wettelijke vereisten voldoen om voor deze subsidies in aanmerking te komen. En het is nog maar de vraag of de bibliotheek dat kan als de gemeente de bieb aan haar lot overlaat. Daarnaast zou de bibliotheek laten bungelen en locaties

sluiten een besluit kunnen zijn dat we over een aantal jaren zeer betreuren, en dat toch tot de conclusie komen dat er meer locaties nodig zijn om te voldoen aan onze eigen ambities en de wettelijke verplichting.

5 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) vraagt of het CDA ook het gevoel heeft dat de gemeente de bieb laat bungelen.

De heer Van den Broek (CDA) antwoordt dat dat afhankelijk is van het besluit dat uiteindelijk wordt genomen, en of er wel of niet akkoord wordt gegaan met het toezeggen van de extra subsidie

10 Hij vervolgt zijn betoog door aan te geven dat meerdere bibliotheken in de grote steden de afgelopen jaren slachtoffer zijn geworden van zogenaamd jojo-beleid vanuit de gemeenten. Het CDA roept op om ervoor te zorgen dat dit lot de bibliotheek in Utrecht bespaard blijft door nu te investeren in een toekomstbestendige bibliotheek. Daarbij moet echter wel een verbeterslag worden gemaakt in de governance-structuur en moet de gemeente de bibliotheek duidelijke kaders en prestatie-factoren meegeven. Ook moet de bieb met een duidelijk plan komen,
15 geholpen door de gemeente, over hoe een nieuw tekort in de toekomst voorkomen kan worden. Hierbij is het wel belangrijk dat de gemeente de bibliotheek de ruimte geeft om haar eigen keuzes te maken. Het lijkt het CDA niet de bedoeling dat de gemeente op de stoel van de directie van de bibliotheek gaat zitten. Er is immers een reden dat besloten is tot verzelfstandiging van de bieb. Het lijkt het CDA dan ook een goed idee om de bibliotheek een aantal prestatie-indicatoren mee te
20 geven zoals ook het geval is bij andere bibliotheken in de G5.

Mevrouw Assen (PvdA) is benieuwd naar het antwoord op haar eerdere vraag. Aan de ene kant moet de governance-structuur volgens het CDA verstevigd worden, wat klinkt als op de stoel gaan zitten van. Even later zegt het CDA dat toch niet. Zij vraagt waar dan de verantwoordelijkheid ligt en hoe dat zich verhoudt tot de verzelfstandiging.

25 **De heer Van den Broek** (CDA) antwoordt dat de bibliotheek over haar eigen beslissingen gaat. In de rapporten valt wel te lezen dat er nu erg weinig duidelijkheid is gegeven vanuit de gemeente. Het CDA zegt dat er meer duidelijkheid voor de bibliotheek moet komen en goede kaders worden geschetst. Binnen die kaders moet de bibliotheek vrij zijn om haar eigen keuzes te maken.

30 **Mevrouw Assen** (PvdA) verwijst naar het debat over het faillissement van het UCK, waarbij het CDA een heel andere positie innam over verzelfstandigde organisaties. De oorzaken van het tekort zijn deels extern en deels intern te vinden. Mevrouw Assen vraagt of daar niet een gevolg uit moet voortvloeien.

De heer Van den Broek (CDA) vraagt of er een gevolg uit de interne of uit de externe factoren zou moeten komen.

35 **Mevrouw Assen** (PvdA) zegt dat niemand bestrijdt dat een van de oorzaken bijvoorbeeld achterstallig onderhoud was. Dat is niet meer de verantwoordelijkheid van de gemeente, wat niet betekent dat we er niet van zijn of over gaan. Het CDA legt die verantwoordelijkheid daar nu wel. Voor dat achterstallig onderhoud zou dan geen verantwoordelijkheid hoeven te worden gedragen.

40 **De heer Van den Broek** (CDA) antwoordt dat het goed is dat er verantwoordelijkheid wordt genomen. Tegelijkertijd is het CDA van mening dat die verantwoordelijkheid niet ten koste moet gaan van de functie die de bieb heeft. Daar moet kritisch naar worden gekeken, hoe dat in de toekomst kan worden voorkomen. Daarom vraagt het CDA de wethouder hoe dit heeft kunnen gebeuren dat noch de bieb noch de gemeente in de gaten heeft gehad dat dit een probleem was.

De voorzitter geeft het woord aan D66.

45 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) dankt het college en de bibliotheek voor alle documenten. Met name het rapport over de financiële situatie gaf meer inzicht in de vragen die ook vorig jaar voor D66 echt speelden. Het bevestigt dat het goed is dat we de bieb en de gemeente meer tijd hebben gegeven om de dingen op een rijtje te krijgen. Op dit moment is een deel van de puzzel in zicht en we kijken vooruit naar de integrale afweging

van de Voorjaarsnota. Dat betekent dat we op dit thema nog niet hele harde keuzes maken maar wel richting geven. D66 doet dat graag aan de hand van twee hoog-over punten, namelijk de realiteit en de droom.

5 Voor wat betreft de realiteit kijkt D66 met name naar het rapport van EY, maar ook naar die van AEF. In het rapport wordt duidelijk aangegeven hoe de financiële situatie van de bieb tot stand is gekomen, hoe het zich verhoudt tot andere gemeenten en aan welke knoppen kan worden gedraaid om hiermee om te gaan. In de brief die hierover is gestuurd leest D66 dat de financiële situatie en de toekomstschetsen van AEF nog verder uitgewerkt moeten worden voor er echt stappen worden gezet. In de brief wordt al wel genoemd dat hiervoor een tijdelijke overbrugging of
10 een bedrag nodig is. Het is D66 niet duidelijk of dit bedrag er al is of dat het onderdeel wordt van de integrale afweging tijdens de Voorjaarsnota. Zij vraagt of de wethouder helderheid kan geven of dit besluit al is genomen of dat er nog naar ruimte wordt gezocht. D66 denkt ook dat het niet goed is om nu hele grote besluiten te nemen, maar zien naar aanleiding van de benchmark dat er best mogelijkheden zijn om op een aantal punten kritisch te zijn naar waar kosten liggen. Zo is
15 duidelijk te zien dat in andere gemeenten de gemiddelde subsidie per inwoner wel wat lager ligt dan bij ons. Dat kan met een heleboel dingen samenhangen, die in het rapport vermeld zijn. D66 ziet in deze data een heleboel aanknopingspunten om het gesprek met de bibliotheek aan te gaan. In de bedrijfsvoering zit ruimte om het anders te organiseren, ook naar voorbeeld van andere gemeenten. D66 is benieuwd in hoeverre het besluit van de gemeente om wat extra tijd te nemen gepaard gaat met juist dit gesprek met de bibliotheek. Zij vraagt of de wethouder daar wat
20 meer over kan toelichten. Concreet ziet D66 wel kansen om te kijken naar locaties waar de exploitatiekosten de komende tijd stijgen. Misschien zijn er mogelijkheden om de bibliotheek voor andere betalende gebruikers beschikbaar te maken, bijvoorbeeld de universiteit of startende ondernemers in de culturele sector. D66 vraagt zich af of dat realistisch is en of dat zou kunnen helpen.

Verder bespreekt mevrouw Van der Wilt de landelijke ontwikkelingen. D66 is benieuwd op welke manier het college in gesprek is met het rijk over deze middelen, de eisen die worden gesteld aan de gemeente en wat dit betekent voor de toekomstige keuzes die nu in de scenario's voorliggen. Dat is niet helemaal duidelijk, maar D66 kan zich voorstellen dat de focus op de volwaardige
30 bibliotheek wel iets doet met de manier waarop de bieb en de gemeente samen kijken naar de scenario's, bijvoorbeeld dat een kaal uitleenpunt minder passend is dan een bieb met veel meer functies en een grote rol. D66 is benieuwd of die aanname klopt of dat dat nog helemaal niet het gesprek is wat het rijk met gemeenten heeft.

Betreffende de ontwikkelscenario's kan D66 zich voorstellen dat er niet een keus uit de voorgestelde scenario's moet worden gemaakt, maar dat er meerdere tinten bibliotheek mogelijk zijn. D66 vindt het belangrijk dat er op de korte termijn geen grote sluitingen worden ingezet die onherroepelijk zijn. Dat leest D66 ook terug in de brief van het college.

Mevrouw Assen (PvdA) zegt dat sluitingen van een bieb supergevoelig liggen. Tegelijkertijd is het belangrijk om daar in sommige situaties wel het gesprek over te voeren zonder dat daar een taboe
40 op ligt. Zij vraagt hoe D66 dat ziet.

Mevrouw Van der Wilt (D66) komt daar aan toe in haar betoog.

Zij gaat verder door aan te geven dat D66 vindt dat er, naar aanleiding van het benchmarkonderzoek en de gesprekken met de bibliotheek zelf, best wat kritischer mag worden gekeken naar de hoeveelheid biebs en wanneer die wel of niet zou sluiten. Niet persé minder
45 vanuit bezuinigingen maar vooral waar spreiding logisch of niet logisch lijkt, en waar potentie ligt om een grote groep Utrechters te bereiken. Dus juist als kans om het beter te organiseren. Hoe moet worden omgegaan met deze realiteit hangt ook samen met de stip op de horizon. D66 wil deze droom sneller concreet maken. Mevrouw van der Wilt wil een aantal punten meegeven voor de integrale afweging bij de Voorjaarsnota. Zij vraagt zich af hoe de toekomst van de bibliotheek samen met de ontwikkelingen in de RSU. Er is aangegeven dat we voldoende
50 faciliteiten willen in iedere wijk, maar als het gaat om ontmoetingsplekken gaat het vooral over buurtcentra en helemaal niet zo over de bibliotheek. D66 is benieuwd hoe het college dit ziet. Zij zouden graag zien dat de bibliotheek wordt onderkend als een essentiële voorziening in de stad die niet buiten de gemeentelijke plannen mag vallen. Daarnaast zou D66 willen zien dat de gemeente en de bibliotheek veel mee samen optrekken om te kijken hoe meer ingezet kan worden op functiemenging. Waarom een aparte bibliotheek, een apart buurthuis, een aparte
55 locatie voor cultuur als dit ook samen in één gebouw kan? Zo worden wellicht schaalvoordelen

behaald voor zowel de bibliotheek als de gemeente. D66 is benieuwd of de wethouder dit ook zo ziet en of hij dit expliciet wil laten terugkomen in de afwegingen van de Voorjaarsnota.

Mevrouw Van der Wilt geeft aan dat er niet alleen dromen zijn maar ook een bittere noodzaak is. Er is niet voor niets recent een debat geweest over groeiende taalachterstanden bij kinderen en bij volwassenen. Bij beide was de conclusie dat daar een been bijgezet moet worden. We willen dat iedereen in Utrecht mee kan doen, en daarbij is taal en lezen erg belangrijk. De rol die de bibliotheek daarin kan hebben moet worden benut. D66 vraagt om te kijken hoe de bieb op school en in het leesoffensief een veel duidelijker positie kan krijgen, en hoe de middelen die er zijn voor taal beter benut kunnen worden. Zij vraagt of de wethouder kan toezeggen deze ambitie mee te nemen in hoeverre wordt gekeken naar de prestatie-indicatoren die nu worden gehanteerd, de keuze voor de toekomst en wat er van de bibliotheek en de gemeente samen mag worden verwacht.

Zij roept op om uit te gaan van de droom in hoe we nu omgaan met de realiteit, maak daarom geen besluiten waar we later spijt van krijgen maar pak zeker de kansen in slimmer organiseren, wees eerlijk kritisch op waar het wat goedkoper of efficiënter kan en stel samen absoluut gedurfde doelen in de strijd tegen laaggeletterdheid en het werken aan verbinding in onze stad.

De voorzitter vraagt of mevrouw Van der Wilt kan toelichten wat de afkorting NSU betekent.

Mevrouw Van der Wilt (D66) antwoordt dat dat Ruimtelijke Strategie Utrecht betekent.

De voorzitter geeft het woord aan de PvdA.

Mevrouw Assen (PvdA) dankt voor alle informatie die aan de commissie is toegestuurd. Het is geen leuke situatie waarin de bieb nu verkeert. En daarmee ook de gemeente, want ondanks het feit dat de bieb elf jaar geleden is verzelfstandigd is de bieb er voor de hele stad en gaat dus ook de gemeente erover. Die handschoen is ook opgepakt toen vorig jaar de financiën zijn vrijgemaakt om dit jaar alle feiten op een rij te krijgen en tijd te kopen om oplossingen te vinden. We zien nu ook de keerzijdes van verzelfstandiging. De bieb is nooit een organisatie waar je als gemeente de handen van af trekt wanneer zwaar financieel weer speelt. De aanbevelingen van EY over de aansturing van de bieb zijn stevig. De conclusie is dat de bieb op te grote afstand is gekomen. De PvdA vraagt of de wethouder dat deelt, en of hij de ruimte en het draagvlak ziet om met prestatie-indicatoren die aanbevelingen over te nemen en het samen op te pakken. Tijdens de technische sessie was de conclusie van de PvdA dat de in 2013 gemaakte afspraken te vaag waren. Wat vloeit daar dan nu uit voort. Voor het ontstane tekort worden drie oorzaken aangewezen waarvan een extern, namelijk marktontwikkelingen, en twee intern, namelijk achterstallig onderhoud en professionalisering. Hoe kijkt de wethouder naar deze oorzaken en in welke mate waren deze te voorkomen geweest? In het geval van professionalisering kan het een wenselijke ontwikkeling zijn, namelijk de veranderende rol van de bieb die we steeds meer voor ons zien. Wat willen we dat een vestiging van de bieb biedt? Het is vervelend dat die vraag pas wordt gesteld als die wordt ingegeven door een financiële noodzaak, maar wat de PvdA betreft is dat we de vraag die nu op tafel moet liggen. Die rol en functie zou wat de PvdA betreft anders moeten zijn dan van oudsher en moet passen bij de ontwikkelingen die de bieb de laatste jaren heeft ingezet, meer richting de wijken. Wat de PvdA betreft horen daarbij lezen, taalontwikkeling, een plek voor alle Utrechters, ontmoeting, ruime openingstijden, toegankelijkheid, breed bijdragen aan kansengelijkheid, een multifunctionele accommodatie met bijvoorbeeld ook jeugdgezondheid, een gemixt gebouw waar één en één drie is. Verder wil de PvdA verkend zien welke kosten bespaard kunnen worden wanneer op andere gebieden, bijvoorbeeld door de gezamenlijke huisvesting, winst wordt geboekt. Verder wil de PvdA van de wethouder een toezegging in hoe kijken naar ongelijk investeren voor gelijke kansen centraal staat.

Mevrouw Van der Wilt (D66) vraagt of de PvdA hier een concrete invulling bij heeft.

Mevrouw Assen (PvdA) antwoordt dat de bieb niet voor iedereen eenzelfde functie kan vervullen. Op het gebied van laaggeletterdheid ziet zij voor de bieb een hele grote en zware rol. Dat valt al onder ongelijk investeren voor gelijke kansen. Als er meer wordt gefocust op die doelgroep dan wordt van andere inwoners gevraagd dat ze iets meer moeite moeten doen om naar een vestiging van een bieb te komen dan voor inwoners die in een wijk wonen waar veel laaggeletterdheid is.

Mevrouw Van der Wilt (D66) vraagt of de PvdA de bieb op school ook als een kans ziet in dit verhaal.

5 **Mevrouw Assen** (PvdA) antwoordt dat ze dat zeker zo ziet. Zij heeft begrepen dat Utrecht achterloopt in de mate waarin de bieb op school plaatsvindt in verhouding tot andere gemeenten, dus dat kan ze zich zeker voorstellen.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD) zegt dat het klinkt als dat de bieb wordt weggehaald bij mensen die wat beter kunnen lezen, en wordt toegevoegd bij mensen die laaggeletterd zijn. Hoort zij dat goed?

10 **Mevrouw Assen** (PvdA) antwoordt dat dat wat gechargeerd is. Zij zegt dat er kritisch naar alle vestigingen moet worden gekeken. Er zijn best wat wijkvestigingen dicht bij bewoners waarbij de bewoners er toch voor kiezen om naar de vestiging op de Neude te gaan. Voor hen is het afleggen van de afstand naar de Neude geen drempel. Op die manier moet kritisch worden gekeken naar alle vestigingen van de bieb in wat ze nu bieden en voor welke inwoners, en daarbij moet alles open op tafel liggen.

15 **Mevrouw Al-Saqaff** (VVD) zegt dat als bewoners van een bepaalde wijk geen gebruik maken van een bieb dan kan dat gesprek inderdaad wel worden gevoerd. Maar wat doen we als we zien dat er toch gebruik van wordt gemaakt ik bepaalde wijken? Zegt de PvdA dan dat er toch moet worden geïnvesteerd in een andere wijk of laten ze de bieb dan zoals die is?

20 **Mevrouw Assen** (PvdA) antwoordt dat de situatie op dit moment niet kan blijven zoals die is. Daarom moet naar alles kritisch worden gekeken. De PvdA vindt het waardevoller om geld te besteden aan het bestrijden van laaggeletterdheid, en misschien iets meer te vragen aan een inwoner met een hoger inkomen die best iets meer kan betalen om een boek te lenen of er iets verder voor wil fietsen, die de bieb toch wel weet te vinden.

25 **Mevrouw Al-Saqaff** (VVD) zegt dat iedereen toegang moet hebben tot de bieb, of je een grote portemonnee hebt of een kleine, of je zeer geletterd of laaggeletterd bent. Zij is kritisch op wat mevrouw Assen zegt want het klinkt bijna alsof mensen die wel goed kunnen lezen worden gestraft

30 **Mevrouw Assen** (PvdA) reageert door te zeggen dat dat onzin is. Zij is van mening dat er mensen zijn die voor de service die de bieb biedt graag iets meer zouden willen betalen als dat betekent dat de bieb in Utrecht de functie kan houden die hij heeft en soms wat meer kan bieden. Dit is wat de PvdA betreft wat ongelijk investeren behelst, dat er kritisch wordt gekeken waar het het hardst nodig is en van wie iets meer kan worden gevraagd.

35 Zij gaat verder met haar bijdrage door aan te geven dat er aan de inkomstenkant wat meer mogelijk is. Nog niet alles is verkend. Dat mag van de PvdA de toegankelijkheid van de bieb nooit schaden. Zij vraagt of dat de komende maanden nog gebeurt.
Zij kaart vervolgens boetevrije bibliotheken aan. Het college heeft laten weten dat dat haalbaar zou moeten zijn. De PvdA vraagt hoe zich dat verhoudt tot de huidige situatie waarin de bieb verkeert. Leidt dat per definitie tot inkomstenderving of niet persé.
40 Verder kaart zij de scenario's aan. Natuurlijk zijn er meer smaken dan deze drie. Het spreekt voor zich dat scenario 2 het meest aantrekkelijk is, maar ook daarbij is er nog steeds sprake van één of meerdere sluitingen of een andere inrichting met bijvoorbeeld een uitgiftepunt. Hoe wordt daarop geanticipeerd? De PvdA ziet daarin een gezamenlijke rol van de gemeente en de bibliotheek om de stad daarin mee te nemen. Om hen te informeren maar ook te benutten, door hen te vragen hoe zij de bieb zien, wat ze missen en wat ze heel erg waarderen. Want de bieb heeft niet alleen
45 een grote feitelijke waarde, maar ook een grote symbolische waarde. Sluitingen liggen altijd gevoelig. Daarbij verwijst mevrouw Assen naar de sluiting van de vestiging in Ondiep. Het lijkt de PvdA waardevol om samen met de bieb open het gesprek aan te gaan met de stad over waar we staan en waar we naar toe willen en daarbij de geesten rijp te maken voor dat er iets gaat veranderen. Dit ook om onrust te voorkomen wanneer er nieuws komt dat mensen niet blij maakt.

50 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) vraagt wat de opdracht is die de PvdA aan het college of de bieb meegeeft als ze het heeft over het 'inmasseren' dat er iets gaat gebeuren.

Mevrouw Assen (PvdA) antwoordt dat het een combinatie is van allebei, waar bij het goed zou zijn als de gemeente en de bieb daarin samen optrekken. Dit omdat er ook altijd naar de gemeente wordt gekeken als het gaat om een bibliotheek. Labyrint heeft een goed onderzoek gedaan maar het is nog breder mogelijk om daarin de stad te bereiken.

- 5 Zij vervolgt haar bijdrage door te zeggen dat bovenal de waarde van de bieb voorop moet staan. Daarbij moet volgens de PvdA open bekeken worden naar wat voor type vestigingen wenselijk zijn, wat die bieden, hoe die zich verhouden tot de buurt waar ze staan en hoe ze samenwerken met andere maatschappelijke partners. Die waarde staat voorop en vanuit daar moet worden beredeneerd wat haalbaar is.

10 **De voorzitter** geeft het woord aan Student & Starter.

- Mevrouw Kendir** (Student & Starter) geeft aan dat de situatie van de bibliotheek complex is. De onderzoeken geven daarin veel verheldering. De waarde van de bibliotheek is enorm en gelukkig delen we dat allemaal. Helaas ligt er toch een complexe situatie met scenario's waarvan er eigenlijk geen een wenselijk is. Want in een ideale situatie hadden we juist willen plussen op onze bibliotheken in plaats van een situatie waarin we moeten bezuinigen. Vandaag gaan we nog geen uitspraak doen over de scenario's. Wel wil Student & Starter wijzen op de wenselijkheid om zoveel mogelijk te kijken naar creatieve oplossingen zoals het combineren van buurtcentra met een bibliotheek of juist in combinatie met onderwijsinstellingen studieplekken voor studenten te realiseren, maar ook om bijvoorbeeld participatiegesprekken op de bibliotheek te laten plaatsvinden. Verder sluit Student & Starter zich aan bij wat is gezegd door PvdA en D66, en doet daarbij een hartenkreet voor het ongelijk investeren voor gelijke kansen. We gaan niet in een ideale situatie komen, er moeten moeilijke beslissingen worden genomen. Het is vooral belangrijk dat de kansenongelijkheid die er al heerst zo min mogelijk wordt vergroot.

De voorzitter geeft het woord aan GroenLinks.

- 25 **Mevrouw Kleinrensink** (GroenLinks) zegt dat zij veel waarde hechten aan de bibliotheek en met name dat die laagdrempelig en toegankelijk is voor alle Utrechters. GroenLinks kijkt daarom naar een structurele oplossing voor de bibliotheek zodat dit niet elk jaar opnieuw moet worden bekeken. Zij zien ook dat er hard wordt gewerkt aan het ontwikkelen en verbeteren van de organisatie. Tegelijkertijd moet er wel verandering komen en zijn er stevige afspraken nodig want de tekorten zijn er ook. Allereerst is het belangrijk dat er met betere KPI's wordt gewerkt, oftewel hele duidelijke afspraken en indicatoren. Die sturing is voor de gemeente, de bibliotheek en voor de inwoners goed. GroenLinks vraagt de wethouder om zulke afspraken te maken waarbij aandacht is voor multifunctioneel gebruik, aandacht voor doelgroepen en aandacht voor het bereik.

- 35 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) vraagt waar de indicatoren volgens GroenLinks over zouden moeten gaan.

Mevrouw Kleinrensink (GroenLinks) antwoordt dat dat gaat over multifunctioneel gebruik, over welke doelgroepen worden bediend en welk bereik je wilt hebben.

- 40 Zij vervolgt haar inbreng door aan te geven dat GroenLinks graag zou zien dat er meer sprake is van multifunctioneel gebruik. Daarbij kan gedacht worden aan gemeentelijke organisaties, buurtorganisaties maar ook bijvoorbeeld de universiteit. Met deze wens wordt al langer geëxperimenteerd. Volgens GroenLinks is er ook winst te behalen, zowel financieel als in de schaarste van gebouwen in de stad, de bekendheid en verbinding. Zij vraagt de wethouder waarom dit ingewikkeld is en hoe dit beter kan worden georganiseerd. Vervolgens geeft mevrouw Kleinrensink aan dat bij de Voorjaarsnota een afweging gemaakt moet worden over hoe we verder gaan en wat er financieel kan. Ongeacht het scenario waar uiteindelijk voor wordt gekozen is het belangrijk om rekening te houden met een groep die niet vanzelf bij de bibliotheek komt, bijvoorbeeld omdat de afstand heel belangrijk is, of een groep die er extra bij gebaat is bijvoorbeeld omdat ze hulp nodig hebben bij basisvaardigheden. Wat GroenLinks betreft wordt in dat kader gekozen voor ongelijk investeren in gelijke kansen. Dat geldt zowel voor programmering als voor vestigingen. Daarbij sluit zij aan bij de opmerkingen die eerder gemaakt zijn als er keuzes in gemaakt moeten worden. Ook de verduurzaming die in het plan staat is een aandachtspunt

waar GroenLinks graag verder naar kijkt. Verder willen zij de wethouder vragen om bij de verdere uitwerking ook te kijken naar wat er gaat gebeuren met de SPUK-gelden, de rijksbijdrage en de andere invullingen rondom de accommodaties, en ook de hoge personeelskosten. Die zijn hoger dan andere bibliotheken in het land. Daarbij heeft zij de vraag aan de wethouder wat er wordt gedaan als de bibliotheek niet in staat is om te voldoen aan die voorwaarden bij die subsidie. Tenslotte kaart zij de terugbetalingssuppletie aan. Er zijn afspraken gemaakt dat de bibliotheek af en toe wat terugbetaalt aan de gemeente. In het rapport worden hier risico's over genoemd. GroenLinks denkt dat dat niet zomaar moet worden aangepast maar dat meer moet worden gekeken naar de inkomsten, de samenwerkingskant en kritisch naar het personeel en de locatie.

De heer Van den Broek (CDA) hoort alle coalitiepartijen praten over het samenvoegen van functionaliteiten en of er met scholen samengewerkt kan worden. Hoewel dat mooie voorstellen zijn wil de heer Van den Broek weten of GroenLinks bereid is om, als de situatie daarom vraagt, bibliotheken te sluiten.

Mevrouw Kleinrensink (GroenLinks) antwoordt dat die afweging bij de Voorjaarsnota moet worden gemaakt. Tegelijkertijd ziet zij ook kansen voor vestigingen die heel goed worden gebruikt, die nodig zijn omdat daar inwoners zijn die niet naar de Neude kunnen fietsen. Er zijn ook inhoudelijke kansen aan multifunctioneel gebruik, omdat dan mensen naar de bibliotheek worden gelokt die er anders misschien niet zouden komen. Er zijn dus ook inhoudelijke kansen ook al zijn die soms ingegeven door een tijd van crisis.

De voorzitter geeft het woord aan Volt.

De heer Stam (Volt) geeft aan dat er al veel is gezegd over de waarde van de bieb. Hij wil een paar opmerkingen maken over de vlakken waar Volt die waarde ziet. Dan gaat het vooral over de richting voor de visie die de gemeente hierover zou moeten uitwerken.

Ten eerste zien zij een grote rol voor de bieb in het bevorderen van digitaal burgerschap. Het is belangrijk dat er in die visie voldoende aandacht voor komt. De heer Stam heeft in deze commissie al vaker gerefereerd aan de snelle vooruitgang die wordt gezien in kunstmatige intelligentie, in de afhankelijkheid van digitale communicatie en het belang dat iedereen in Utrecht daarin kan meekomen. Hij ziet ook een grote rol in het bevorderen van taal en geletterdheid, wat dat betreft sluit hij zich aan bij wat daarover al is gezegd. Hij wil verder het belang aangeven van het ontmoeten van mensen uit verschillende bubbels. De bieb is een plek waar iedereen welkom is en die plekken worden schaarser in onze maatschappij. Dat betekent dat de bieb moeite moet doen om al die mensen te trekken. Daarbij verschilt Volt van mening met de fracties die oproepen tot ongelijk investeren. Er moet worden gegarandeerd dat de bieb een aanbod heeft van Jip en Jannekes tot uitgebreide verhandelingen over kunstgeschiedenis. Die metafoor kan worden doorgetrokken naar alle andere vlakken waarop de bieb een aanbod heeft.

Mevrouw Assen (PvdA) geeft aan dat de vragen die zij krijgt over ongelijk investeren zit vaak de aanname dat de bieb nu iedereen bereikt. Maar dat is niet zo. Voor sommige groepen Utrechters is de bieb nu ook al te drempelig. Heeft Volt de indruk dat die gelijke toegang er nu altijd is?

De heer Stam (Volt) antwoordt dat zij die indruk niet hebben. Als Volt dacht dat dit in kunnen en kruiken was dan had hij het niet als zodanig benoemd. Volt denkt dat er in alle groepen van de samenleving drempels worden ervaren om de bieb in te stappen, en dat die verschillen per doelgroep. Het is belangrijk om niet alleen aan de kwetsbaarste doelgroepen aandacht te geven, maar dat iedereen die de bieb gebruikt er baat bij heeft als die bieb door een diverse groep mensen wordt gebruikt.

Mevrouw Assen (PvdA) zegt dat dat juist een pleidooi is voor ongelijk investeren voor gelijke kansen, want dan zou je dat meer bereiken.

De heer Stam (Volt) antwoordt dat bij ongelijk investeren altijd wordt gesproken over mensen die laaggeletterd zijn en over kwetsbare doelgroepen. Het gaat dan niet over een verrijkend en verdiepend aanbod. Dat zijn termen die zelden worden gehoord als het gaat over ongelijk investeren. Natuurlijk moet ervoor worden gezorgd dat er voor elke doelgroep een aanbod is dat aanspreekt, en dat is een divers aanbod, maar Volt vindt het belangrijk dat al die groepen

belangrijk en welkom zijn. Dat betekent dat er niet moet worden gestuurd op vestigingslocaties op basis van de sociaal-economische status van de wijk.

5 **Mevrouw Assen** (PvdA) vraagt aan Volt of de sociaal-economische status of de mate waarin drempels worden ervaren en bijvoorbeeld afstand een rol speelt, dan geen factor speelt om te bepalen waar we schaarse middelen aan uitgeven.

10 **De heer Stam** (Volt) reageert met het citaat “the services for the poor are poor services”. Dit betekent zoveel als wanneer een voorziening wordt ingericht voor de kwetsbaren, dan wordt er ook een kwetsbare voorziening. Volt roept op om te investeren in een aanbod dat aantrekkelijk is voor iedereen, want als er alleen aandacht wordt gegeven aan de mensen waar mevrouw Assen over spreekt dan is Volt bang dat dat de kwaliteit van de bieb niet ten goede komt.

Mevrouw Van der Wilt (D66) vraagt of Volt het met haar eens is dat het, los van waar de plekken zitten, ook gaat of groepen ergens naar toe getrokken worden en welke inzet wordt gepleegd om te zorgen dat die groepen daar ook komen.

15 **De heer Stam** (Volt) is het daarmee eens. Hij heeft verschillende fracties gehoord over het belang van een aantrekkelijk aanbod voor laaggeletterden en nieuwkomers, maar hij heeft nog niet een lans horen breken voor een verdiepend en verrijkend aanbod voor mensen die uitdaging zoeken. Hij wil benadrukken dat hij dat een doel van de bieb vindt waar ook aandacht voor moet zijn.

20 Hij gaat verder met zijn bijdrage door te melden dat hij aansluit bij de oproep om te zoeken naar gezamenlijke huisvesting, het verduurzamen van het vastgoed en het vergroten van het aanbod van studieplekken. Van studenten is vernomen dat ze daar een tekort aan ervaren. Het zou mooi zijn als het aantal studieplekken bij de bieb meer worden, als ze zichtbaarder worden en helemaal als er een samenwerking kan worden gevonden met onderwijsinstellingen zeker als dat op een financieel gebied kan leiden tot een bijdrage aan de bibliotheek.

25 **Mevrouw Al-Saqaiff** (VVD) vraagt of Volt het met haar eens is dat de universiteit zelf verantwoordelijkheid heeft voor het faciliteren van studieplekken en uitbreiding daarvan bij de universiteitsbieb.

30 **De heer Stam** (Volt) antwoordt dat het in eerste instantie de verantwoordelijkheid is van de universiteit zelf. Tegelijk merkt hij dat er een schaarste is, dat de bieb zelf al van plan is het aantal studieplekken te vergroten. Als die er toch komen adviseert Volt om de samenwerking op te zoeken en ervoor te zorgen dat de studenten die een studieplek zoeken, die ook in de bieb kunnen vinden.

Mevrouw Al-Saqaiff (VVD) zegt dat ze het daarmee eens is, maar vindt dat de universiteit primair verantwoordelijk is voor het vinden van plekken voor studenten.

De heer Stam (Volt) is het daarmee eens.

35 **Mevrouw Assen** (PvdA) vraagt of Volt het dan ook niet rechtvaardig vindt dat de universiteit daarvoor een bijdrage levert aan de bieb.

De heer Stam (Volt) geeft aan dat mevrouw Assen de ideeën van Volt herhaalt in haar interruptie. Hij is het daarmee dus eens.

40 Hij vervolgt zijn bijdrage door aan te geven dat hij de scenario's in het rapport van AEF niet heel geschikt vindt om een keuze uit te maken omdat er eigenlijk maar één aantrekkelijk scenario is. De andere twee zijn eigenlijk amper opties omdat er dan zoveel vestigingen dichtgaan dat Volt daar niet enthousiast over is. De keuzes zijn gemaakt in het kader van huisvesting, maar het sluiten van vestigingen is een niet heel effectieve oplossing als vijftig procent van het geld naar één vestiging vloeit. Als de kleine vestigingen worden gesloten ben je lang bezig voordat het begrotingstekort is gedicht. Het is daarom goed als de gemeente kritisch is op de financiën. We zien in de benchmark dat onze bibliotheek het heel goed doet, maar wel tegen hele hoge kosten. Specifiek de personeelskosten zijn op dit moment al veruit het hoogst en de bieb laat ons weten dat die nog met vijftien procent gaan stijgen in de komende jaren. De gemeente moet daar kritisch

45

in zijn en meedenken over een oplossing daarvoor. Misschien zijn er mogelijkheden dat mensen van de bieb een plek kunnen krijgen in de gemeentelijke organisatie waar meer doorgroeimogelijkheden zijn en waar een capaciteitstekort is. De heer Stam vat samen dat Volt van de gemeente een kritische blik verwacht, geen blanco cheque, duidelijker sturing, KPI's en doelen. Volt heeft er alle vertrouwen in dat de wethouder daar met zijn team werk van gaat maken.

Mevrouw Assen (PvdA) zegt dat de heer Stam iets zei over de verdeling van de huisvestingskosten van de bieb op de Neude in vergelijking met de andere vestigingen. Zij vraagt of daar wat Volt betreft een implicatie aan zit.

De heer Stam (Volt) antwoordt dat Volt daar nog niet helemaal uit is. Zij zien zeker het belang van een verdiepende hub in het midden van de stad. Volt vindt het interessant om daarover in gesprek te gaan, maar gaat er vandaag geen concrete uitspraken over doen.

Mevrouw Assen (PvdA) geeft aan dat het helemaal niet de lijn is waar de PvdA zelf op zit. Zij zegt dat die bieb het tegenovergestelde is van service for the poor. In relatie tot het debat over ongelijk investeren vindt zij de visie van Volt interessant.

De heer Stam (Volt) reageert door te zeggen dat als er een bieb in de stad is waar het ideaal van ontmoeting verwezenlijkt wordt, dan is het de bieb op de Neude. Aan de ene kant schrikt Volt van hoe hoog de kosten zijn, aan de andere kant vinden ze het een prachtig mooi gebouw waar prachtig mooie dingen gebeuren.

Mevrouw Van der Wilt (D66) geeft aan dat zij heeft voorgesteld om op die locatie te bekijken of met anderen kan worden samengewerkt, ook in kosten. Zij vraagt of Volt dit steunt.

De heer Stam (Volt) steunt dat zeker, en het is goed dat er ook commerciële bedrijven in het pand zitten om dat mede te bekostigen. Ook verduurzaming is voor de locatie op de Neude belangrijk.

De voorzitter geeft het woord aan EenUtrecht.

De heer Otto (EenUtrecht) laat weten dat dit een van de dossiers was toen hij een jaar geleden plaatsnam in deze commissie. Het is hem opgevallen dat de tekorten vooral zijn ontstaan in de bedrijfsvoering. Dat is precies het punt waarop de gemeente eigenlijk niet kan sturen. EenUtrecht vraagt zich af of de verzelfstandiging wel zo'n goed idee is geweest. Die keuze is nou eenmaal gemaakt. Hij vraagt de wethouder of het scenario dat de verzelfstandiging wordt teruggedraaid überhaupt is besproken. Stel dat de kosten van de bedrijfsvoering de komende jaren toch niet terug kunnen worden gebracht en de inkomsten niet stijgen, is het dan een scenario dat in de toekomst besproken zou kunnen worden? Als er andere scenario's worden besproken, dan hecht EenUtrecht er wel aan dat de primaire taak van de bibliotheek is om mensen te helpen die van huis uit niet ondersteund worden op het vlak van laaggeletterdheid en digitale vaardigheden. Mochten er harde keuzes worden gemaakt, dan vindt EenUtrecht dat de kwetsbaarsten van Utrecht toch voorrang krijgen.

Mevrouw Assen (PvdA) is van mening dat de bieb zich meer dan eerder richt op het bereiken van die doelgroepen. De inbreng van EenUtrecht klinkt anders.

De heer Otto (EenUtrecht) denkt dat zij wel op één lijn zitten. Het standpunt van EenUtrecht is dat als er harde keuzes gemaakt moeten worden, de mensen uit de sterkere wijken en buurten daar de prijs voor moeten betalen. Er moet worden teruggegaan naar de essentie, en worden ingezet op digitale vaardigheid en ervoor zorgen dat mensen naar de bieb toegaan in kwetsbare wijken waar dat nu te weinig gebeurt.

De voorzitter geeft het woord aan de ChristenUnie.

De heer Van Bergen (CU) geeft aan dat de bibliotheek van groot maatschappelijk belang is in deze stad. Het is zoveel meer dan een verzameling boeken voor mensen die wel eens wat lezen. Het is de woonkamer van de wijk en het is bij uitstek de plek die belangrijk is voor kansengelijkheid en de strijd tegen laaggeletterdheid. De komende Voorjaarsnota gaat geen vrolijk

debat worden. Er zijn tekorten en er zal bezuinigd moeten worden. Maar deze voorziening is voor zoveel mensen van zo'n ongelofelijk belang dat CU vreest voor de maatschappelijke schade op de lange termijn als de bibliotheek moet afschalen en locaties moet sluiten. Wij verliezen dan een deel van onze wortels in de wijk. Iets dat wij later slechts tegen een zeer hoge prijs terug zullen krijgen. De bibliotheek is wat de CU betreft de investering dan ook meer dan waard. Tegenover die investering staan maatschappelijke baten waarvan de heer Van Bergen er zojuist al een aantal noemde. We zien de afgelopen jaren dat de functies van de bibliotheek steeds verder verbreed zijn. Het is een onvervangbaar instituut geworden in de wijken. Van de bibliotheek mag gevraagd worden dat zij bezuinigen waar zij kunnen. Zelf spreekt zij van mogelijkheden voor bezuiniging op marketing, de collectie en innovatie, en mogelijke nieuwe inkomsten door zaalverhuur. Maar daarna is de CU van mening dat de gemeente ook aan zet is. De CU sluit zich aan bij de vragen van de PvdA over functiemenging, over boetevrije bibliotheken en over de voorgelegde scenario's. Verder sluit de CU zich aan bij de oproep om een zoektocht naar structurele oplossingen. Tot slot benadrukt de heer Van Bergen het punt over ongelijk investeren in gelijke kansen.

De voorzitter geeft het woord aan de VVD.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD) vindt het ontzettend belangrijk dat de bibliotheek goed functioneert en dat het financieel gezond is. De bibliotheek vormt het hart van de stad waar mensen leren, samenkomen en ondernemen. Iedereen moet toegang hebben tot de bieb. Daarom de vraag of de wethouder het met de VVD eens is dat er altijd gekeken moet worden naar hoe ondernemers betrokken kunnen worden bij het openen van een nieuwe vestiging of bij bestaande vestigingen, zoals door het toevoegen van een horecafunctie, om daarmee de financiële basis wat te versterken. Een groot deel van de volwassen bezoekers die nu gebruik maakt van de ruimte en diensten van de bieb is geen lid. Is de wethouder het met de VVD eens dat in het meerjarenplan, of de plannen die nu gaan komen, meer gekeken moet worden naar hoe gebruikers van de bieb lid gemaakt kunnen worden? Elke kleine bijdrage kan immers het verschil maken. Afspraken met onderwijsinstellingen lijken de VVD een mooie start maar andere manieren zijn uiteraard ook te bedenken. Daarbij vindt de VVD het zeer van belang dat er een integratie van de bieb is in andere beleidsterreinen.

De heer Van Bergen (CU) vraagt of de VVD het onwenselijk vindt dat er mensen naar de bieb komen die geen lid zijn.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD) antwoordt dat ze zich kan voorstellen dat er mensen naar de bieb komen die het lidmaatschap niet kunnen betalen. Nu is echter te zien dat een enorm aantal geen lidmaatschap heeft. Misschien kan er naar vormen van lidmaatschap worden gekeken of toch hoe mensen ertoe kunnen worden aangezet om wel lid te worden. Elk klein beetje helpt. Het is geen maatregel om het te doen maar om te kijken hoe je het kunt vergroten.

Zij vervolgt haar bijdrage door aan te geven dat als de subsidie omhoog gaat er wat de VVD betreft prestatie-afspraken gemaakt moeten worden. Dat is de enige voorwaarde. Sturen op afspraken over wat de bieb bereikt moet hebben aan het eind van het jaar, maar ook op bedrijfsvoeringseisen. Vorige keer kwamen nagenoeg alle risico's die werden voorspeld uit. Nu wil de VVD duidelijke risico's maar vooral ook duidelijke mitigerende maatregelen (maatregelen over hoe je die risico's beheerst), en op een gegeven moment een structurele oplossing, en niet incidenteel. Achtergesteld onderhoud moet vroeg of laat toch wel. Houd daar dus rekening mee, anders worden we straks toch ingehaald door de realiteit. Voor wat betreft de scenario's geeft mevrouw Al-Saqaff aan dat scenario 2 de meest logische stap lijkt. Daarop wil ze graag een reflectie van de wethouder. Maar het moge duidelijk zijn dat de VVD geen voorstander is van het zomaar sluiten van vestigingen. Vandaar de vraag aan de wethouder over hoe de wethouder aankijkt tegen het fuseren van voorgestelde locaties. Is het mogelijk om subsidie niet alleen mee te laten groeien met het inwonersaantal van hee Utrecht, maar ook per wijk? De stad groeit flink. Kan inzichtelijk worden gemaakt waar welke behoeftes zijn aan bibliotheekfuncties? Ook heft de VVD begrepen dat de bieb elk jaar een verantwoording aan het college geeft over wat er is gebeurd, maar dat dat niet wordt teruggelegd aan de raad. De VVD pleit ervoor dat verslag ook te ontvangen, zodat de raad kan monitoren of het allemaal gaat zoals was bedacht. In hoeverre houdt het college nu al rekening met de aangekondigde gelden van het rijk? Zijn daar al plannen op gemaakt, welke ideeën leven daarover? Ongelijk investeren in gelijke kansen betekent voor de VVD niet dat het wordt weggehaald bij de mensen die het 'beter' hebben en geven aan degenen

die het 'minder' hebben. Het betekent een grotere focus op mensen die laaggeletterd zijn en meer aandacht nodig hebben.

Mevrouw Assen (PvdA) vraagt wat als dat dan geld kost?

5 **Mevrouw Al-Saqa** (VVD) antwoordt dat alles nu geld gaat kosten, want het gaat al niet goed. Zij heeft een aantal voorstellen gedaan voor het verhogen van de inkomsten: ondernemers betrekken, horecafunctie, kijken naar (gedeeltelijk) lidmaatschap. Daar kunnen gelden uit komen. Voor wat betreft ongelijk investeren in gelijke kansen kan gezegd worden dat er een bieb wordt weggehaald of functies worden verminderd. Je kunt ook kiezen voor het niets toevoegen op plekken waar mensen het iets minder goed hebben.

10 **Mevrouw Assen** (PvdA) kan dat volgen als er geld genoeg zou zijn. Overigens heeft niemand het over het weghalen van vestigingen. zij vraagt of de VVD deelt dat mensen die het beter hebben qua inkomen van een uitgegeven euro iets minder nodig hebben dan laaggeletterde Utrechtse.

Mevrouw Al-Saqa (VVD) vraagt of mevrouw Assen bedoelt dat we een euro eerder aan de een spenderen dan aan de ander.

15 **Mevrouw Assen** (PvdA) antwoordt dat ze dat inderdaad bedoelt.

Mevrouw Al-Saqa (VVD) geeft aan dat, zolang de status quo zo blijft voor de mensen die het 'beter' hebben kunnen we een euro wel extra spenderen aan mensen die het iets minder goed hebben.

20 **De heer Şimşek** (DENK) vraagt wat de VVD bedoelt met de focus meer leggen op laaggeletterden of mensen die het minder goed hebben.

Mevrouw Al-Saqa (VVD) antwoordt dat als je gaat kijken naar de hele stad en ongelijk wilt investeren in gelijke kansen, dan zeg je niet "ik trek geld bij de ene plek weg en stop het bij de ander". Je zegt "ik heb een bepaald bedrag te spenderen, misschien spendeer ik het wat meer bij de een dan bij de ander". Dus niet wegtrekken, maar eerder toevoegen.

25 **De voorzitter** merkt op dat alle agenderende fracties aan het woord zijn geweest en vraagt of er andere fracties zijn die een bijdrage willen leveren. Ze geeft het woord aan de Partij voor de Dieren.

30 **Mevrouw De Vries** (Partij voor de Dieren) wil zich aansluiten bij de mooie woorden van de andere fracties over de belangrijke en essentiële rol van de bibliotheek voor de inwoners van deze stad. Het is fijn dat er dit jaar incidentele financiering is gekomen om ademruimte te geven om verder te werken aan een structurele oplossing. De Partij voor de Dieren heeft vertrouwen in de samenwerking tussen de bieb en de gemeente, maar ziet ook dat er veel meer duidelijkheid moet komen over de governance. Hoe ziet het college die rolverdeling voor zich? Het is duidelijk dat er keuzes gemaakt moeten worden. De Voorjaarsnota is daarin het moment van een integrale afweging, waarbij nog onduidelijkheden zijn over de rijksbijdrage. Vanuit de bibliotheek wordt tegelijk ook het duidelijke signaal ontvangen dat de tijd dringt en dat het lastig is om nog veel langer af te wachten. Mevrouw de Vries hoopt vanuit het college een blik vooruit te kunnen ontlokken. Welke richting gaat het wat betreft de wethouder op, en hoe zit hij de komende jaren van de bieb voor zich? Het lijkt de Partij voor de Dieren niet wenselijk om in te zetten op plannen waarin locaties zouden worden wegbezuinigd. Die moeten blijven bestaan om een goed functionerende bibliotheek te hebben in de stad. Wat de Partij voor de Dieren betreft moet worden vermeden dat nu keuzes worden gemaakt die over een aantal jaren weer teruggedraaid moeten worden omdat er dan toch weer uitgebreid moet worden. Dat is zonde van de middelen en van de tijd, en zeker ook van het aanbod voor de inwoners. Zij kunnen zich verder aansluiten bij de vragen over deelgebruik en verduurzaming. Tenslotte roepen zij op om in te zetten op een goede, toegankelijke en goed functionerende bibliotheek met een breed aanbod echt voor iedereen.

45 **De voorzitter** vraagt of er nog fracties zijn die iets willen toevoegen, aanvullen of vragen. Die zijn er niet. Zij informeert bij de wethouder.

Wethouder Eerenberg geeft aan dat er 67 vragen zijn gesteld, waarvan ook van het type “of het college wil reflecteren op”. Die vragen kosten wat meer tijd om te beantwoorden.

Mevrouw Assen (PvdA) stelt voor om de vragen schriftelijk te laten beantwoorden, gezien het feit dat sommige commissieleden al de hele dag aan het debatteren zijn.

5 **De heer Van Bergen** (CU) laat weten dat hij nog wel even door wil om het onderwerp af te maken.

Mevrouw Al-Saqaff (VVD) geeft aan dat ze zelf debet was aan het uitlopen van het vorige debat. Ze zit hier al wel vanaf tien uur, en dus stelt ze beantwoording de volgende keer op prijs.

10 **Mevrouw Kendir** (Student & Starter) snapt dat het een lastige puzzel gaat worden omdat er al een agendapunt is doorgeschoven, maar zij sluit zich wel aan bij mevrouw Al-Saqaff.

De heer Stam (Volt) stelt een schriftelijke beantwoording voor.

De heer Şimşek (DENK) twijfelt, en roept op tot het voortaan vaststellen van een realistische agenda.

15 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) is tegen de suggestie om de vragen schriftelijk te beantwoorden. Dat zorgt voor heel veel werk. Zij stelt voor om de beantwoording terug te laten komen op de volgende agenda.

Mevrouw Kleinrensink (GroenLinks) steunt een latere beantwoording van de vragen, of dat nu schriftelijk is of tijdens een volgende vergadering.

20 **De voorzitter** laat weten dat er drie voorstellen zijn. Ten eerste een korte schorsing en dan doorgaan, ten tweede een schriftelijke beantwoording en ten derde doorschuiven naar de volgende keer. Zij vraagt wie er voor het eerste voorstel is en ziet daarvoor geen meerderheid. Zij vraagt wie er voor het tweede voorstel is.

Mevrouw Assen (PvdA) vraagt hierop de reactie van het college.

25 **Wethouder Eerenberg** laat weten dat hij geen brief kan sturen zonder collegeberaad. Het produceren van de brief zal een week of zes kosten. Een schriftelijke beantwoording kost ook veel tijd van veel mensen. Hij stelt voor om de vragen mondeling te beantwoorden.

Mevrouw Assen (PvdA) laat weten dat zij dan wel liever wil doorgaan omdat de volgende commissievergadering pas over een tijd plaatsvindt. De andere commissieleden zijn natuurlijk vrij om naar huis te gaan.

30 **De voorzitter** beaamt dat de commissieleden vrij zijn om naar huis te gaan. Zij vraagt of men doorgaan akkoord vindt. Er volgt een stemming, waaruit volgt dat er wordt doorgegaan. De voorzitter schorst de vergadering voor vijf minuten.

- Schorsing -

De voorzitter heropent de vergadering en geeft het woord aan de wethouder.

35 **Wethouder Eerenberg** geeft aan dat er veel vragen zijn gesteld. Het antwoord op veel van die vragen hangt van de Voorjaarsnota af. Die is er nog niet. De wethouder zal de vragen geclusterd antwoorden.

40 Voor wat betreft de governance geeft de wethouder aan het eens te zijn met EY. Zij geven aan dat bij het op afstand zetten van de bibliotheek duidelijke kaders hadden moeten worden meegegeven. Die kaders hadden heel ruim kunnen zijn, maar dan hadden ook alle uitkomsten van de kaders geaccepteerd moeten worden. Of de gemeente had strenger moeten zijn in de opdrachtverstrekking. Dat gaat gebeuren. De gemeente is, samen met Ecorys, aan de slag gegaan om strenger voor zichzelf te zijn met het doel om de opdracht voor de bibliotheek SMART te maken, en om dat te verankeren met elkaar. Momenteel worden hierover interviews

afgenomen, waarna Ecorys met een advies zal komen. Het advies zal met de raad worden gedeeld. Het college heeft zich gecommitteerd aan de uitkomsten van het onderzoek.

Mevrouw Van der Wilt (D66) vraagt of bekend is wanneer de uitkomsten van het onderzoek er zullen zijn.

5 **Wethouder Eerenberg** antwoordt dat met Ecorys is afgesproken dat zij het onderzoek op 1 juni moeten opleveren. Voor de zomer zal het rapport dus worden verstrekt.

Hij gaat verder met het bespreken van de governance. Daar hoort ook rolvastheid bij. Daarover wordt ook met de bibliotheek gesproken. De directie vraagt zich af wat dat voor hen betekent, want als er strakkere afspraken met de gemeente worden gemaakt wordt minder duidelijk wie op welke stoel zit. Een van de opdrachten van Ecorys is dan ook om met een scherpe rolverdeling te komen om dit grijze gebied te vermijden.

Mevrouw Van der Wilt (D66) vraagt of het mogelijk is om eerder zicht te hebben op de uitkomsten van het onderzoek, om goede keuzes te kunnen maken in de Voorjaarsnota.

15 **Wethouder Eerenberg** antwoordt dat dat niet realistisch is. Het is nog maar twee weken tot juni na afloop van het meireces. Met Ecorys is afgesproken dat zij de afspraken die worden gemaakt in de Voorjaarsnota in hun rapportage kunnen inpluggen.

De wethouder gaat vervolgens in op de vraag hoe dit zo heeft kunnen komen. Er zijn veel verschillende oorzaken voor het tekort. Dat komt aan de ene kant door externe factoren als inflatie, hogere energieprijzen, factoren die niet beïnvloedbaar zijn. Aan de andere kant heeft het tekort te maken de krapte op de arbeidsmarkt waardoor vacatures moeilijk invulbaar zijn. Het heeft ook te maken met achterstallig onderhoud van vastgoed en ICT. Tenslotte heeft het tekort van de bibliotheek te maken met professionalisering en het maken van een transitie naar een bibliotheek die meer met programma's en maatschappelijke doelstellingen bezig is. Dat is overigens ook de opdracht van de bibliotheek. Op de vraag of we dat eerder aan hadden kunnen zien komen antwoordt de wethouder dat dat, op basis van de informatie die hij heeft, niet had gekund. Dat heeft ook met de governance te maken. Omdat er een grijs gebied was kwam niet alles scherp op tafel in het verleden. Pas in december 2021 was het eerste feitelijke tekort bij de bibliotheek. Het leert de wethouder vooral dat de bibliotheek als waardevolle en essentiële voorziening in Utrecht zo dicht bij de doelstellingen van de gemeente staat dat er, met respect voor rollen en afspraken, dichter op elkaar moet worden gezeten. Hij geeft aan dat er inmiddels elke zes weken een bestuurlijk overleg is tussen de wethouder en het team van de bibliotheek. Daardoor spreken zij elkaar gaandeweg de rit over de ontwikkelingen en de dilemma's, en niet alleen bij de jaarstukken. De wethouder geeft tenslotte aan dat de bibliotheek altijd iets extra's heeft willen doen voor het budget dat aan de bibliotheek werd verstrekt, zoals zorgen voor goede locaties, goede programma's en veel contact met scholen over 'De bibliotheek op school'.

Vervolgens gaat de wethouder in op het programma 'De bibliotheek op school'. Hij geeft aan dat hij het een fantastisch instrument vindt. Het is een laagdrempelige voorziening op precies de plek waar je het wilt hebben. Het is een hele goede manier om fijnmazig in de stad te zitten en om het aanbod op scholen te verrijken. Maar ook om kinderen die het Nederlands nog niet machtig zijn toch zin in lezen, zin in ontdekken en zin in talentontwikkeling te geven. Utrecht loopt achter ten opzichte van de koplopers van andere steden. Vaak heeft dat ermee te maken dat de koplopers een transitie hebben doorgemaakt, waarbij zij ervoor hebben gekozen om vestigingen te sluiten of de subsidie te verlagen en dat in te zetten voor 'De bibliotheek op school'. Daar heeft Utrecht nooit voor gekozen, in Utrecht is het er altijd bij gekomen.

45 Betreffende de vraag hoe Utrecht met het rijk praat zegt de wethouder dat hij het dan heeft over het doorontwikkelen van de bibliotheek, waarbij niet alleen naar de klassieke functies wordt gekeken maar ook naar functies als 'De bibliotheek op school'. Omdat bekend is dat kinderen in de coronatijd minder zijn gaan lezen is ook een aanvraag gedaan voor een bijdrage uit het programma 'Herstel en veerkracht'. De wethouder geeft aan dat hij het dossier Bibliotheken beheert als commissielid van de VNG. Aan het Ministerie van OCW is aangeboden om actief mee te denken met de nieuwe regeling en de toekomstige financiering vanaf 2025. Dan komt er een zorgplicht voor bibliotheken met een spiegelbeeldige financieringsconstructie. Gisteren was de directeur van OVW, die over bibliotheken gaat, op bezoek in Utrecht. Er heeft een gesprek plaatsgevonden met de directeur van de bibliotheek, met een uitgebreide tour. Bovendien staat de

SPUK-regeling nu open. Er is afgesproken dat daarvoor een maximale aanvraag zal worden ingediend. Als dat wordt geaccordeerd kan er een bedrag van bijna een miljoen euro worden opgehaald. Dat wordt dan niet in het financieel tekort, maar in de doorontwikkeling van de bibliotheek gestopt.

5 Voor wat betreft de taak van de bibliotheek zegt de wethouder dat het bevorderen van digitaal burgerschap één van de grote rollen is. Ook de bibliotheek als plek voor ontmoeting is belangrijk. Dat is het college zeker wat waard.

10 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) hoorde de wethouder zeggen dat de locatie waar een bieb zit kan nog steeds een grote drempel vormen. Het zit 'm dus niet alleen in de plek maar ook hoe mensen er kunnen komen. 'De bieb op school' kan daar misschien bij helpen. Zij vraagt of de wethouder dat ook meeneemt in de afwegingen, en niet te rigoureus kan zeggen dat plek ook altijd bereik betekent.

15 **Wethouder Eerenberg** antwoordt dat hij dat eens is met D66. Plek en functie zijn niet altijd hetzelfde. Soms kan niet elke functie op elke plek, maar het kan ook niet helemaal uit elkaar worden getrokken. Als het gaat om het sluiten van locaties kan het oplossen van het ene probleem een nieuw probleem introduceren, bijvoorbeeld als die locatie in gemeentelijk vastgoed zit.

20 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) zegt dat haar vraag eigenlijk meer een verzoek om een reflectie was op de opmerking dat los van waar de locatie zit, de drempel van een kilometer kan al te ver zijn voor een kind om naar de bibliotheek te gaan. Dus het zit 'm ook in van hoe krijg je kinderen naar de bibliotheek. Hoe ziet de wethouder dat gegeven? Hoe je mensen naar de bibliotheek krijgt is misschien wel belangrijker dan alleen de locatie op zich.

Wethouder Eerenberg antwoordt nogmaals dat hij dat eens is met D66. De locatie is niet zaligmakend maar wel helpend.

25 **Mevrouw Assen** (PvdA) zegt dat ook openingstijden belangrijk zijn. Neemt de wethouder dat ook mee in het vergroten van de toegankelijkheid en voor welke doelgroepen de bibliotheek toegankelijk moet zijn?

30 **Wethouder Eerenberg** antwoordt dat dat onderdeel van het gesprek is. De bibliotheek gaat over de openingstijden van de locaties. Die zijn heel bepalend voor het bereik. Het gaat niet dan alleen over formele openingstijden maar ook over mogelijkheden om de bibliotheek buiten die formele tijden te betreden, bijvoorbeeld met een pasje. Daarover zijn nog geen besluiten genomen want dat heeft te maken met de toekenning van de SPUK-gelden en met de Voorjaarsnota. De wethouder is het met de PvdA eens dat een beperking van de openingstijden een manier kan zijn om het financieel tekort in te lopen, maar wat wel een stuk drastischer is dan het sluiten van een vestiging.

35 **Mevrouw Assen** (PvdA) zegt dat het nadeel hiervan is dat het in eerste instantie meer geld kost, maar misschien wel op andere vlakken doelen worden behaald die ook gesteld zijn. Er werd door de commissie ook gevraagd of er naar andere gelden binnen het sociaal domein kan worden gekeken, waarmee ook doelen behaald kunnen worden door de toegankelijkheid te vergroten.

40 **Wethouder Eerenberg** antwoordt dat de bibliotheek, waar collectivisering in het DNA zit, heel interessant is in het kader van een aantal bewegingen in het sociaal domein. Maar er is ook geen onbesteed geld in het sociaal domein beschikbaar. Er moet dan worden besproken of er bereidheid is om dat te doen, ten nadele van andere budgetten in het sociaal domein. Dat de bibliotheek een plek is waar het fysiek zou kunnen en wat past bij het DNA, die visie deelt de wethouder. Maar het laten werken vraagt wat aan de kant van het sociaal domein.

45 Hij gaat verder met de vraag hoe het college kijkt naar studenten in de bibliotheek. Daarvan is hij een groot voorstander. De kans om de universiteit daarvoor te laten betalen acht de wethouder heel erg klein. Er zijn wel eens verkennende gesprekken over geweest maar er is geen formele titel om dat te doen. Van de universiteit hoeft het niet, zij hebben allerlei andere faciliteiten en hebben geen geld over.

5 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) snapt wat de wethouder zegt, maar vraagt zich af of de bibliotheek daarin niet te lief is. Uit haar gesprekken met de Studentenraad blijkt dat er weinig studieplekken op de universiteit zijn, en zij dus wel gebruik moeten maken van de bibliotheek. De studenten worden dus een probleem omdat ze niet meer op de Drift terecht kunnen. Ze zijn welkom bij de bieb maar maken dan gratis gebruik van een voorziening die eigenlijk nog niet goed is geregeld.

Wethouder Eerenberg antwoordt dat hij best nogmaals een poging wil doen, en ook met meer stevigheid. Zijn inschatting is echter dat de universiteit er niet heel happig op zal zijn. Dan resteert de vraag of de studenten dan geweerd moeten worden, maar dat is weer ingewikkeld met de andere doelen, zoals de plek voor ontmoeting.

10 Hij vervolgt de beantwoording door aan te geven dat het college positief kijkt naar mixen. Dat kan ook financiële voordelen hebben, hoewel ook daar niet makkelijk geld te vinden zal zijn. Medegebruik, zoals in de multifunctionele accommodaties, brengt ook ingewikkeldheden met zich mee. Zo moeten er goede afspraken over het gebruik worden gemaakt.

15 Over boetevrije bibliotheken zegt de wethouder dat er samen met de bibliotheek wordt gewerkt aan een analyse om te onderzoeken wat dat betekent en of het kan. Er zijn landelijk voorbeelden waaruit blijkt dat het tot extra leden kan leiden, maar leden tot 18 jaar zijn al gratis dus het levert in financiële zin weinig op. De raad krijgt daar binnenkort een brief over.

20 Vervolgens gaat de wethouder in op de vraag hoe nu verder. De commissie geeft duidelijk aan dat met de bibliotheek een stevig gesprek moet worden gevoerd over efficiency. Dat gesprek is in de afgelopen tijd gevoerd, en daarvan is het een en ander in de rapporten te lezen. De wethouder wil ook hier de verwachtingen temperen. Als er bijvoorbeeld sprake is van meer vrijwilligers wat ten koste gaat van reguliere arbeidsplaatsen, dan vindt de politiek er wat van. En dat kan ook niet zomaar. Er is echt al gekeken naar versoering op een aantal punten, maar de wethouder zegt toe er opnieuw naar te zullen kijken.

25 Een aantal fracties geeft aan dat ze sluiting van vestigingen ingewikkeld vindt, maar als het moet dan is het bespreekbaar. Dat is ook de houding van het college. Als het dan moet, doe het dan via ongelijk investeren in gelijke kansen. Dat kan op verschillende manieren, dat betekent niet altijd alles brengen naar de plek waar de meest kwetsbare mensen zitten. Dan zou je de ontmoeting namelijk kwijt raken. Het zal altijd een mengvorm zijn tussen een collectieve basis voor iedereen en een gerichte extra. De wethouder zegt ook dat men zich niet moeten laten leiden door gemiddeldes. Soms is een wijk of plek gemiddeld beter dan andere plekken, maar zijn de gebruikers van de bibliotheek op die plek nog steeds mensen die heel veel baat hebben bij het gebruik op die plek. Dus ook hier weer een tamelijk genuanceerd antwoord van het college. De wethouder verwacht dat dit gesprek vervolgd wordt bij of na de Voorjaarsnota. Dan zal duidelijk

30 zijn hoe groot het financiële probleem nog is. De frisse tegenzin die de wethouder in de commissie hoort, en bij het CDA en de CU zelfs überhaupt niet, die voelt de wethouder ook. Maar wat het college betreft is dit niet onbespreekbaar.

35

Mevrouw Assen (PvdA) vraagt om verheldering: ging dit nog over ongelijk investeren?

40 **De wethouder** antwoordt dat hij probeerde de mening van de commissie over sluiting van bibliotheken samen te vatten. Hij koos echter voor een samenvatting waar het CDA en de CU buiten vielen. Hij vond het netjes om dat even te expliciteren.

Hij gaat vervolgens in op de vraag van het CDA over indexatie. De subsidie wordt jaarlijks geïndexeerd. Er zit soms een gat tussen wat de gemeente indexeert en wat de feitelijke kosten zijn. Als dat probleem zich voordoet dan doet zich dat ook voor bij andere maatschappelijke instellingen. Er is echter geen mechanisme om de groei van de stad te vertalen naar de groei van de bibliotheek.

45

De heer Otto (EenUtrecht) vraagt wat het college in brede zin doet aan het verschil tussen de indexering en de werkelijke kostenstijging.

50 **De wethouder** antwoordt dat daar veel discussies over zijn. Er staat een regeling open om dat verschil aan te kunnen vragen. Voor de culturele sector is er een instelling, waar het heel acuut was, tussentijds geholpen. De wethouder verzoekt dit onderwerp vast te houden tot bij de behandeling van de Voorjaarsnota. Dan zal de nieuwe index te zien zijn en dan zal duidelijk worden welke keuze het college daarin maakt.

De wethouder vervolgt met de oproep van het CDA om de bibliotheken niet te laten bungelen in verband met de zorgplicht vanaf 2025. Daar is de wethouder het mee eens. De strategie van het college is dan ook om in 2024 een sluitende begroting te hebben en daarmee voldoet aan alles wat er aan zorgplicht aan zit te komen.

Op de vraag van D66 naar de tijdelijke overbrugging antwoordt de wethouder dat nog even volgehouden moet worden, maar de inzet van het college is dat er wel iets moet worden gedaan in de Voorjaarsnota.

De wethouder beaamt de opmerking dat moet worden opgepast met kale uitleenpunten, omdat die niet aan de nieuwe rijkseisen zullen voldoen. De Utrechtse locaties zijn dat gelukkig nauwelijks.

Mevrouw Van der Wilt (D66) geeft aan dat er in het rapport van AEF wel scenario's zijn die daaraan raken. D66 wil er niet voor pleiten dat dat een 'go to' wordt.

Wethouder Eerenberg is dat met D66 eens. Het paard wordt achter de wagen gespannen als locaties dermate versoberd worden dat ze uiteindelijk, behalve weinig aan de stad toevoegen, ook nog eens voor een tekort op de rijksuitkering gaan zorgen.

Betreffende de scenario's geeft de wethouder aan dat het college nog geen standpunt heeft ingenomen over een keuze. De uiteindelijke keuze hangt af van de beschikbaarheid van financiële middelen, en dat weet de wethouder nog niet.

Mevrouw Assen (PvdA) vraagt of dat ook betekent dat er niet alleen gevaren wordt op die drie scenario's waarbij de huisvesting zo centraal staat als knop om aan te draaien.

Wethouder Eerenberg antwoordt dat de snelste manier om veel geld in de bibliotheekbegroting vrij te spelen is via de locaties. Andere oplossingen zijn óf niet snel, óf leveren niet veel geld op. Vandaar dat dit de knoppen zijn. De wethouder is het met de PvdA eens dat de uiteindelijke oplossing niet beperkt mag zijn tot deze drie scenario's. Het staat ons vrij om met andere oplossingen te komen, mits de gemeente daar over gaat en er passende afspraken met de bibliotheek over gemaakt worden.

Mevrouw Assen (PvdA) vraagt of die andere oplossingen nog worden verkend.

Wethouder Eerenberg antwoordt dat de strategie is om in deze Voorjaarsnota nog een keer tijd te kopen zodat duidelijk wordt hoe de regelingen van het rijk eruit gaan zien. Daarna wordt de uiteindelijke keuze gemaakt. De suggestie om daarbij de stad te betrekken omarmt de wethouder.

Hij vervolgt door op te merken dat de oproep om te beginnen met redeneren vanuit de waarde van de bibliotheek uit zijn hart is gegrepen.

De vraag van EenUtrecht of de verzelfstandiging wel zo slim is geweest vindt de wethouder een moeilijke vraag. Het heeft ook goede dingen gebracht. De afdrank voor de wethouder is dat het niet slecht is om te verzelfstandigen, maar als je het doet moet je scherper en beter sturen dan de gemeente in het verleden heeft gedaan. Dat betekent duidelijker prestatieafspraken, duidelijker KPI's en duidelijker overleggen met de bibliotheek daarover. Het kan theoretisch teruggedraaid worden, maar de wethouder zegt dat hij het de gemeente zou gunnen om dat niet te doen om de praktische reden dat het gesprek dan niet meer over doorontwikkelen en kansen gaat maar over harmonisatie, de verschillen in de cao's, wie gaat er mee en wie gaat er niet mee.

De wethouder concludeert dat hij daarmee de vragen heeft behandeld.

De voorzitter vraagt of er nog onbeantwoorde vragen zijn.

Mevrouw Van der Wilt (D66) vraagt of er nog iets tegenover de overbrugging gesteld kan worden, zoals de opdracht om openingstijden, functiemenging en andere dingen die normaal misschien wat lastiger zouden zijn om te bespreken.

De wethouder antwoordt dat dat momenteel wordt voorbereid. Als uit het Voorjaarsnotadebat een overbruggingsperiode komt dan zullen daar voorwaarden aan gesteld worden, die met het proces om naar de structurele oplossing te gaan te maken hebben en met de inregeling van de nieuwe

governance. Als de raad daar suggesties voor heeft kunnen die worden besproken. Aan de andere kant zou de wethouder het reëel vinden als de bibliotheek bij nieuwe wensen en opdrachten vraagt wat daar dan extra tegenover staat.

5 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) heeft het gevoel dat daaraan in dit commissiedebat wel wat richting is gegeven. Zij vraagt of het college daar nu voldoende sturing op heeft.

10 **De wethouder** antwoordt dat hij een heel aantal punten heeft langsgelopen waarvan hij denkt dat de commissie zich in een meerderheid heeft uitgesproken. Dat betreft het onderzoeken van functiemenging en efficiency, het zuinig zijn met locaties, het fiksen van de governance en het kiezen van een scenario waarmee in een keer voor de lange termijn de oplossing wordt gevonden. Dat is wat de commissie in grote meerderheid heeft gezegd.

Mevrouw Assen (PvdA) voegt toe dat de waarde van een locatie in combinatie met de functie, al dan niet gemengd, nog voorkomt dat alle vestigingen zoals ze nu zijn niet gesloten moeten worden.

De wethouder antwoordt dat hij dat door gebruik van het woord 'zuinig' heeft willen aangeven.

15 **Mevrouw Assen** (PvdA) hoort de wethouder niet ongelijk investeren voor gelijke kansen zeggen. Hij heeft aangegeven dat dat op verschillende manieren kan, maar dat speelt dus ook wel een rol.

De wethouder beaamt dit.

20 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) geeft aan dat ze de wethouder niet hoort over de sterke wens om de beleidsterreinen aan elkaar te verbinden. Ze hoopt dat, als het gaat over governance en kansen pakken, dat een punt is waarover in de Voorjaarsnota een discussie kan plaatsvinden.

De voorzitter vraagt of er nog onbeantwoorde vragen zijn. Die zijn er niet.

De voorzitter vraagt of de agenderende fracties met deze bespreking hun doel hebben bereikt en of zij behandeling in de raad wenselijk vinden. Zij concludeert dat dat niet gewenst wordt.

25 De voorzitter dankt de aanwezigen en sluit de vergadering om iets na middernacht.

30

35

LIJST MET TOEZEGGINGEN:

- 5 **Agendapunt 9 Raadsvoorstel Wijzigingsbesluit APV Utrecht 2010, standplaatsen**
Wethouder Schilderman Economische Zaken
- Voor de zomer ontvangt de raad een brief over de planning van het standplaatsenbeleid
- 10 **Agendapunt 10 Raadsbrief Aanbieden rapporten met betrekking tot Bibliotheek Utrecht**
Wethouder Eerenberg Onderwijs
- 15
 - De raad ontvangt voor de zomer 2023 het advies van Ecorys aan het college.
 - De gemeente werkt met de bibliotheek aan een analyse over wat het principe ‘boetevrij’ zou betekenen. De raad ontvangt in Q2 2023 hierover een brief.